

การใช้หลักสารานุกรมธรรมในการบริหารงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก
อำเภอปางดะ จังหวัดกาญจนบุรี

วาสนา ชารีรักษ์

การใช้หลักสารานุกรมธรรมในการบริหารงานศูนย์พั...

อ
372.21
7491ก
2558

590100055638

หอสมุดกลาง มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

สารนิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของภาควิชาศึกษาคณะศึกษาศาสตร์มหาวิทยาลัยราชภัฏ
สาขาวิชาการบริหารการศึกษา
คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
พฤศจิกายน 2558
(ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย)

การใช้หลักสารานุกรมในการบริหารงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก
อำเภอยางตลาด จังหวัดกาฬสินธุ์

วาสนา ชารีรักษ์

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาราชวิทยาลัย

สารนิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชาการบริหารการศึกษา

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาราชวิทยาลัย

พฤศจิกายน 2558

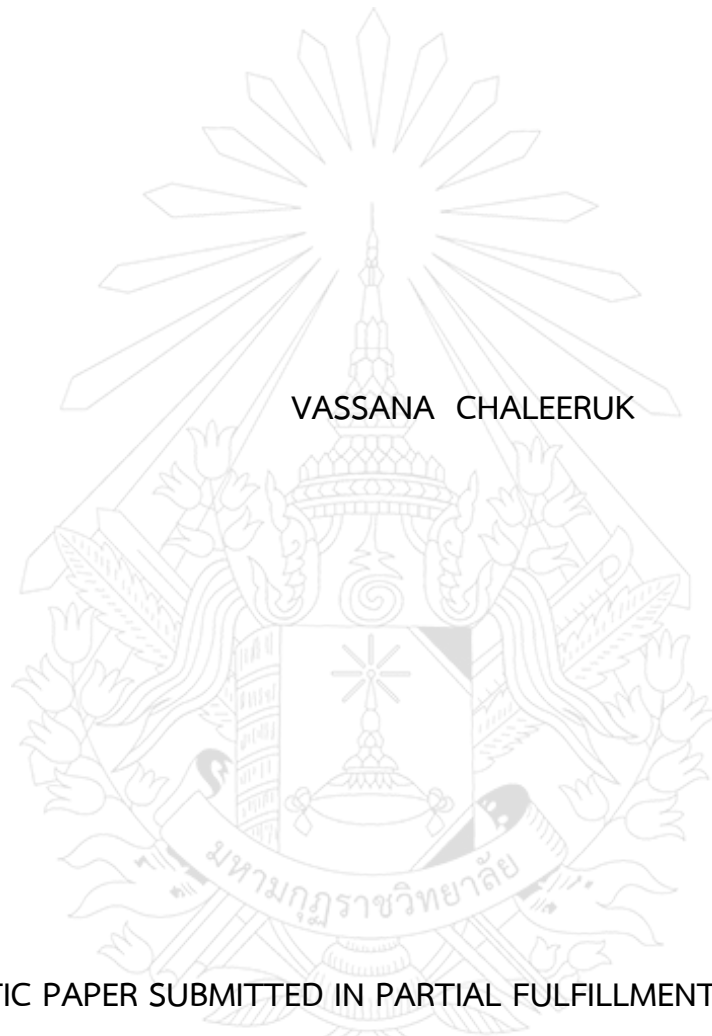
(ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยมหาจุฬาราชวิทยาลัย)

การใช้หลักสารานุกรมในการบริหารงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก
อำเภอปางศิขิน จังหวัดกาฬสินธุ์

สารนิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาการบริหารการศึกษา
คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
พฤศจิกายน 2558
(ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย)

AN APPLICATION OF THE PRINCIPLES OF SARANIYADHAMMA
TO THE ADMINISTRATION OF CHILD DEVELOPMENT CENTERS
IN YANGTALAD DISTRICT KALASIN PROVINCE

VASSANA CHALEERUK

A THEMATIC PAPER SUBMITTED IN PARTIAL FULFILLMENT OF THE REQUIREMENTS

FOR THE DEGREE OF MASTER OF EDUCATION

DEPARTMENT OF EDUCATIONAL ADMINISTRATION

FACULTY OF EDUCATION

MAHAMAKUT BUDDHIST UNIVERSITY

NOVEMBER, B.E. 2558 (2015)

(COPYRIGHT OF MAHAAMAKUT BUDDHIST UNIVERSITY)

คณะกรรมการควบคุมสารนิพนธ์และคณะกรรมการสอบสารนิพนธ์ ได้พิจารณา
สารนิพนธ์ของ นางวาสนา ชารีรักษ์ ฉบับนี้แล้ว เห็นสมควรรับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา ของมหาวิทยาลัย
มหามกุฏราชวิทยาลัยได้

คณะกรรมการควบคุมสารนิพนธ์

.....อาจารย์ที่ปรึกษาหลัก

(พระพุทระกุล พุทธรักษาโต, ดร.)

คณะกรรมการสอบสารนิพนธ์

.....ประธาน

(พระครูสุธีวรสาร, ดร.)

.....กรรมการ

(พระพุทระกุล พุทธรักษาโต, ดร.)

.....กรรมการ

(พระครูวิจิตรปัญญาภรณ์, ดร.)

.....กรรมการ

(รองศาสตราจารย์ ดร.สุเทพ เมย์ไธสง)

.....กรรมการ

(ดร.วิมลพร สุวรรณแสนทวี)

คณะศึกษาศาสตร์ อนุมัติให้รับสารนิพนธ์ ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา ของมหาวิทยาลัย
มหามกุฏราชวิทยาลัย

.....คณบดีคณะศึกษาศาสตร์

(พระปริยัติสารเวที, ดร.)

วันที่ ๑๐ เดือน พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๕๘

กิตติกรรมประกาศ

สารนิพนธ์ฉบับนี้ สำเร็จได้ด้วยความกรุณาอย่างยิ่งจาก พระพุทระกูล พุทธรุกข์โชติ,ดร. อาจารย์ที่ปรึกษาหลัก ที่ให้คำแนะนำปรึกษาปรับปรุงแก้ไข พร้อมทั้งเอาใจใส่ด้วยดีเสมอมา ผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้งอย่างยิ่ง จึงขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูง ณ โอกาสนี้

ขอขอบพระคุณ ดร.บุญชนะ ทาโยธี , ดร.จำปี โยธารินทร์ และดร.วีระชัย ศรีหาพล ที่ได้กรุณาเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือเพื่อการวิจัย และได้ให้คำแนะนำปรับปรุงเนื้อหาสาระ เพื่อให้มีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น

ขอกราบขอบพระคุณ คณะผู้บริหาร คณาจารย์ เจ้าหน้าที่วิทยาลัยศาสนศาสตร์เฉลิมพระเกียรติกาฬสินธุ์ทุกท่าน ที่ได้ประสิทธิ์ประสาทความรู้และประสบการณ์ตลอดระยะเวลาที่ศึกษา ขอขอบคุณเพื่อนนักศึกษาปริญญาโททุกท่าน ที่ได้ให้ช่วยเหลือและเป็นกำลังใจ ตลอดจนถึงผู้มีส่วนเกี่ยวข้องที่ได้กล่าวนามไว้ ณ ที่นี้ ที่ให้ความร่วมมือช่วยเหลือและให้กำลังใจด้วยดีเสมอมา

สุดท้ายนี้ขอกราบขอบพระคุณ บิดา มารดา อันเป็นที่เคารพรักรักยิ่งของผู้วิจัยผู้ซึ่งวางรากฐานการศึกษาที่ดี และเป็นกำลังใจที่สำคัญยิ่งของผู้วิจัย

คุณค่าและประโยชน์อันใดที่พึงเกิดมีจก สารนิพนธ์ฉบับนี้ ผู้วิจัยขอน้อมระลึกถึงพระคุณอันประเสริฐของพระรัตนตรัย ขออานิสสงฆ์นั้นจงเป็นพลังปัจจัยเกื้อหนุน บิดามารดา ปู่ย่า ตายาย ครูบาอาจารย์ ตลอดจนผู้มีพระคุณท่านอื่น ๆ ซึ่งมีอาจนามกล่าวไว้ได้หมด ณ ที่นี้

วาสนา ชาริรักษ์

56211505320 : สาขาวิชา: การบริหารการศึกษา; ศษ.ม. (การบริหารการศึกษา)

คำสำคัญ : หลักธรรมกับการศึกษา/สราณียธรรม/การบริหารกับหลักธรรม

วาสนา ชาริรักษ์ : การใช้หลักสราณียธรรมในการบริหาร งานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก อำเภอยางตลาด จังหวัดกาฬสินธุ์ (THE APPLICATION OF THE PRINCIPLE OF SARANIYA DHAMMA TO THE ADMINISTRATION OF CHILD DEVELOPMENT CENTERS, IN YANG TALAT DISTRICT, KALASIN PROVINCE) อาจารย์ควบคุมสารนิพนธ์ : พระพุทธระกูล พุทธรุกขิตโต,ดร. 106 หน้า ปีการศึกษา : 2558

สารนิพนธ์ เรื่องการใช้หลักสราณียธรรมในการบริหาร งานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก อำเภอยางตลาด จังหวัดกาฬสินธุ์ มีวัตถุประสงค์ดังนี้ 1) เพื่อศึกษาการใช้หลักสราณียธรรมในการบริหาร ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก อำเภอยางตลาด จังหวัดกาฬสินธุ์ 2) เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้ปกครองนักเรียนที่มีต่อการใช้หลักสราณียธรรมในการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก อำเภอยางตลาด จังหวัดกาฬสินธุ์ จำแนกตามเพศ อายุและระดับการศึกษาที่แตกต่างกัน 3) เพื่อศึกษาข้อเสนอแนะการใช้หลักสราณียธรรมในการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก อำเภอยางตลาด จังหวัดกาฬสินธุ์ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ผู้ปกครองนักเรียน ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก อำเภอยางตลาด จังหวัดกาฬสินธุ์ จำนวน 210 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ แบบสอบถาม มาตรฐานประมาณค่า 5 ระดับ มีความเที่ยงตรง (IOC) เท่ากับ 1.00 และมีค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับ เท่ากับ 0.89 วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างตัวแปรโดยใช้ t-test และ F-test (One-way ANOVA)

ผลการวิจัยพบว่า

- 1) การใช้หลักสราณียธรรม ในการบริหารงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก อำเภอยางตลาด จังหวัดกาฬสินธุ์ โดยรวม อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้าน เรียงลำดับจากค่าเฉลี่ยมากไปหาน้อยได้ดังนี้ ด้านศีลสามัญญุตตา ด้านเมตตามโนกรรม ด้านทิวฐิสามัญญุตตา ด้านสาธาณโภคี ด้านเมตตาวจีกรรม ด้านเมตตาทกายกรรม ตามลำดับ
- 2) ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้ปกครองนักเรียนที่มีต่อการใช้หลักสราณียธรรมในการบริหารงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก อำเภอยางตลาด จังหวัดกาฬสินธุ์ พบว่า ผู้ปกครองนักเรียน ที่มีเพศ อายุและระดับการศึกษาต่าง กัน มีความคิดเห็นต่อการ ใช้หลักสราณียธรรม โดยรวมและ รายด้าน ไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้
- 3) ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการใช้หลักสราณียธรรมในการบริหารงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก อำเภอยางตลาด จังหวัดกาฬสินธุ์ ที่ได้รับโดยเรียงลำดับจากมากที่สุดไปหาน้อยที่สุดสามลำดับแรก คือ ครูผู้ดูแลเด็กควรพูดอย่างเป็นมิตรกับผู้ปกครองของเด็ก อย่างเท่าเทียมกันโดยไม่เลือกว่า ผู้ปกครองจะมีอาชีพการงานเช่นใด รองลงมา ควรรักษาสิ่งของส่วนรวมในสำนักงานให้เหมือนกับของส่วนตัวและควรมีความรับผิดชอบตรงต่อเวลาในหน้าที่ต่อการมาทำงานและเลิกงาน

56211505320 : MAJOR: EDUCATIONAL ADMINISTRATION; M.Ed.

(EDUCATIONAL ADMINISTRATION)

KEYWORDS : DHAMMA AND EDUCATION/SARANIYA DHAMMA/ADMINISTRATION
AND DHAMMA

WASANA CHARIRAK: THE APPLICATION OF THE PRINCIPLE OF SARANIYA DHAMMA TO THE ADMINISTRATION OF CHILD DEVELOPMENT CENTERS, IN YANG TALAT DISTRICT, KALASIN PROVINCE. ADVISOR COMMITTEE: PHRA FUTRAKOOOL BUDDHARAKKHITO, Ph.D. 106 Pages, Year B.E. 2558 (2015).

The objectives of this thematic paper were: 1) to study the application of Saraniya Dhamma to the administration of Child Development Centers, 2) to compare the application of Saraniya Dhamma to the administration of Child Development Centers according to variables as sex, age, and education, and 3) to study suggestions on the application of Saraniya Dhamma to the administration of Child Development Centers in Yang Talat District, Kalasin. 119 samples were nursery teachers. The research instrument was the five-rating scale questionnaire containing the Alpha's reliability at 0.89. The statistics to be analyzed the data were frequency, percentage, mean, standard deviation, t-test, and F-test (One-way ANOVA).

The findings of this research were as follows:

1) The application of the principle of Saraniya Dhamma (states of conciliation) to the administration of Child Development Centers was at the high level. When analyzing partial aspects, all aspects were at the high level arranging in descending order of means as follows: Silasamannata (to keep without blemish the rules of conduct along with one's fellows, openly and in private), Mettamanokamma (to be amiable in thought, openly and in private), Ditthisamannata (to be endowed with right views along with one's fellows, openly and in private), Sadharanabhogi (to share any lawful gains with virtuous fellows), Mettavacikamma (to be amiable in word, openly and in private), and Mettakayakamma (to be amiable in deed, openly and in private).

2) The comparison of application of the principle of Saraniya Dhamma to administration of Child Development Centers was revealed that nursery teachers with differences in sex, age, and education were not significant different in the application of Dhamma.

3) Suggestions concerning the application of Saraniya Dhamma to administration of Child Development Centers were arranged in order of top three frequencies as follows: nursery teachers serve equally in talking friendly to parents' children, carefully using office accessories in the manner like ones' own property, and taking responsibility by working in time.

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	จ
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	ฉ
สารบัญ	ซ
สารบัญตาราง	ญ
สารบัญภาพ	ฒ
บทที่	
1 บทนำ	1
1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
1.2 วัตถุประสงค์ของการวิจัย	3
1.3 สมมติฐานของการวิจัย	3
1.4 กรอบแนวคิดในการวิจัย	3
1.5 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	4
1.6 ขอบเขตของการวิจัย	4
1.7 คำนิยามศัพท์เฉพาะที่ใช้ในการวิจัย	5
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	6
2.1 แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับสารานิยธรรม	6
2.2 แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับการบริหาร	10
2.3 แนวคิดเกี่ยวกับการจัดตั้งศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก	14
2.4 หลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2546.	16
2.5 สภาพพื้นที่ที่ศึกษา	24
2.6 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	25
3 วิธีดำเนินการวิจัย	28
3.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	28
3.2 เทคนิควิธีการสุ่มตัวอย่าง	28
3.3 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	28
3.4 การสร้างและตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือในการวิจัย	29
3.5 การเก็บรวบรวมข้อมูล	30
3.6 การวิเคราะห์ข้อมูล	30
3.7 สถิติที่ใช้ในการวิจัย	31

สารบัญ(ต่อ)

บทที่	หน้า
4 การวิเคราะห์ข้อมูล	33
4.1 สัญลักษณ์ที่ใช้ในการนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล	33
4.2 ลำดับขั้นตอนในการวิเคราะห์ข้อมูล	33
4.3 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	34
5 สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	67
5.1 สรุปผลการวิจัย	67
5.2 อภิปรายผลการวิจัย	69
5.3 ข้อเสนอแนะ	74
บรรณานุกรม	75
ภาคผนวก	78
ภาคผนวก ก หนังสือขอความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือ เพื่อวิจัย	79
ภาคผนวก ข หนังสือขอความอนุเคราะห์เก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัย	83
ภาคผนวก ค แบบสอบถามที่ใช้ในการวิจัย	93
ภาคผนวก ง คำอำนาจจำแนกและค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม	100
ภาคผนวก จ ความเที่ยงตรงและค่าความสอดคล้อง(IOC)	102
ประวัติผู้วิจัย	106

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
4.1 แสดงจำนวนและร้อยละข้อมูลปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามเพศ	34
4.2 แสดงจำนวนและร้อยละข้อมูลปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามอายุ	35
4.3 แสดงจำนวนและร้อยละข้อมูลปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามระดับการศึกษา	35
4.4 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การใช้หลักสาราณียธรรมในการ บริหารงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก อำเภอยางตลาด จังหวัดกาฬสินธุ์ จำแนก โดยรวมและรายด้าน	36
4.5 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การใช้หลักสาราณียธรรมในการ บริหารงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก อำเภอยางตลาด จังหวัดกาฬสินธุ์ ด้านเมตตา กายกรรม จำแนกโดยรวมและรายข้อ	37
4.6 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การใช้หลักสาราณียธรรมในการ บริหารงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก อำเภอยางตลาด จังหวัดกาฬสินธุ์ ด้านเมตตา วจีกรรม จำแนกโดยรวมและรายข้อ	38
4.7 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การใช้หลักสาราณียธรรมในการ บริหารงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก อำเภอยางตลาด จังหวัดกาฬสินธุ์ ด้านเมตตา มโนกรรม จำแนกโดยรวมและรายข้อ	39
4.8 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การใช้หลักสาราณียธรรมในการ บริหารงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก อำเภอยางตลาด จังหวัดกาฬสินธุ์ ด้านสาธารณ โภคี จำแนกโดยรวมและรายข้อ	40
4.9 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การใช้หลักสาราณียธรรมในการ บริหารงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก อำเภอยางตลาด จังหวัดกาฬสินธุ์ ด้านศีล สามัญญาตา จำแนกโดยรวมและรายข้อ	41
4.10 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การใช้หลักสาราณียธรรม ในการ บริหารงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก อำเภอยางตลาด จังหวัดกาฬสินธุ์ ด้านทิวฐิ สามัญญาตา จำแนกโดยรวมและรายข้อ	42
4.11 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานความคิดเห็นของผู้ปกครองนักเรียนที่มี ต่อการใช้หลักสาราณียธรรมในการบริหารงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก อำเภ อยางตลาด จังหวัดกาฬสินธุ์ โดยรวม จำแนกตามเพศ	43

สารบัญญภาพ

ภาพประกอบที่

1.1 กรอบแนวคิดที่ใช้ในการวิจัย

หน้า

4

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

พระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พุทธศักราช 2542 ได้กำหนดให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีบทบาทและหน้าที่ในการจัดการศึกษาให้กับประชาชนในท้องถิ่นตามความพร้อมและความต้องการของท้องถิ่นซึ่งพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 ได้กำหนดรูปแบบของการจัดการศึกษาไว้ 3 รูปแบบคือการจัดการศึกษาในระบบ การจัดการศึกษานอกระบบและการจัดการศึกษาตามอัธยาศัย ซึ่งสามารถจัดการศึกษาให้กับประชาชนในท้องถิ่นได้ทุกรูปแบบขึ้นอยู่กับความพร้อมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น หากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่ยังไม่มีสถานศึกษาซึ่งตามบทบัญญัติในมาตรา 32 แห่งพระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พุทธศักราช 2542 กำหนดให้จัดการศึกษาระดับปฐมวัย ซึ่งมีอายุ 3 - 5 ปี ตามบทบัญญัติในมาตรา 32 แห่งพระราชบัญญัติกำหนดหน้าที่ที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่ต้องกระทำ (สำนักการศึกษาท้องถิ่น, 2553, หน้า 5)

ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเป็นสถานศึกษาที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นได้มีการจัดตั้งและรับถ่ายโอนจากหน่วยงานอื่น คือ กรมการศาสนา กรมพัฒนาชุมชน ซึ่งมาน้อยแตกต่างกันไปตามแต่ความเหมาะสมของแต่ละท้องถิ่น ที่ผ่านมาสภาพการจัดการศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นพบว่า

- 1) สถานศึกษาในสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นส่วนใหญ่มีมาตรฐานด้านปัจจัยอยู่ในระดับดีถึงดีมากในขณะที่มาตรฐานผู้เรียนยังอยู่ในระดับต่ำเมื่อเทียบกับปัจจัยที่ใช้ในการจัดการศึกษาสถานศึกษา
- 2) องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นหลายแห่งยังไม่มีหน่วยงานที่รับผิดชอบในการจัดการศึกษา โดยตรง
- 3) องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นหลายแห่งไม่เปิดโอกาสให้ประชาชนและภาคีการพัฒนาต่าง ๆ เข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา
- 4) องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นหลายแห่งไม่ให้ความสำคัญต่อการพัฒนาความรู้ด้านการประกอบอาชีพให้แก่ประชาชนทำให้ประชาชนเป็นแรงงานไร้ฝีมือได้รับเงินเดือนค่าตอบแทนต่ำ
- 5) องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นหลายแห่งไม่ตระหนักถึงความสำคัญของการปลูกฝังจิตสำนึกในเอกลักษณ์และค่านิยมความเป็นไทยให้แก่เด็กเยาวชนและประชาชน
- 6) องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นส่วนใหญ่ยังไม่ทราบบทบาทหน้าที่ในการจัดการศึกษาตามอำนาจหน้าที่ของตนเองโดยภาพรวมองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีจุดอ่อนด้านบุคลากรกล่าวคือส่วนใหญ่ยังขาดบุคลากรที่มีความเชี่ยวชาญด้านการศึกษาและอำนาจการตัดสินใจส่วนใหญ่ยังอยู่ที่ผู้บริหารท้องถิ่นซึ่งอาจทำให้เกิดผลการได้ง่าย(กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น, ม.ป.ท, บทนำ)

การปฏิบัติงานของบุคลากรที่เกี่ยวข้องทั้งหมดนั้น จำเป็นต้องดำเนินไปโดยการเชื่อมโยงถึงกัน มีปฏิสัมพันธ์ต่อกันตลอดเวลา เนื่องจากมนุษย์มีความจำเป็นในการอาศัยอยู่ร่วมกันอย่างเป็นหมวดหมู่ มิได้มีชีวิตอยู่ตามลำพังแต่อย่างใด มนุษย์ต้องพึ่งพาอาศัยกันและกัน และแต่ละชีวิตก็ต้องการที่จะเสริมสร้างความสุข ความมั่นใจ และความปลอดภัยให้กับตนเองอยู่เสมอ สังคมจึงเป็นแหล่งรวมศูนย์ทางความคิดที่มนุษย์ได้สร้างขึ้นมา เพื่อแสวงหาคำตอบทุก ๆ อย่างให้กับตนเอง

สังคมในทุกระดับชั้นเป็นแหล่งรวมคนหลาย ๆ คนเข้าด้วยกัน ซึ่งในจำนวนผู้คนเหล่านั้น แต่ละคนต่างก็มีชีวิต มีจิตวิญญาณ มีความรู้สึกนึกคิด และมีจุดหมายปลายทางที่แตกต่างกันออกไป และด้วยเหตุนี้ บางครั้งจึงทำให้สังคมต้องเกิดปัญหาหรือมีความวุ่นวายขึ้น อันเนื่องมาจากความแตกต่างด้านความคิดของแต่ละคน เมื่อใดที่สังคมเกิดปัญหาไม่ว่าจะด้วยเหตุผลใด ๆ ก็ตาม ผู้ที่จะทำหน้าที่แก้ปัญหาทำให้เป็นบุคคลอื่นไม่ หากแต่เป็นหน้าที่ของสมาชิกทุก ๆ คนนั่นเองที่จะต้องสามัคคีร่วมกันแก้ปัญหาและพัฒนาสังคมของตนเองให้ดีและมีความก้าวหน้ามากยิ่งขึ้น ความสามัคคีร่วมใจกันจึงเป็นแหล่งพลังอันยิ่งใหญ่ที่จะสร้างสรรค์ความเจริญก้าวหน้าและความมั่นคงให้เกิดขึ้นได้และเป็นสิ่งที่สมาชิกในสังคมทุกคนควรที่จะตระหนัก เอาใจใส่ และให้ความสำคัญมากที่สุด ในทางพระพุทธศาสนา พระพุทธเจ้าได้ทรงแสดงหลักธรรมที่เป็นแนวทางในการเสริมสร้างความสามัคคีให้เกิดขึ้นในสังคมเอาไว้ 6 ประการ เรียกว่า “สาราณียธรรม” ซึ่งมีความหมายว่า หลักธรรมอันเป็นที่ตั้งแห่งความระลึกถึงกัน ซึ่งจะเป็นเครื่องมือในการเสริมสร้างความสามัคคีมีน้ำหนึ่งใจเดียวกัน (อาภรณ์รัตน์ เลิศไพบรอต, 2554, หน้า 64-65)

ผู้วิจัยในฐานะครูผู้ดูแลเด็ก สังกัด องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในอำเภอยางตลาด จังหวัดกาฬสินธุ์ ได้รับทราบและรับรู้ปัญหาที่เกิดขึ้นตามศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ตามรายงานของฝ่ายส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น อำเภอยางตลาด จังหวัดกาฬสินธุ์ เกี่ยวกับสภาพการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กอำเภอยางตลาด จังหวัดกาฬสินธุ์ ปีพ.ศ. 2555 ระบุว่า การดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในอำเภอยางตลาด จังหวัดกาฬสินธุ์ โดยรวมแล้วพบว่ามี การแบ่งพรรคแบ่งฝ่ายของครูผู้ดูแลเด็ก ในการทำงานร่วมกัน จนนำไปสู่ปัญหาและ เกิดความขัดแย้งระหว่าง ครูผู้ดูแลเด็ก บุคลากรปฏิบัติงานประจำศูนย์ ด้วยกันเอง (ฝ่ายส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น, 2555, หน้า 13) ซึ่งเป็นปัญหาอย่างยิ่งในการปฏิบัติงานเพื่อให้เกิดความสามัคคีในองค์กร ทำให้การปฏิบัติงานร่วมกันเกิดความล่าช้า ผลของการปฏิบัติงานไม่ค่อยเป็นไปตามเป้าหมายที่หน่วยงานตั้งไว้ ที่สุดแล้วปัญหาที่เกิดขึ้นจากที่ผู้วิจัยได้สังเกตและได้สัมภาษณ์ครูผู้ดูแลเด็ก และผู้ปกครองนักเรียน พบว่ามีผลด้านลบต่อหน่วยงานและมีต่อเด็กนักเรียนที่อยู่ในการดูแลของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ไม่มากนักน้อยแล้วแต่ปัญหาที่เกิดขึ้นภายในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก เช่น ครูผู้ดูแลเด็กไม่ค่อยให้ความสนใจในการพัฒนาเด็ก ไม่ค่อยสร้างความสัมพันธ์กับเด็กและผู้ปกครอง หากไม่ใช่หน้าที่ที่ตนเองได้รับมอบหมายจะไม่สนใจในงานนั้น เป็นต้น ฉะนั้นการปฏิบัติงานร่วมกันกับเพื่อนร่วมงานในหน่วยงานจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องมีหลักในการปฏิบัติร่วมกันและนำพาหน่วยงานเกิดความสามัคคีได้และทำให้ที่ทำงานเป็นที่ที่น่าอยู่และทำงาน ซึ่งมีหลักธรรมในทางพระพุทธศาสนาที่เหมาะสมแก่การนำมาปฏิบัติในหน่วยงานเพื่อความสามัคคีคือหลักสาราณียธรรม 6 ประการ ซึ่งประกอบด้วย 1) เมตตากายกรรม คือ การปฏิบัติดี 2) เมตตาวาจกรรม คือ การพูดแต่สิ่งที่ดีเหมาะสม 3) เมตตามโนกรรม คือ การคิดดีมีเมตตา 4) สาธารณโภคี คือ การรู้จักแบ่งปันผลประโยชน์ร่วมกันอย่างยุติธรรม 5) สีสสามัญญตา คือ ปฏิบัติตามระเบียบวินัยอย่างเดียวกัน และ 6) ทิฏฐิสามัญญตา คือ การยอมรับฟังความคิดเห็นของสมาชิก จึงเป็นหลักธรรมที่เหมาะสมอย่างยิ่งในการใช้บริหารงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก เพื่อให้เกิดความสามัคคีและสร้างสัมพันธ์ไมตรีกับเพื่อนร่วมงาน ซึ่งจะก่อให้เกิดประโยชน์

ด้วยเหตุนี้ ผู้วิจัย จึงมีความสนใจที่จะศึกษา การใช้หลักสารานุกรมในการบริหาร งาน ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบล อำเภอขามเฒ่า จังหวัดกาฬสินธุ์ โดยผู้วิจัยมีความมุ่งหวังในการนำ ผลการวิจัย ข้อเสนอแนะต่างๆ ที่เป็นองค์ความรู้จากการศึกษาในครั้งนี้ นำไป เสนอต่อหน่วยงานภาครัฐ องค์กรภาคส่วนต่าง ๆ ที่มีส่วนเกี่ยวข้องเพื่อนำไปใช้เป็นข้อมูลในการพัฒนาและประกอบการพิจารณาวางแผนการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็กให้มีประสิทธิภาพในการบริหารจัดการศึกษาแก่ผู้บริหารต่อไป

1.2 วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1.2.1 เพื่อศึกษาการใช้ หลักสารานุกรมในการบริหาร งาน ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก อำเภอขามเฒ่า จังหวัดกาฬสินธุ์

1.2.2 เพื่อเปรียบเทียบ ความคิดเห็น ของผู้ปกครองนักเรียน ที่มีต่อการใช้หลักสารานุกรมในการบริหาร งานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก อำเภอขามเฒ่า จังหวัดกาฬสินธุ์ จำแนกตาม เพศ อายุและระดับการศึกษาที่ต่างกัน

1.2.3 เพื่อศึกษาข้อเสนอแนะการใช้หลักสารานุกรมในการบริหาร งานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก อำเภอขามเฒ่า จังหวัดกาฬสินธุ์

1.3 สมมติฐานการวิจัย

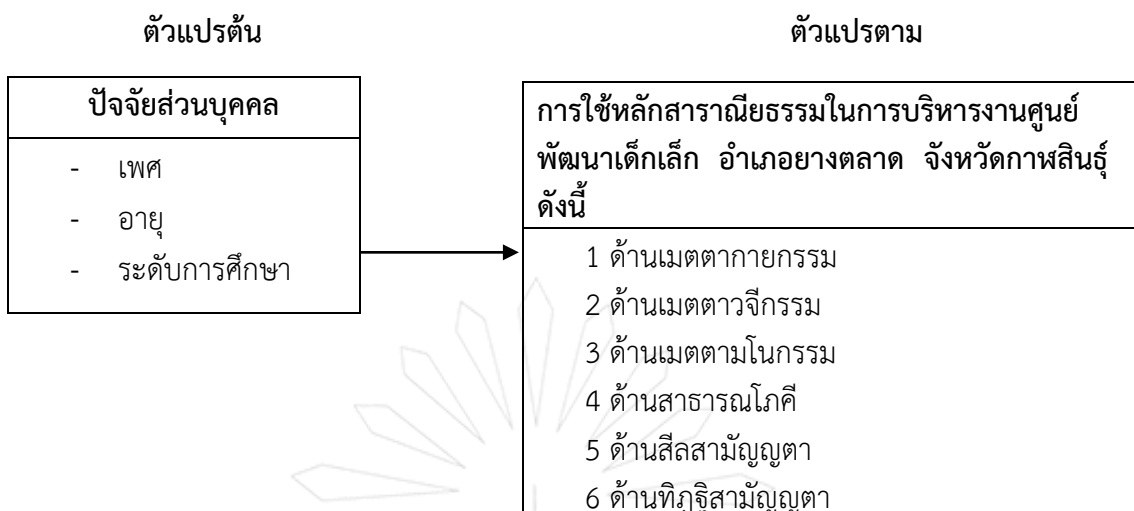
1.3.1 ผู้ปกครองนักเรียน ที่มีเพศต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการใช้หลักสารานุกรมในการบริหารงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก อำเภอขามเฒ่า จังหวัดกาฬสินธุ์ แตกต่างกัน

1.3.2 ผู้ปกครองนักเรียน ที่มีอายุต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการใช้หลักสารานุกรมในการบริหารงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กของเด็ก อำเภอขามเฒ่า จังหวัดกาฬสินธุ์ แตกต่างกัน

1.3.3 ผู้ปกครอง นักเรียน ที่มีระดับการศึกษา ต่างกัน มีความคิดเห็นต่อ การใช้หลักสารานุกรมในการบริหารงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก อำเภอขามเฒ่า จังหวัดกาฬสินธุ์ แตกต่างกัน

1.4 กรอบแนวคิดในการวิจัย

จากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเกี่ยวกับการใช้หลักสารานุกรมในการบริหาร งาน ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก อำเภอขามเฒ่า จังหวัดกาฬสินธุ์ ผู้วิจัย ได้นำหลักสารานุกรม จาก พระไตรปิฎกฉบับสยามรัฐ (ออนไลน์) เล่มที่ 22 พระสุตตันตปิฎก เล่มที่ 14 อังคุตตรนิกาย ปัญจก - ฉกนิบาต (หน้า 300-301) มาเป็นกรอบแนวคิดในการวิจัยครั้งนี้ ประกอบด้วย 6 ด้าน คือ 1) ด้านเมตตากายกรรม 2) ด้านเมตตาวจีกรรม 3) ด้านเมตตามโนกรรม 4) ด้านสาธารณโภคี 5) ด้านศีลสามัญญตา และ6) ด้านทิวฐิสามัญญตา ดังภาพประกอบที่ 1.1

ภาพประกอบที่ 1.1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

1.5 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1.5.1 ได้นำผลการวิจัยไป ใช้ ประโยชน์ใน การบริหาร งาน ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก อำเภอยางตลาด จังหวัดกาฬสินธุ์

1.5.2 ได้นำผลการวิจัยจากการเปรียบเทียบความคิดของผู้ปกครองนักเรียนที่มีต่อ การใช้หลักสราณียธรรมในการบริหาร งานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก อำเภอยางตลาด จังหวัดกาฬสินธุ์ ไปใช้เป็นแนวทางในการบริหารงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

1.5.3 ได้นำข้อเสนอแนะ เกี่ยวกับ การใช้หลักสราณียธรรม ในการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก อำเภอยางตลาด จังหวัดกาฬสินธุ์ ไปใช้เป็นแนวทางในการบริหารงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

1.6 ขอบเขตของการวิจัย

1.6.1 ขอบเขตด้านเนื้อหา

การวิจัยครั้งนี้ ได้ศึกษาการใช้หลักสราณียธรรมในการบริหารงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก อำเภอยางตลาด จังหวัดกาฬสินธุ์ ประกอบด้วย 6 ด้าน คือ 1) ด้านเมตตาทกยกรรม 2) ด้านเมตตาวจกรรม 3) ด้านเมตตามโนกรรม 4) ด้านสาธาณภค 5) ด้านสละสามัญญดา และ 6) ด้านทญญสามัญญดา

1.6.2 ขอบเขตด้านประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ได้แก่ ผู้ปกครองนักเรียนศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก อำเภอยางตลาด จังหวัดกาฬสินธุ์ รวมทั้งสิ้น 460 คน (ฝ่ายส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่นอำเภอยางตลาด, 2555, หน้า 9) โดยได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 210 คน ตามตาราง Krejcie & Morgan (บุญชม ศรีสะอาด, 2545, หน้า 43)

1.6.3 ขอบเขตด้านพื้นที่

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดพื้นที่การวิจัย คือ ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กที่สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบล อำเภอยางตลาด จังหวัดกาฬสินธุ์ มีทั้งหมด 9 แห่ง คือ 1) องค์การบริหาร

ส่วนตำบลยางตลาด 2) องค์การบริหารส่วนตำบลห้วยวัง 3) องค์การบริหารส่วนตำบลเว่อ
 4) องค์การบริหารส่วนตำบลหนองอิเฒ่า 5) องค์การบริหารส่วนตำบลดอนสมบูรณ์ 6) องค์การบริหาร
 ส่วนตำบลนาเชือก 7) องค์การบริหารส่วนตำบลคลองขาม 8) องค์การบริหารส่วนตำบลนาดี
 9) องค์การบริหารส่วนตำบลหนองตอกแป้น

1.7 นิยามศัพท์เฉพาะที่ใช้ในการวิจัย

ผู้วิจัยได้กำหนดคำนิยามศัพท์ที่ใช้ในการวิจัย ไว้ดังนี้

การใช้หลักสารานุกรม หมายถึง การที่ครูผู้ดูแลเด็กหรือผู้มีส่วนเกี่ยวข้องได้ นำหลักสารานุกรมมา ประยุกต์ใช้ในการบริหาร งานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลอำเภอยางตลาด จังหวัดกาฬสินธุ์ เพื่อเห็นเกิดประโยชน์ในการทำงานร่วมกันของครูผู้ดูแลเด็กศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

สารานุกรม หมายถึง หลักธรรมอันเป็นที่ตั้งแห่งความระลึกถึงกันสามัคคีกัน มี 6 ประการ ได้แก่

เมตตาการุณกรรม คือ การช่วยเหลือการงานของผู้อื่น เอื้อเฟื้อต่อกันและกัน เคารพนับถือกันทั้งต่อหน้าและลับหลัง

เมตตาวจีกรรม คือ การช่วยบอกแจ้งสิ่งที่เป็นประโยชน์ แนะนำด้วยความหวังดี กล่าววาจาสุภาพ แสดงความเคารพนับถือกัน พุดมีเหตุผล ไม่พุดให้ร้ายผู้อื่นทั้งต่อหน้าและลับหลัง

เมตตามโนกรรม คือ การตั้งจิตปรารถนาดี คิดดีต่อกัน คิดเชิงบวก ไม่อิจฉาริษยา ไม่คิดมุ่งร้ายพยาบาททั้งต่อหน้าและลับหลัง

สาธารณโภคี คือ การได้สิ่งใดมาโดยชอบธรรม แม้เป็นของเล็กน้อย ก็ไม่หวงเก็บไว้คนเดียว แบ่งปันเพื่อร่วมงาน ใช้สอยทรัพยากรร่วมกันอย่างยุติธรรม

ศีลสามัญญตา คือ การปฏิบัติตนตามกฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับอย่างเดียวกัน ไม่ปฏิบัติตนเป็นที่น่ารังเกียจของหมู่คณะ

ทิวฐิสามัญญตา คือ การมีความเห็นชอบร่วมกัน ไม่เห็นแก่ตัว รับฟังความคิดเห็นของคนอื่น

ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก หมายถึง ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กที่ องค์การบริหารส่วนตำบล จัดตั้งเอง และศูนย์พัฒนาเด็กเล็กของส่วนราชการต่าง ๆ ที่ถ่ายโอนให้อยู่ในความดูแลรับผิดชอบของ องค์การบริหารส่วนตำบล ในเขตอำเภอยางตลาด จังหวัดกาฬสินธุ์

การบริหารงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก หมายถึง ครูผู้ดูแลเด็กนำหลักสารานุกรมมาใช้ในการควบคุม ดูแลและป้องกันเด็กเล็ก เพื่อให้การปฏิบัติงานในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสำเร็จและบรรลุตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้

ครูผู้ดูแลเด็ก หมายถึง บุคคลที่ปฏิบัติหน้าที่เป็น ครูผู้ดูแลเด็กในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ที่สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบล อำเภอยางตลาด จังหวัดกาฬสินธุ์

ผู้ปกครองนักเรียน หมายถึง บุคคล ผู้ที่มีอำนาจ และสิทธิ์ตามกฎหมาย ในการดูแลและปกครองเด็ก ซึ่งได้ส่งบุตรหลานเข้าไปเรียนในศูนย์ พัฒนาเด็กเล็ก ที่สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลอำเภอยางตลาด จังหวัดกาฬสินธุ์

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

วิจัยครั้งนี้ได้ศึกษา การใช้หลักสาราณียธรรมในการบริหารงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก อำเภอยางตลาด จังหวัดกาฬสินธุ์ ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสาร แนวคิด ทฤษฎี และผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ดังเสนอตามหัวข้อต่อไปนี้

- 2.1 แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับสาราณียธรรม
- 2.2 แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับการบริหาร
- 2.3 แนวคิดเกี่ยวกับการจัดตั้งศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก
- 2.4 หลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2546
- 2.5 สภาพพื้นที่ที่ศึกษา
- 2.6 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

2.1 แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับสาราณียธรรม

พระไตรปิฎกฉบับสยามรัฐ (ออนไลน์) เล่มที่ 22 พระสุตตันตปิฎก เล่มที่ 14 อังคุตตรนิกาย ปัญจก-ฉักกนิบาต(หน้า 300-301) กล่าวถึงสาราณียธรรม ไว้ว่า

ดูกรภิกษุทั้งหลาย ธรรม 6 ประการนี้ เป็นที่ตั้งแห่งการให้ระลึกถึง กระทำให้เป็นที่รัก เป็นที่เคารพ ย่อมเป็นไปเพื่อความสงเคราะห์เพื่อความไม่วิวาทกัน เพื่อความพร้อมเพรียงเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน ธรรม 6 ประการเป็นไฉน คือ ภิกษุในธรรมวินัยนี้ เข้าไปตั้งกายกรรม ประกอบด้วยเมตตาในเพื่อนพรหมจรรย์ทั้งหลาย ทั้งต่อหน้าและลับหลัง แม้ธรรมข้อนี้ก็เป็นที่ตั้งแห่งการระลึกถึงกัน กระทำให้เป็นที่รัก เป็นที่เคารพ ย่อมเป็นไปเพื่อความสงเคราะห์กัน เพื่อความไม่วิวาทกัน เพื่อความพร้อมเพรียงเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน

อีกประการหนึ่ง ภิกษุเข้าไปตั้งวจีกรรมประกอบด้วยเมตตา ในเพื่อนพรหมจรรย์ทั้งหลาย ทั้งต่อหน้าและลับหลัง

อีกประการหนึ่ง ภิกษุเข้าไปตั้งมโนกรรมที่ประกอบด้วยเมตตาในเพื่อนพรหมจรรย์ทั้งหลาย ทั้งต่อหน้าและลับหลัง

อีกประการหนึ่ง ภิกษุแบ่งปันลาภทั้งหลายที่ประกอบด้วยธรรมได้มาโดยธรรม แม้โดยที่สุดปินทบาท ย่อมบริโภคร่วมกันกับเพื่อนพรหมจรรย์ทั้งหลายผู้มีศีล

อีกประการหนึ่ง ภิกษุผู้มีศีลไม่ขาด ไม่ทะเล ไม่ต่าง ไม่พรัอย เป็นไทย อันวิญญูชนสรรเสริญ อันตณหาทิสฺสไม่ยึดถือ เป็นไปเพื่อสมาธิ เสมอกันกับเพื่อนพรหมจรรย์ทั้งหลาย ทั้งต่อหน้าและลับหลัง

อีกประการหนึ่ง ภิกษุมิทิสฺสอินเป็นอริยะ เป็นเครื่องนำออก นำออกไปเพื่อความสิ้นทุกข์ โดยชอบแก่ผู้กระทำตาม เสมอกันกับเพื่อนพรหมจรรย์ทั้งหลายทั้งต่อหน้าและลับหลัง แม้ธรรมข้อนี้ก็เป็นที่ตั้งแห่งการระลึกถึงกัน กระทำให้เป็นที่รัก เป็นที่เคารพ ย่อมเป็นไปเพื่อความสงเคราะห์กัน เพื่อความไม่วิวาทกันเพื่อความพร้อมเพรียงเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน ดูกรภิกษุทั้งหลาย ธรรม 6

ประการนี้แล เป็นที่ตั้งแห่งการระลึกถึงกัน กระทำให้เป็นที่รัก เป็นที่เคารพ ย่อมเป็นไปเพื่อความ สงเคราะห์กัน เพื่อความไม่วิวาทกัน เพื่อความพร้อมเพรียงเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน

พระธรรมปิฎก(ป.อ.ปยุตฺโต, 2547, หน้า 200) ได้กล่าวไว้ในหนังสือ “พจนานุกรมพุทธ ศาสตร์ ฉบับประมวลธรรม” สารานุกรมธรรม 6 หมายถึง ธรรมเป็นที่ตั้งแห่งความให้ระลึกถึงธรรม เป็นเหตุที่ระลึกถึงกันหลักการอยู่ร่วมกัน

1. เมตตาทายกรรม หมายถึง ตั้งเมตตาทายกรรมในเพื่อนพรหมจรรย์ทั้งต่อหน้าและ ลับหลัง คือ ช่วยเหลือกิจธุระของผู้ร่วมคณะด้วยความเต็มใจแสดงกิริยาอาการสุภาพ เคารพนับถือกัน ทั้งต่อหน้าและลับหลัง

2. เมตตาวจีกรรม หมายถึง ตั้งเมตตาวจีกรรมในเพื่อนพรหมจรรย์ทั้งต่อหน้าและลับ หลัง คือ ช่วยบอกแจ้งสิ่งที่เป็นประโยชน์ สั่งสอนแนะนำตักเตือนด้วยความหวังดี กล่าววาจาสุภาพ แสดงความเคารพนับถือกันทั้งต่อหน้าและลับหลัง

3. เมตตามโนกรรม หมายถึง ตั้งเมตตามโนกรรม ในเพื่อนพรหมจรรย์ทั้งต่อหน้าและ ลับหลัง คือ ตั้งจิตปรารถนาดี คิดทำสิ่งที่เป็นประโยชน์แก่กันมองเห็นในแง่ดี มีหน้าตายิ้มแย้มแจ่มใส ต่อกัน

4. สาธารณโภคี หมายถึง ได้ของสิ่งใดมาก็แบ่งปันกัน คือ เมื่อได้สิ่งใดมาโดยชอบ ธรรม แม้เป็นของเล็กน้อยก็ไม่หวงไว้ผู้เดียวนำมาแบ่งปันเฉลี่ยแจกจ่าย ให้ได้มีส่วนร่วมใช้สอยบริโภค ทั่วกัน

5. สีลสามัญญตา หมายถึง มีศีลบริสุทธิ์เสมอกันกับเพื่อนพรหมจรรย์ทั้งหลายทั้งต่อ หน้าและลับหลัง คือ มีความประพฤติสุจริตตั้งตามถูกต้องตามระเบียบวินัย ไม่ทำตนให้เป็นที่น่า รังเกียจของหมู่คณะ

6. ทิฎฐิสามัญญตา หมายถึง มีทิฎฐิตั้งงามเสมอกันเพื่อนพรหมจรรย์ทั้งหลายทั้งต่อหน้า และลับหลัง คือ มีความเห็นชอบร่วมกันในข้อที่เป็นหลักการสำคัญที่จะนำไปสู่ความหลุดพ้น สิ้น ทุกข์ หรือขจัดปัญหา

ธรรม 6 ประการนี้ มีคุณคือ เป็นสารณียะ ทำให้เป็นที่ระลึก เป็นปิยกรรม ทำให้เป็นที่ รัก เป็นศุภกรรม ทำให้เป็นที่เคารพ เป็นไปเพื่อ ความสงเคราะห์ ความกลมกลืนเข้าหากัน เพื่อ ความไม่วิวาท เพื่อความสามัคคีและเอกราช ความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน

ทองหล่อ วงษ์ธรรมมา(2550, หน้า 294-295) ได้กล่าวไว้ในหนังสือปรัชญา 201 พุทธ ศาสตร์” สารานุกรมธรรม แปลว่า ธรรมเป็นเหตุให้ระลึกถึงกันหมายถึงคุณธรรมที่ทำให้คนเราไม่เห็น แก่ตัวเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่แก่ผู้อื่นเข้าใจคนอื่นมากขึ้นสารานุกรมธรรมมี 6 คือ

1. เมตตาทายกรรม หมายถึง ทำสิ่งใดก็ทำด้วยความปรารถนาดีต่อกันเช่นแสดงไมตรี และหวังดีต่อเพื่อนร่วมงาน ร่วมกิจการร่วมชุมชนโดยช่วยเหลือธุระต่างๆด้วยความเต็มใจแสดง อากัปกิริยาสุภาพเคารพนับถือทั้งต่อหน้าและลับหลัง

2. เมตตาวจีกรรม หมายถึง พุดกันด้วยเมตตาหมายถึงจะพูดอะไรก็พูดด้วยความ ปรารถนาดีต่อกันเช่นแนะนำสั่งสอนตักเตือนกันด้วยความหวังดีกล่าววาจาสุภาพพูดจริงไม่พูดเพื่อ ผลประโยชน์ที่จะเกิดขึ้นแก่ตนเองฝ่ายเดียว

3. เมตตาเมโนกรรม หมายถึง คิดต่อกันด้วยเมตตาหมายถึงจะคิดอะไรก็คิดด้วยความปรารถนาดีต่อกันเช่นตั้งใจดีปรารถนาดีคิดทำสิ่งที่เป็นประโยชน์แก่กันมองกันในแง่ดี

4. สาธารณโภคี หมายถึง แบ่งปันสิ่งที่ได้มาโดยชอบธรรมหมายถึงแบ่งปันลาภที่ร่วมกันหาร่วมกันทำโดยยุติธรรมแม้สิ่งของที่ได้มาจะน้อยแต่ก็แจกจ่ายให้ได้มีส่วนร่วมใช้สอยบริโภค ทั้งถึงกันนั้นคือการร่วมสุขร่วมทุกข์กัน

5. สีลสามัญญตา หมายถึง มีความประพฤติเสมอภาคกันหมายถึงประพฤติสุจริตดีงาม คณะเหมือน ๆ กันมีระเบียบวินัยเป็นแบบเดียวกันไม่ประพฤติให้เป็นที่รังเกียจหรือเสื่อมเสีย แก่หมู่คณะ

6. ทิฏฐิสามัญญตา หมายถึง มีความเสมอภาคกันทางความคิด คือ ปรับความคิด ความเห็นให้มีเหตุผลถูกต้องเหมือนกัน นั่นคือการเคารพเหตุผลยึดหลักความดีงามเป็นอุดมคติ อย่างเดียวกัน

พระไตรปิฎกภาษาไทยฉบับมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย (ที.ปา.(ไทย) 11/317/257) กล่าวถึง หลักธรรมสาราณียธรรม 6 ไว้ว่า สาราณียธรรมธรรมเป็นที่ตั้งแห่งความระลึกถึงกัน 6 ทำความเคารพเป็นไปเพื่อสงเคราะห์กันเพื่อไม่วิวาทกันเพื่อความพร้อมเพรียงกันเพื่อเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันนี้มี 6 อย่างดูก่อนอนานนธรรมเป็นที่ตั้งแห่งความระลึกถึงกัน

1. ดูก่อนอนานนทภิกษุในธรรมวินัยนี้มีภิกษุกรรมประกอบด้วย เมตตาปรากฏในเพื่อนร่วมประพฤติพรหมจรรย์ ทั้งในที่แจ้งทั้งในที่ลับนี้คือธรรมเป็นที่ตั้งแห่งความระลึกถึงกันทำความรักทำความเคารพเป็นไปเพื่อสงเคราะห์กันเพื่อไม่วิวาทกันเพื่อความพร้อมเพรียงกัน เพื่อเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันประการหนึ่ง

2. ดูก่อนอนานนท ประการอื่นยังมีอีกภิกษุมิวัจกรรมประกอบด้วยเมตตาปรากฏในเพื่อนร่วมประพฤติพรหมจรรย์ ทั้งในที่แจ้งทั้งในที่ลับนี้คือธรรมเป็นที่ตั้งแห่งความระลึกถึงกันทำความรักทำความเคารพเป็นไปเพื่อสงเคราะห์กันเพื่อไม่วิวาทกันเพื่อความพร้อมเพรียงกันเพื่อเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน

3. ดูก่อนอนานนท ประการอื่นยังมีอีกภิกษุมีมโนประกอบด้วย เมตตาปรากฏในเพื่อนร่วมประพฤติพรหมจรรย์ ทั้งในที่แจ้งทั้งในที่ลับนี้คือธรรมเป็นที่ตั้งแห่งความระลึกถึงกันทำความรักทำความเคารพเป็นไปเพื่อสงเคราะห์กันเพื่อความพร้อมเพรียงกันเพื่อเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน

4. ดูก่อนอนานนท ประการอื่นยังมีอีกภิกษุมิลาภใด ๆ เกิดโดยธรรมที่สุดแม้เพียงอาหารติดบาตรเป็นผู้ไม่แย่งกันเอาลาภเห็นปานนั้นไว้ บริโภคแต่เฉพาะผู้เดียวยอมเป็นผู้บริโภคเฉลี่ยทั่วไปกับเพื่อนร่วมประพฤติพรหมจรรย์ผู้มีศีลนี้คือธรรมเป็นที่ตั้งแห่งความระลึกถึงกันทำความรักทำความเคารพเป็นไปเพื่อสงเคราะห์กันเพื่อไม่วิวาทกันเพื่อความพร้อมเพรียงกันเพื่อเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน

5. ดูก่อนอนานนท ประการอื่นยังมีอีกภิกษุถึงความเป็นผู้เสมอกันโดยศีลในศีลทั้งหลายที่ไม่ขาดไม่ทะลุไม่ต่างไม่พร้อยเป็นทออันวิญญูชนสรรเสริญอันตณหาและทิฐิ ไม่แต่จะต้องเป็นไปพร้อมเพื่อสมาธิเห็นปานนั้นกับเพื่อนร่วมประพฤติพรหมจรรย์ อยู่ทั้งในที่แจ้งทั้งในที่ลับนี้คือธรรมเป็นที่ตั้งแห่งความระลึกถึงกันทำความรักทำความเคารพเป็นไปเพื่อสงเคราะห์กันเพื่อไม่วิวาทกันเพื่อความพร้อมเพรียงกันเพื่อเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน

6. ดูก่อนอานนท์ ประการอื่นยังมีอีกภิกษุถึงความเป็นผู้เสมอกันโดยทิวฐิโนทิวฐิที่เป็นของพระอริยะอันนำออกชักนำผู้กระทำตามเพื่อความสันทุกข์ โดยชอบเห็นปานนั้นกับเพื่อนร่วมประพตติพรหมจรรย์ อยู่ทั้งในที่แจ้งทั้งในที่ลับนี้ภัธรรมเป็นที่ตั้งแห่งความระลึกถึงกันทำความรักทำ ความเคารพเป็นไปเพื่อสงเคราะห์กันเพื่ อไม่วิวาทกันเพื่อความพร้อมเพรียงกันเพื่อเป็นอันหนึ่งอัน เดียวกัน

ดูก่อนอานนท์ ถ้าพวกเธอพึงสมาทานสาราณียธรรมทั้ง 6 อย่างนี้ประพตติอยู่พวกเธอจะ ยังเห็นท างว่ากล่าวพวกเราได้น้อยก็ตามมากก็ตาม ซึ่งจะอดกลั้นไว้ไม่ได้ละหรือท่านพระอานนท์ กราบทูลว่า ข้อนี้น่ามิได้เลยพระพุทธเจ้าข้า.

ดูก่อนอานนท์เพราะฉะนั้นแล พวกเธอพึงสมาทานสาราณียธรรมทั้ง 6 อย่างนี้ประพตติ เกิดข้อนั้นจักเป็นไปเพื่อประโยชน์เพื่อความสุกแก่พวกเธอตลอดกาลนาน . พระผู้มีพระภาคเจ้าได้ตรัส พระพุทธภาษิตนี้แล้ว ท่านพระอานนท์ชื่นชมยินดีพระพุทธภาษิตของพระผู้มีพระภาคเจ้าแล

การสร้างสัมพันธไมตรีตามหลักสาราณียธรรม 6 แก่นของสาราณียธรรม คือ ความปรารถนาดีต่อกันเอื้อเพื่อเกื้อกูลกันซึ่งสามารถประยุกต์ให้เป็นแนวทางสร้างสัมพันธไมตรีระหว่าง ประเทศได้เป็นอย่างดีได้แก่

1. เมตตากายกรรม คือ การแสดงออกซึ่งความเป็นมิตรทางกายต่อประเทศเพื่อนบ้าน เช่นเมื่อมิตรประเทศประสบภัยต่าง ๆ เป็นต้นว่าอุทกภัยแผ่นดินไหว ฯลฯ ประเทศไทยก็ส่งเครื่องอุปโภคบริโภคยารักษาโรคคณะแพทย์หรือเงินไปช่วยตามกำลังความสามารถ

2. เมตตาวจีกรรม คือ มีการกระทำทางวาจาที่แสดงออกถึงความ มปรารถนาดีต่อมิตร 37 ประเทศเช่นไม่กล่าวติเตียนให้ร้ายต่อมิตรประเทศถ้ามีปัญหาข้อพิพาทเกิดขึ้นก็หาทางยุติด้วยการเจรจาทางการทูต

3. เมตตามโนกรรม คือ มีจิตใจปรารถนาดีกับมิตรประเทศปราศจากอกุศลจิตไม่หวาดระแวง

4. แบ่งปันผลประโยชน์ที่เกิดขึ้นหรือได้มาโดยชอบธรรม แก่มิตรประเทศ หมายถึง การช่วยเหลือกันและกันระหว่างประเทศ กล่าวคือ ประเทศร่ำรวยควรให้ความช่วยเหลือแก่ประเทศที่ยากจนกว่าหรืออีกประการหนึ่งแม้บางสายแม้จะมีต้นกำเนิดจากประเทศของเราถ้าไหลผ่านเข้าไปสู่ประเทศเพื่อนบ้านเราก็ควรรักษาอย่างดีไม่สร้างมลพิษให้กลายเป็นสายน้ำเสีย

5. มีหลักความประพตติ (ศีล) เสมอกับมิตรประเทศและไม่ทำตนเป็นที่น่ารังเกียจของประเทศอื่น หมายถึง จะต้องดำเนินนโยบายต่างประเทศให้สอดคล้องกับมติสากลหรือสอดคล้องกับหลักการของสหประชาชาติกล่าวคือแก้ไขปัญหาระหว่างประเทศด้วยวิธีการทูตช่วยผดุงสัน ติภาพของโลกเคารพอธิปไตยของประเทศอื่น

6. มีความคิดเห็นตรงกับประเทศอื่น หมายถึง การอยู่ร่วมกันกับประเทศอื่นๆ นั้นเราต้องยอมรับกฎเกณฑ์ที่กติกาที่นานาชาติกำหนดไว้ แม้ว่าบางครั้งเราจะไม่เห็นด้วยแต่ถ้าเสียงส่วนใหญ่เขาเห็นชอบเราก็ต้องปฏิบัติตามสอนของพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเป็นสัจธรรมที่ผู้ปฏิบัติตามคำสอนทุกคนย่อมสามารถรู้แจ้งเห็นจริงได้ ด้วยตนเองและทำให้ผู้ปฏิบัติพันทุกข์เข้าถึงความสุขและความบริสุทธิ์ภายในได้จริงธรรมะของพระพุทธองค์เป็นความรู้ันบริสุทธิ์เป็นธรรมโอสถขนานเอกที่สามารถเยียวยารักษาจิตใจ ของมวลมนุษยให้หลุดพ้นจากความโลภความโกรธความหลงเพราะเมื่อใจ

ปราศจากสิ่งเหล่านี้ ใจย่อมสะอาดบริสุทธิ์มีอานุภาพและเกิดเป็นความเมตตากรุณาปราณี มีแต่ความรักความปรารถนาดีต่อกัน

สรุปได้ว่า หลักสาราณียธรรม เป็นหลักธรรมที่มีการกล่าวถึงการช่วยเหลือกิจธุระของหมู่คณะด้วยความเต็มใจ แสดงกิริยาอาการสุภาพ เคารพนับถือกัน ช่วยบอกแจ้งสิ่งที่เป็นประโยชน์ แนะนำตักเตือนกันด้วยความหวังดี กล่าววาจาสุภาพ แสดงความเคารพนับถือกันทั้งต่อหน้าและลับหลังและเป็นคุณธรรมที่ทำให้รู้จักการเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่กันและกัน ซึ่งเป็นแนวทางที่ดีในการบริหารงาน ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กต่อไป

2.2 แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับการบริหาร

2.2.1 แนวคิดเกี่ยวกับการบริหาร

หลักการบริหารเป็นกระบวนการที่ผู้บริหารสามารถเรียนรู้และนำไปประยุกต์ใช้ได้โดยอาศัยประสบการณ์ที่ต้องปฏิบัติอย่างต่อเนื่องดังนั้นจึงมีนักวิชาการและนักการศึกษาได้ให้แนวคิดเกี่ยวกับการบริหารไว้ดังนี้

พระธรรมโกศาจารย์(ประยูร ธมมจิตโต, 2549, หน้า 3)ให้ความหมายของการบริหารไว้ว่าการบริหาร หมายถึง การทำงานให้สำเร็จโดยอาศัย ความร่วมมือกับคนอื่นและสามารถแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นได้

จันทรานี สงวนนาม (2556, หน้า 4) กล่าวว่า การบริหารงานเป็นทั้งศาสตร์และศิลป์ซึ่งเป็นสาขาวิชาที่มีการจัดระเบียบอย่างมีระบบกล่าว คือมีหลักการกฎเกณฑ์และทฤษฎีที่เชื่อถือได้อันเกิดจากการค้นคว้าทางวิชาการเพื่อประโยชน์ในการบริหารงานโดยลักษณะเช่นนี้การบริหารงานจึงเป็นศาสตร์ทางสังคมที่อยู่ในกลุ่มเดียวกับวิชาจิตวิทยาสังคมวิทยาและรัฐศาสตร์ถ้าพิจารณาการบริหารงานในลักษณะของการปฏิบัติต้องอาศัย ความรู้ความสามารถประสบการณ์และทักษะของผู้บริหารงานแต่ละคนที่จะทำงานให้บรรลุเป้าหมายซึ่งเป็นการประยุกต์เอาความรู้หลักการและทฤษฎีไปปรับใช้ในการปฏิบัติงานเพื่อให้เหมาะสมกับสถานการณ์และสิ่งแวดล้อม

ติน ปรัชญพฤทธิ์ (2553, หน้า 8) อธิบายว่า การบริหารหมายถึงกระบวนการนำเอาการตัดสินใจและน่านโยบายไปปฏิบัติ ส่วนการบริหารรัฐกิจนั้นหมายถึงการนำเอานโยบายสาธารณะไปปฏิบัติ

ธีระรัตน์ กิจจักษ์(2552, หน้า 11) ให้ความหมายของการบริหารคือการใช้ศาสตร์และศิลป์นำเอาทรัพยากรการศึกษา (Administration Resource) มาประกอบตามกระบวนการบริหาร(Process of Administration) ให้บรรลุวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้อย่างมีประสิทธิภาพ

ธีระวุฒิ บุญยโสภณและวีระพงษ์ เฉลิมจิระรัตน์(2554, หน้า 42) ได้ให้ความหมายไว้ว่าการบริหารหมายถึงการบริหารหรือการจัดการคือกระบวนการอย่างหนึ่งภายในองค์การซึ่งมี ลำดับการทำงานเป็นขั้นตอนมีกลุ่มบุคคลเป็นกลไกสำคัญในการบริหารงานมีเงินทุนเครื่องจักรและวัสดุครุภัณฑ์ต่าง ๆ เป็นองค์ประกอบ

บุญทัน ดอกโรสง (2551, หน้า 1) ให้ความหมายว่า การบริหารคือการจัดการทรัพยากรที่มีอยู่ให้มีประสิทธิภาพมากที่สุดเพื่อตอบสนองความต้องการของบุคคลองค์การหรือประเทศหรือการจัดการเพื่อผลกำไรของทุกคนในองค์การ

พิทยา บวรวัฒนา(2546,หน้า 2) กล่าวว่า การบริหารเป็นเรื่องของการนำเอากฎหมายและนโยบายต่าง ๆ ไปปฏิบัติให้เกิดผลซึ่งเป็นหน้าที่ของข้าราชการที่จะทำงานด้วยความเต็มใจด้วยความเที่ยงธรรมอย่างมีประสิทธิภาพตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดไว้

มัลลิกา ต้นสอน(2544,หน้า 10) ได้ให้ความหมายของการบริหาร (Administration) ว่า หมายถึง การกำหนดแนวทางหรือนโยบายการสั่งการการอำนวยความสะดวกและการตรวจสอบให้ผู้ปฏิบัติสามารถดำเนินงานให้ได้ตามเป้าหมายที่ต้องการ

วิรัช วิรัชนิภาวรรณ (2545, หน้า 39) กล่าวว่า การบริหารหมายถึงกระบวนการดำเนินงานเพื่อให้บรรลุเป้าหมายขององค์การโดยอาศัยหน้าที่ทางการบริหารที่สำคัญคือการจัดการองค์การการวางแผนการติดตามและควบคุม

สรุปได้ว่า การบริหาร เป็นกระบวนการที่ใช้ในการดำเนินการโดยนำเอาทรัพยากร ทั้งคนเงินวัสดุอุปกรณ์ที่มีประสิทธิภาพทั้งด้านทักษะความรู้ ความสามารถมาใช้ให้เกิด ประโยชน์สูงสุดและบรรลุตามวัตถุประสงค์ขององค์การ

2.2.2 ทฤษฎีการบริหารงาน

หลักการหรือหน้าที่ในการบริหารงานโดยทั่วไปนักวิชาการและผู้บริหารที่สำคัญได้เสนอแนวคิดเกี่ยวกับหลักการหรือภาระหน้าที่ในการบริหารไว้ดังนี้

พระธรรมโกศาจารย์(ประยูร ธมมจิตโต, 2549, หน้า 4) ได้ให้ความหมายถึง การบริหารตามแนวของพระพุทธศาสนาว่า การบริหารควรมี ดหลักธรรมาธิปไตยเป็นสำคัญด้วยเหตุผลที่ว่าผู้บริหารเองต้องประพฤติธรรมและใช้ธรรมเป็นหลักในการบริหาร

ชาญชัย อาจิมสมาจาร (2548, หน้า 9-10) ได้นำเสนอเนื้อหาเกี่ยวกับการบริหาร การศึกษาแนวทางใหม่ในหนังสือ “สู่ทิศทางใหม่การบริหารการศึกษา ” โดยมีเนื้อหาเป็น 6 ด้านประกอบด้วย

1. โรงเรียนในฐานะองค์การและนักการศึกษาในฐานะนักบริหารมีรายละเอียดของเนื้อหาคือโรงเรียนในฐานะระบบองค์การที่หันหน้าไปต่อทฤษฎีการบริหารและการศึกษารูปแบบการบริหารโรงเรียนแบบมีส่วนร่วมและการบริหารการจัดองค์การและการมีส่วนร่วม
2. การบริหารแบบมี ส่วนร่วมใน การทำการศึกษามีรายละเอียดของเนื้อหาคือ ความหมายของการบริหารแบบมีส่วนร่วมองค์ประกอบของการบริหารแบบมีส่วนร่วม ความเป็นไปได้ในการจัดการศึกษาแบบมีส่วนร่วมโปรแกรมการบริหารแบบมีส่วนร่วมอุปสรรคของการมีส่วนร่วมที่มีประสิทธิภาพประโยชน์ที่โรงเรียนได้รับจาก การบริหารแบบมีส่วนร่วมและเส้นทางการพัฒนาระบบการบริหารแบบมีส่วนร่วม
3. ทฤษฎีภาวะผู้นำมีรายละเอียดของเนื้อหาคือทฤษฎีต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับทฤษฎีภาวะผู้นำรูปแบบของภาวะผู้นำการมีส่วนร่วมและภาวะผู้นำทีมในโรงเรียน
4. การแก้ปัญหาและการตัดสินใจมีรายละเอียดของเนื้อหาคือปัญหาคืออะไรแม่แบบของการแก้ปัญหาและแนวทางในการแก้ปัญหาแบบมีส่วนร่วม

5. ความเจริญงอกงามทางวิชาชีพและการพัฒนาครุมี รายละเอียดของเนื้อหาคือ เหตุผลในการพัฒนาครูขอบข่ายของการพัฒนาครูนโยบายการพัฒนาครูการบริหารการพัฒนาครู วิธีการพัฒนาครูและการประเมิน

6. การประเมินครูโปรแกรมและโรงเรียนมีรายละเอียดของเนื้อหาคือหน้าที่ของการประเมินผลการประเมินโรงเรียนและโปรแกรมการประเมินผลการปฏิบัติงานของครูการปฏิบัติงานที่มีประสิทธิผลเกณฑ์สำหรับการประเมินผลการปฏิบัติงานแนวทางที่ประการในการประเมินผลการปฏิบัติงานของครูและกระบวนการประเมินผลการปฏิบัติงาน

กูลิคและเออร์วิค (อ้างในชาญชัย อาจิมสมาจาร, 2548, หน้า 25-27) ได้เสนอแนวคิดการบริหารซึ่งมีสาระสำคัญอยู่ที่ประสิทธิภาพไว้ 7 ประการ เรียกว่า “POSDCORB” มีคำอธิบายดังนี้

1. P-Planning คือ การวางแผนเป็นการวางแผนโครงการกิจกรรมซึ่งเป็นการเตรียมการก่อนลงมือปฏิบัติเพื่อให้การดำเนินการสามารถบรรลุเป้าหมายที่วางไว้อย่างมีประสิทธิภาพ

2. O-Organizing คือ การจัดองค์การเป็นการกำหนดโครงสร้างขององค์การโดยพิจารณาให้เหมาะสมกับงานเช่นการแบ่งงาน (Division of Work) เป็นกรมกองหรือแผนกโดยอาศัยปริมาณงานคุณภาพของงานหรือจัดตามลักษณะเฉพาะของงาน (Specialization) นอกจากนี้ยังพิจารณาในแง่ของการควบคุม (Span of Control) หรือพิจารณาในแง่ของหน่วยงานเช่นหน่วยงานหลัก (Line) และหน่วยงานที่ปรึกษา (Staff) เป็นต้น

3. S-Staffing คือ การจัดหาบุคลากรมาปฏิบัติงานเป็นเรื่องที่เกี่ยวกับการบริหารทรัพยากรมนุษย์ในองค์การนั่นเองทั้งนี้เพื่อให้ได้บุคลากรมาปฏิบัติงานอย่างมีประสิทธิภาพและสอดคล้องกับการจัดแบ่งหน่วยงานที่กำหนดเอาไว้

4. D-Directing คือ การอำนวยการเป็นภารกิจในการใช้ศิลปะในการบริหารงานในด้านต่างๆภายในองค์การเช่นภาวะผู้นำ (Leadership) มนุษยสัมพันธ์ (Human Relations) การจูงใจ (Motivation) และการตัดสินใจ (Decision making) เป็นต้น

5. CO- Coordinating คือ การประสานงานโดยเป็นการประสานงานให้ส่วนต่างๆของกระบวนการทำงานมีความต่อเนื่องกันเพื่อให้การดำเนินงานเป็นไปด้วยความเรียบร้อยและราบรื่น

6. R-Reporting คือ การรายงานซึ่งเป็นกระบวนการและเทคนิคของการรายงานให้ผู้บังคับบัญชาตามชั้นได้ทราบถึงผลการปฏิบัติงานโดยที่มีความสัมพันธ์กับการติดต่อสื่อสาร (Communication) ในองค์การด้วย

7. B-Budgeting คือ การงบประมาณเป็นภารกิจที่เกี่ยวกับการวางแผนการทำให้บัญชีการควบคุมเกี่ยวกับการเงินและการคลัง

เสนาะ ตีเยาว์(2544, หน้า 1-2) ได้กล่าวถึงหลักสำคัญของการบริหาร 5 ลักษณะคือ

1. การบริหารเป็นการทำงานกับคนและโดยอาศัยคน หมายความว่า การบริหารเป็นกระบวนการทางสังคมคืออาศัยกลุ่มคนที่รวมกันทำงานเพื่อบรรลุเป้าหมายขององค์การผู้บริหารจะต้องรับผิดชอบให้สำเร็จโดยอาศัยความร่วมมือของบุคคลอื่นมิฉะนั้นจะทำงานไม่สำเร็จสาระสำคัญของการบริหารในข้อนี้แสดงให้เห็นว่าผู้บริหารที่ประสบความสำเร็จจะต้องมี สิ่งต่างๆ เหล่านี้คือมีความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลที่ดีมีความเป็นผู้นำและ สามารถทำงานเป็นทีมได้ มีความสามารถในการ

ปรับเปลี่ยนให้เข้ากับสภาพแวดล้อมได้ หากมีการเปลี่ยนแปลงในสถานการณ์และมีความสามารถทำให้งานบรรลุเป้าหมายได้

2. การบริหารทำให้งานบรรลุเป้าหมายของ องค์การ เป้าหมายหรือวัตถุประสงค์ของ องค์การต้องอาศัยความร่วมมือกันของคนทุกคนจึงจะทำให้สำเร็จลงได้เป้าหมายเป็นสิ่งที่ทำให้ ผู้บริหารจะต้องทำให้บรรลุได้นั้นจะต้องมีลักษณะสำคัญ 3 ประการคือ เป้าหมายต้องสูงสามารถทำให้สำเร็จเป้าหมายสูงเกินไปก็ทำให้สำเร็จไม่ได้ เป้าหมายต่ำเกินไปก็ทำให้ไม่ท้าทายไม่มีคุณค่าประการที่สอง การจะไปถึงเป้าหมายจะต้องมีระบบงานที่ดีมีแผนงานที่มีประสิทธิภาพประการสุดท้ายจะต้องระบุ เวลาที่จะทำให้บรรลุเป้าหมายนั้น

3. การบริหารเป็นการสมดุลระหว่างประสิทธิผลและประสิทธิภาพ คำว่า ประสิทธิภาพ หมายความว่าทำงานบรรลุผลสำเร็จตามที่กำหนด ส่วนคำว่าประสิทธิภาพหมายความว่าทำงานโดยใช้ทรัพยากรอย่างประหยัดหรือเสียค่าใช้จ่ายต่ำสุดการทำงานให้สำเร็จอย่างเดียวไม่พอแต่จะต้อง คำนึงถึงค่าใช้จ่ายที่ประหยัดอีกด้วย การทำให้ได้ทั้งสองอย่างคืองานบรรลุผลตามที่ต้องการและการ ใช้ทรัพยากรต่ำสุดจึงเป็นความสมดุลระหว่างประสิทธิผลและประสิทธิภาพ

4. การบริหารเป็นการใช้ทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัดให้เกิดประโยชน์สูงสุด เป็นที่รู้จักกัน โดยทั่วไปว่าเราอาศัยในโลกที่มีทรัพยากรจำกัดการใช้ทรัพยากรต่าง ๆ จึงต้องตระหนัก 2 ข้อใหญ่ ๆ คือ เมื่อใช้ทรัพยากรใดไปแล้วทรัพยากรนั้นจะหมดสิ้นไปไม่สามารถกลับคืนมาใหม่ได้ และจะต้อง เลือกใช้ทรัพยากรให้เหมาะสมอย่าให้ เกิดสิ้นเปลืองโดยเปล่าประโยชน์ ดังนั้นการบริหารกับ เศรษฐศาสตร์จึงมีความสัมพันธ์อย่างใกล้ชิดเศรษฐศาสตร์เป็นการศึกษาถึงการกระจายการใช้ ทรัพยากร ที่มีอยู่จำกัดอย่างไร ส่วนผู้บริหารในองค์การจะต้องผลิตสินค้าและบริหารให้เกิด ประสิทธิภาพและประสิทธิผล

5. การบริหารจะต้องเผชิญกับสภาพแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลงไป ผู้บริหารที่ประสบ ความสำเร็จจะต้องสามารถคาดคะเนเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นอย่างถูกต้องและสามารถปรับตัว องค์กรให้เข้ากับการเปลี่ยนแปลงนั้น

เทเลอร์ (อ้างใน ธงชัย สันติวงษ์, 2556, หน้า 47-48) บิดาแห่งการบริหารที่มีหลักเกณฑ์ ได้พัฒนาการบริหารที่มีหลักเกณฑ์มีหลักพื้นฐานอยู่ในหลักการบริหารที่สำคัญ 4 ประการคือ

1. ต้องมีการคิดค้นและกำหนดวิธีที่ดีที่สุด (One Best way) สำหรับงานแต่ละอย่าง คือต้องมีการกำหนดวิธีการทำงานที่ดีที่สุดที่ช่วยให้สามารถทำงานเสร็จลุกลงไปด้วยดีตาม

วัตถุประสงค์มาตรฐานของงาน จะต้องมีการจัดวางเอาไว้โดยมีหลักเกณฑ์ที่ได้พิสูจน์มาแล้วว่าเป็นวิธี ที่ดีที่สุดจริงและในเวลาเดียวกันการจ่ายผลตอบแทนแบบจูงใจต่างๆก็จ่ายให้ตามผลผลิตทั้งหมด

2. ต้องมีคัดเลือกและพัฒนาคนงาน โดยตระหนักถึงความสำคัญและคุณค่าของการ รู้จักงานให้เหมาะสมสอดคล้องกับคนงาน นอกจากนี้ต้องมีการอบรมคนงานให้รู้จักวิธีการทำงานที่ถูก วิธีด้วยและในการคัดเลือกคนงานจะต้องมีการพิจารณาเป็นพิเศษที่จะให้ได้คนที่มีคุณ สมบัติที่ดีที่สุด ตรงตามงานที่ให้ทำ

3. ด้วยวิธีการพิจารณาอย่างรอบคอบเกี่ยวกับวิธีการทำงานควบคู่กับการพิจารณา คนงานนี้คนงานจะไม่คัดค้านต่อวิธีทำงานใหม่ที่ได้กำหนดขึ้น

4. การประสานร่วมมือกันอย่างใกล้ชิดระหว่างผู้บริหารและคนงานฝ่ายบริหารควรจะได้ประสานอย่างใกล้ชิดเป็นประจำกับคนงานที่เป็นผู้ปฏิบัติงานแต่ต้องไม่ใช่โดยการลงมือปฏิบัติงานที่ควรจะเป็นงานของคนงานเท่านั้น เห็นจริงถึงโอกาสที่เขาจะได้รับรายได้สูงขึ้นจากการทำงานถูกวิธีที่จะช่วยให้ได้ผลิตผลสูงขึ้น

จากทฤษฎีการบริหารดังกล่าวข้างต้นสรุปว่า การบริหารควรนำหลักการทฤษฎีในการบริหารดังกล่าวมาใช้เป็นแนวทางในการบริหารงานโดยเฉพาะการบริหารงานภายในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก โดยเริ่มตั้งแต่การวางแผนการจัดองค์การการจัดหาบุคลากรมาปฏิบัติงานการอำนวยความสะดวกประสานงานการรายงานและงบประมาณโดยบูรณาการเข้ากับการบริหารงานภายในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กให้เกิดประสิทธิภาพมากขึ้น

2.3 แนวคิดเกี่ยวกับการจัดตั้งศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

2.3.1 ความหมายและความสำคัญของเด็กเล็ก

ในเรื่องเกี่ยวกับเด็กเล็ก มีผู้ให้ความหมายไว้หลายประการ ดังนี้

กรมการปกครองส่วนท้องถิ่น(2547, หน้า 8) ได้ให้ความหมายว่า เด็กเล็ก หมายถึง เด็กอายุระหว่าง 3-5 ปี ที่ต้องได้รับการอบรมเลี้ยงดู และพัฒนาความพร้อม ด้านร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคมและสติปัญญา ตามวัยอันสมควร

พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน (2542) นิยามว่า เด็ก คือ คนที่มีอายุน้อยหรือผู้เยาว์ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ คือ ผู้ซึ่งอายุไม่ครบ 18 ปีบริบูรณ์ และยังไม่บรรลุนิติภาวะด้วยการสมรส หรือบุคคลอายุเกิน 7 ปีบริบูรณ์แต่ยังไม่เกิน 14 ปีบริบูรณ์หรือบุคคลที่มีอายุตั้งแต่ 15 ปีลงมา หรือบุคคลที่มีอายุไม่เกิน 18 ปีบริบูรณ์ส่วนเด็กหญิง คือ คำนำหน้าชื่อเด็กหญิงที่มีอายุไม่ถึง 15 ปีบริบูรณ์และเด็กชาย คือ คำนำหน้าชื่อเด็กผู้ชายที่มีอายุไม่ถึง 15 ปีบริบูรณ์

พวงทอง ไกรพิบูลย์(2556, ออนไลน์) กล่าวว่า ในทางการแพทย์เด็ก คือ ผู้ที่มีอายุไม่เกิน 14 ปีบริบูรณ์ หรือเมื่อใช้คำนำหน้าชื่อว่าเด็กหญิง หรือเด็กชาย นอกจากนี้ ยังมีนิยามที่เกี่ยวข้องกับคำว่าเด็กอีกได้แก่เด็กแรกเกิดหรือทารกแรกเกิด (New born หรือ Neonate) ซึ่งหมายถึงเด็กตั้งแต่เกิดจนอายุ 28 วัน หรือ 1 เดือนเด็กอ่อนหรือเด็กทารก (Infant) หมายถึง เด็กอายุตั้งแต่ 1 เดือน ถึง 1 ปีเด็กวัยเตาะแตะ (Toddler) คือช่วงอายุ 1-3 ปีเด็กก่อนวัยเรียน หรือเด็กเล็ก (Preschool age) คือ ช่วงอายุ 3-5 ปีเด็กวัยเรียน หรือเด็กเล็ก (School age) คือ ช่วงอายุ 6-12 ปีเด็กโตคือ อายุช่วง 6-14 ปีและเด็กวัยรุ่น หรือวัยรุ่นคือ ช่วงอายุ 13- 19 ปี การแบ่งเด็กเป็นวัยต่าง ๆ นั้น เนื่องจากเด็กเป็นวัยที่ร่างกาย และจิตใจยังเจริญเติบโตไม่สมบูรณ์ร่างกายและจิตใจจึงมีการเจริญเติบโตและพัฒนาอยู่ตลอดเวลาซึ่งแตกต่างกันในแต่ละช่วงวัยดังกล่าว และแตกต่างกับผู้ใหญ่ การแยกเด็กเป็นวัยต่างๆ จึงช่วยให้การดูแลเด็กทั้งด้านการศึกษา และด้านสุขภาพถูกต้องเหมาะสมกับวัยของเด็ก

สุพัฒนา เดชาติวงศ์ ณ อยุธยา(2556, ออนไลน์) อธิบายว่า วัยเด็กเล็ก (อายุ 1 -2 ปี)เป็นวัยที่เด็กเริ่มวิ่งได้ ไปไหนได้เองโดยไม่ต้องพึ่งผู้ใหญ่ เริ่มช่วยเหลือตัวเองได้ เช่น ตักข้าวกินเองได้ขณะเดียวกัน ผู้ใหญ่ก็มักจะ ฝึกหัดการขับถ่ายให้เป็นที่ เป็นทาง เด็กจะพอใจในการขับถ่าย

เพราะเขารู้สึกว่าเขาสามารถควบคุมการถ่ายด้วยตัวเขาเองได้จะกลั่นก็ได้ จะแบ่งก็ได้ ซึ่งทำให้เขาภูมิใจมาก อย่างไรก็ตามถ้าเด็กถูกบังคับเรื่องการช้ถ่ายมากเกินไป ในระยะนี้หรือถูกฝึกให้นั่งโถถ่าย อุจจาระก่อนเวลาอันสมควร กล่าวคือ ก่อนที่กล้ามเนื้อและประสาทจะเจริญเพียงพอที่จะช่วยให้เขาบังคับการนั่งถ่ายได้เองแล้ว เขาอาจมีปัญหาเมื่อเติบโตเป็นผู้ใหญ่อาจมีบุคลิกภาพย่ำคิดย่ำทำ จู้จี้ เจ้าระเบียบ เกรตตรงเกินไป ตึงเครียดเคร่งเครียด ไม่รู้จักยืดหยุ่น อยากรู้อยากเห็น อยากลองทำ โน่นทำนี่ เช่นอยากเลือกเสื้อผ้ากางเกงไม่ชอบให้ใครมาบังคับให้เขาเลือกสวมตัวนั้นตัวนี้ตามผู้ใหญ่ ต้องการ วัยนี้เป็นระยะเริ่มต้นของการเจริญด้านคุณธรรม ความรับผิดชอบ และการทำความดีเด็ก จะเริ่มเลียนแบบผู้ใหญ่ที่ใกล้ชิด คือบิดามารดาถ้าเด็กถูกบังคับกดดันหรือมีข้อห้ามมากเกินไปเขาอาจเติบโตเป็นผู้ใหญ่ที่ขี้กังวล ขาดความมั่นใจและขาดความภาคภูมิใจในตนเองแต่ถ้าถูกตามใจมากเกินไปโดยไม่มีขอบเขต เด็กจะเติบโตเป็นผู้ใหญ่ที่ไม่รู้จัก บังคับตนเองซึ่งอาจมีผลเสียในการติดต่อกับบุคคลอื่น กล่าวโดยสรุปความหมายของเด็กเล็ก คือ เด็กที่มีอายุระหว่าง 2-5 ปี เป็นวัยที่ต้องได้รับการพัฒนาความพร้อมด้านบุคลิกภาพอย่างใกล้ชิด

2.3.2 ความหมายและความสำคัญของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

กรมการปกครองส่วนท้องถิ่น (2553, หน้า 9) ได้ให้ความหมายว่า ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก หมายถึง สถานศึกษาที่ให้การอบรมเลี้ยงดู จัดประสบการณ์และส่งเสริมพัฒนาการ การเรียนรู้ให้เด็กเล็กมีความพร้อม ด้านร่างกาย อารมณ์-จิตใจ สังคมและสติปัญญา มีมาตรฐานการดำเนินงาน 4 ด้าน ประกอบด้วย ด้านบุคลากร และการบริหารจัดการ ด้านอาคารสถานที่ สิ่งแวดล้อม และความปลอดภัยด้านวิชาการ และกิจกรรม ตามหลักสูตร ด้านการมีส่วนร่วมและการสนับสนุนจากชุมชน ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีบทบาทสำคัญ สำหรับพ่อแม่ผู้ปกครองที่มีรายได้น้อย และต้องการฝากเด็กไว้เพื่อที่จะออกไปประกอบ อบรมอาชีพ ซึ่งส่วนมากผู้ปกครองมักไม่มีส่วนร่วมในการเข้าไปดูแล และจัดการ ตลอดเข้าใจว่าเป็นเรื่องของภาครัฐที่จะต้องเข้ามาดูแลและจัดการ มากกว่าเป็นหน้าที่ของพ่อแม่ผู้ปกครอง ส่วนมากเมื่อเทียบกับศูนย์พัฒนาเด็กเล็กภาคเอกชนมีรูปแบบในการจัดการ และมีมาตรฐานที่ดีกว่า ดังนั้นพ่อแม่ผู้ปกครองที่มีรายได้พอสมควร มักจะเลือกฝากบุตรหลานของตนกับศูนย์พัฒนาเด็กเล็กของเอกชน แม้ว่าจะมีค่าใช้จ่ายที่ค่อนข้างสูงก็ตาม การคัดเลือกศูนย์พัฒนาเด็กเล็กให้กับบุตรหลานจึงเป็นขั้นตอนที่สำคัญแม้บาง ครั้งจะถูกบีบด้วยเงื่อนไขอื่น ๆ ก็ตาม และในขณะเดียวกันศูนย์พัฒนาเด็กเล็กที่ยังไม่ได้มาตรฐานก็ควรที่จะจัดการปรับปรุง และยกระดับมาตรฐานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก เพื่อเป็นที่ไว้วางใจของผู้ปกครองมากยิ่งขึ้น สิ่งแวดล้อมภายในและบริเวณศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ควรมีสุขลักษณะที่ดี คือมีแสงสว่างเพียงพอ ไม่อับชื้นบริเวณรอบๆ จะต้องไม่เป็นที่เพาะพันธุ์สัตว์ หรือแหล่งเชื้อโรค ภายในตัวอาคารแบ่งเป็นสัดส่วนเพื่อสุขภาพอนามัยที่ดีของเด็กตลอดจนจะต้องเก็บวัสดุอุปกรณ์ต่างๆ โดยเฉพาะของมีคมให้ห่างไกลมือเด็ก ส่วนห้องน้ำ และห้องอาบน้ำควรมีสุขลักษณะที่เหมาะสมสำหรับเด็ก อนามัยเรียนและในส่วนของโรงอาหาร ควรที่จะอยู่ห่างไกลจากห้องนอนของเด็ก เพื่อป้องกันพวกกลิ่น คิวิน จากการปรุงอาหารและลานกิจกรรมที่เด็กไว้ใช้เล่น ควรมีการตรวจสอบคุณภาพการใช้งานตลอดเวลา ไม่มีส่วนที่หัก ส่วนที่แหลมยื่นออกมาเป็นอันตรายต่อเด็กๆ ครูพี่เลี้ยงก็เป็นสิ่งที่สำคัญ และควรมีความรู้ความสามารถในการดูแลเด็กหรือเตรียมความพร้อมให้เด็กก่อนที่จะเข้าสู่ระบบโรงเรียน ทั้งในเรื่องการดูแลตนเองการอยู่ร่วมกับเพื่อน วินัยและการปลูกฝังทัศนคติที่ดีให้กับเด็กเล็ก ตลอดจนสามารถที่จะปฐมพยาบาล

เบื้องต้นให้กับเด็กเล็กได้ เมื่อเด็กได้รับอุบัติเหตุ หรือเจ็บไข้ ป่วย ส่วนในเรื่องของสื่อการเรียนการสอน ควรคัดเลือกและจัดสรรให้เหมาะสมกับช่วงวัยของเด็กและจะต้องไม่เป็นอันตรายต่อเด็ก เพราะการสอนโดยใช้สื่อนอกจากจะช่วยให้เด็กสนุกสนานและเพลิดเพลินแล้วยังช่วย เสริมสร้างความคิดสร้างสรรค์ สร้างจินตนาการและช่วยเสริมสร้างพัฒนาการทางด้านร่างกายของเด็กด้วย

นอกจากนี้แล้วโภชนาการภายในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก อาหารสำหรับเด็กเล็ก ควรประกอบไปด้วยสารอาหารที่ครบถ้วนตลอดจนอาหารเสริมประเภทนมและผลไม้ ควรจัดให้มีประกอบมื้อหลักควบคู่กันไป เป็นต้น ทั้งนี้ก็เพื่อเมล็ดพันธุ์น้อยๆ ของเราจะได้เจริญเติบโตเป็นไม้ใหญ่ที่แข็งแรงในอนาคต สรุป คือ ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก หมายถึง สถานศึกษาพัฒนาความพร้อมของบุคลิกภาพของเด็กในทุก ๆ ด้าน โดยมีมาตรฐานการดำเนินงานที่สามารถพัฒนาเด็กให้มีคุณภาพและเหมาะสม

2.4 หลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2546

หลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2546 เป็นหลักสูตรแกนกลางที่กระทรวงศึกษาธิการประกาศใช้ เมื่อวันที่ 2 เมษายน 2546 โดยสถานศึกษาใช้เป็นแนวทางในการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา หลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2546 ได้กำหนดปรัชญาการศึกษาไว้ชัดเจน ซึ่งสอดคล้องกับ สภาพปัญหา ความต้องการ และธรรมชาติของเด็ก ซึ่งพัฒนาเด็กตั้งแต่แรกเกิด ถึง 5 ปี บนพื้นฐานการอบรมเลี้ยงดูและส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้ที่สนองต่อธรรมชาติ และพัฒนาการของเด็กปฐมวัยทุกประเภท ยึดหลักการอบรมเลี้ยงดูควบ คู่กับการให้การศึกษา พัฒนาเด็กโดยเน้นการเล่นบนพื้นฐานของหลักการจัดกิจกรรม จัดประสบการณ์การเรียนรู้ให้เอื้ออาหาร ต่อการดำรงชีวิตตลอดจนผสมผสานร่วมมือระหว่างผู้ปกครอง ชุมชน และสถานศึกษา สำหรับขอบข่ายของหลักสูตรกำหนดเป็น 2 ช่วง คือ สำหรับเด็กอายุต่ำกว่า 3 ปี และสำหรับเด็กอายุ 3-5 ปี ซึ่งกำหนดให้จุดมุ่งหมายของหลักสูตรเป็นมาตรฐาน คุณลักษณะที่พึงประสงค์ 12 ประการ โดยครอบคลุมพัฒนาการทั้ง 4 ด้าน คือ ด้านร่างกาย อารมณ์- จิตใจ สังคม และสติปัญญาในการจัดการศึกษาระดับปฐมวัย กระทรวงศึกษาธิการได้กำหนดปรัชญาการศึกษา ไว้ดังนี้ (กระทรวงศึกษาธิการ,2553,หน้า 1-21)

2.4.1 การศึกษาปฐมวัยเป็นการพัฒนาเด็ก

การศึกษาปฐมวัยเป็นการพัฒนาเด็กตั้งแต่แรกเกิดถึง 5 ปี บนพื้นฐานการอบรมเลี้ยงดูและส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้ที่สนองต่อธรรมชาติ และพัฒนาการของเด็กแต่ละคน ตามศักยภาพ ภายใต้บริบทสังคม วัฒนธรรมที่เด็กอาศัยอยู่ ด้วยความรัก ความเอื้ออาทร และความเข้าใจของทุกคน เพื่อสร้างรากฐาน คุณภาพชีวิตให้เด็กพัฒนาไปสู่ความเป็นมนุษย์ ที่สมบูรณ์ เกิดคุณค่าต่อตนเองและสังคม หลักการการจัดการศึกษาปฐมวัยกระทรวงศึกษาธิการได้กำหนดหลักการในการศึกษาในระดับปฐมวัยไว้ ดังนี้

เด็กทุกคนมีสิทธิที่จะได้รับการอบรมเลี้ยงดูและส่งเสริมพัฒนาการ ตลอดจนการเรียนรู้ อย่างเหมาะสม ด้วยปฏิสัมพันธ์ที่ดีระหว่างเด็กกับพ่อแม่ เด็กกับผู้เลี้ยงดู หรือบุคคลที่มีความรู้ความสามารถในการอบรมเลี้ยงดู และให้การศึกษาเด็กปฐมวัย เพื่อให้เด็กมีโอกาสพัฒนาตนเองตามลำดับขั้นของพัฒนาการทุกด้านอย่างสมดุลและ เต็มศักยภาพ โดยกำหนดหลักการ ดังนี้

1. ส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้และพัฒนาการที่ครอบคลุมเด็กปฐมวัยทุกประเภท
2. ยึดหลักการอบรมเลี้ยงดูและให้การศึกษาที่เน้นเด็กเป็นสำคัญ โดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคลและวิถีชีวิตของเด็กตามบริบทของชุมชน สังคมและวัฒนธรรม
3. พัฒนาเด็กโดยองค์รวมเน้นการเล่นและกิจกรรมที่เหมาะสมกับวัย
4. จัดประสบการณ์การเรียนรู้ให้สามารถดำรงชีวิตประจำวันได้อย่างมีคุณภาพและมีความสุข

5. ประสานความร่วมมือระหว่างครอบครัว ชุมชน และสถานศึกษาในการพัฒนาเด็ก
จุดมุ่งหมายการจัดการศึกษาปฐมวัย

หลักสูตรสถานศึกษาปฐมวัย มุ่งให้เด็กพัฒนาทางด้านร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคมและสติปัญญาที่เหมาะสมกับวัย ความสามารถและความแตกต่างระหว่างบุคคล จึงกำหนดจุดมุ่งหมายซึ่งถือเป็นมาตรฐานคุณลักษณะที่พึงประสงค์ได้ ดังนี้

1. ร่างกายเจริญเติบโตตามวัยและมีสุขนิสัยที่ดี
2. กล้ามเนื้อใหญ่และกล้ามเนื้อเล็กแข็งแรง ใช้ได้อย่างคล่องแคล่ว และประสานสัมพันธ์กัน
3. มีสุขภาพจิตที่ดีและมีความสุข
4. มีคุณธรรม จริยธรรมและมีจิตใจดีงาม
5. ชื่นชมและแสดงออกทางศิลปะ ดนตรีการเคลื่อนไหวและรักการออกกำลังกาย
6. ช่วยเหลือตนเองได้เหมาะสมกับวัย
7. รักธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม วัฒนธรรมและความเป็นไทย
8. อยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข และปฏิบัติตนเป็นสมาชิกที่ดีของสังคมในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข
9. ใช้ภาษาสื่อสารได้เหมาะสมกับวัย
10. มีความสามารถในการคิดและการแก้ปัญหาได้เหมาะสมกับวัย
11. มีจินตนาการและความคิดสร้างสรรค์
12. มีเจตคติที่ดีต่อการเรียนรู้และมีทักษะในการแสวงหาความรู้

คุณลักษณะตามวัยของเด็กปฐมวัย

คุณลักษณะ ตามวัยเป็นความสามารถตามวัยหรือพัฒนาการของเด็กในแต่ละช่วงอายุ พัฒนาการของเด็กในแต่ละช่วงอายุ อาจจะเร็วหรือช้ากว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้ก็เป็นได้ แต่จะพัฒนาไปอย่างต่อเนื่อง ซึ่งได้กำหนดคุณลักษณะตามวัยที่สำคัญของเด็กช่วงอายุ 3-5 ปี โครงสร้างของหลักสูตร

เพื่อให้การจัดการศึกษาเป็นไปตามหลักการ จุดหมายที่กำหนดไว้ให้สถานศึกษาและผู้ที่เกี่ยวข้องกับการอบรมเลี้ยงดูเด็ก ปฏิบัติ ในการจัดหลักสูตรสถานศึกษาปฐมวัยจึงกำหนดโครงสร้างของหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย

1. การจัดชั้นหรือกลุ่มเด็ก ให้ยึดอายุเป็นหลักและอาจเรียกชื่อแตกต่างกันไปตามหน่วยงานที่รับผิดชอบดูแล เช่น กลุ่มเด็กที่มีอายุ 3 ปี อาจเรียกชื่อ อนุบาล 1 กลุ่มเด็กที่มีอายุ 4 ปี อาจเรียกชื่ออนุบาล 2 กลุ่มเด็กที่มีอายุ 5 ปี อาจเรียกชื่อ อนุบาล 3 หรือเด็กเล็ก ฯลฯ

2. ระยะเวลาเรียนใช้เวลาในการจัดประสบการณ์ให้กับเด็ก 1-3 ปี การศึกษา โดยประมาณ ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับอายุของเด็กที่เริ่มเข้ารับการอบรมเลี้ยงดูและให้การศึกษา

3. สาระการเรียนรู้ สาระการเรียนรู้ของหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย สำหรับเด็กอายุ 3 - 5 ปี ประกอบด้วย 2 ส่วน คือประสบการณ์สำคัญและสาระที่ควรเรียนรู้ ทั้งสองส่วนใช้เป็นสื่อกลางในการจัดประสบการณ์ เพื่อส่งเสริมพัฒนาการทุกด้านทั้งด้านร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคมและสติปัญญา ซึ่งจำเป็นต่อการพัฒนาเด็กให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์โดยผู้สอนหรือผู้จัดการ ศึกษา อาจจัดในรูป ูปแบบหน่วยการสอนแบบบูรณาการหรือเลือกใช้รูปแบบที่เหมาะสมกับ เด็กปฐมวัย รวมทั้งต้องสอดคล้องกับปรัชญาและหลักการจัดการศึกษาปฐมวัย ประสบการณ์สำคัญ จะช่วยอธิบายให้ผู้สอนเข้าใจว่าเด็กปฐมวัยต้องทำอะไร เรียนรู้อะไรต่างๆ รอบตัวอย่างไรและทุกประสบการณ์ มีความสำคัญต่อพัฒนาการของเด็ก ช่วยแนะผู้สอนในการสังเกต สนับสนุน และวางแผนการจัดกิจกรรมให้เด็ก ประสบการณ์สำคัญที่กำหนดไว้ในหลักสูตรมีความสำคัญต่อการสร้างองค์ความรู้ของเด็ก ตัวอย่างเช่น เด็กเข้าใจความหมายของพื้นที่ ระยะเวลาประสบการณ์สำคัญ การบรรจุและเทออก ดังนั้นผู้สอนจึงวางแผนจัดกิจกรรมให้เด็กเล่นบรรจุทราย / น้ำลงในภาชนะหรือถ่ายเททราย / น้ำออกจากภาชนะต่างๆ ขณะเล่นทรายเล่นน้ำ เด็กจะเรียนรู้ผ่านประสบการณ์สำคัญซ้ำแล้วซ้ำอีก มีการปฏิสัมพันธ์กับวัตถุ สิ่งของ ผู้ใหญ่ และเด็กอื่น ฯลฯ ผู้สอนที่ เข้าใจและเห็นความสำคัญจะยึด ประสบการณ์สำคัญเป็นเสมือนเครื่องมือ สำหรับการสังเกตพัฒนาการเด็ก แปลการกระทำของเด็ก ช่วยตัดสินใจเกี่ยวกับการจัดสื่อ และช่วยวางแผนกิจกรรมในแต่ละวัน

ประสบการณ์สำคัญสำหรับเด็กอายุ 3-5 ปีจะครอบคลุมพัฒนาการทั้ง 4 ด้าน คือ

1. ประสบการณ์สำคัญที่ส่งเสริมพัฒนาการด้านร่างกายเป็นการสนับสนุนให้เด็กได้มีโอกาสดูแลสุขภาพและสุขอนามัย รักษาความปลอดภัย พัฒนากล้ามเนื้อใหญ่และกล้ามเนื้อเล็ก
2. ประสบการณ์สำคัญที่ส่งเสริมพัฒนาการด้านอารมณ์และจิตใจ เป็นการสนับสนุนให้เด็กได้แสดงออกทางอารมณ์และความรู้สึกที่เหมาะสมกับวัย มีความสุข ร่าเริงแจ่มใสได้พัฒนาคุณธรรมจริยธรรม สุนทรียภาพ ความรู้สึกที่ดีต่อตนเองและความเชื่อมั่นในตนเองขณะปฏิบัติกิจกรรมต่างๆ
3. ประสบการณ์สำคัญที่ส่งเสริมพัฒนาการด้านสังคมเป็น การสนับสนุนให้เด็กได้มีโอกาสปฏิสัมพันธ์กับบุคคลและสิ่งแวดล้อมต่างๆรอบตัว จากการปฏิบัติกิจกรรมต่างๆ ผ่านการเรียนรู้ทางสังคม เช่น การเล่น การทำงานกับผู้อื่น การปฏิบัติกิจวัตรประจำวัน การแก้ปัญหาข้อขัดแย้งต่างๆ ฯลฯ
4. ประสบการณ์สำคัญที่ส่งเสริมพัฒนาการด้านสติปัญญา เป็นการสนับสนุนให้เด็กได้รับรู้ เรียนรู้อะไรต่างๆ รอบตัว ด้วยประสาทสัมผัสทั้งห้า ผ่านการคิด การใช้ภาษา การสังเกต การจำแนกและเปรียบเทียบ จำนวน มิติสัมพันธ์(พื้นที่/ระยะ)และเวลา

สาระที่ควรเรียนรู้ สาระในส่วนนี้กำหนดเฉพาะหัวข้อไม่มีรายละเอียดทั้งนี้ เพื่อประสงค์จะให้ผู้สอนสามารถกำหนดรายละเอียดขึ้นเองให้สอดคล้องกับวัย ความต้องการ ความสนใจของเด็ก อาจยืดหยุ่นเนื้อหาได้โดยคำนึงถึงประสบการณ์ และสิ่งแวดล้อมในชีวิตจริงของเด็ก ผู้สอนสามารถนำ สาระที่ควรเรียนรู้มาบูรณาการ จัดประสบการณ์ต่างๆให้ง่ายต่อการ เรียนรู้ ทั้งนี้มีได้ป ระสงค์ให้เด็กท่องจำเนื้อหา แต่ต้องการให้เด็กเกิดแนวคิดหลังจากนำ สาระการเรียนรู้นั้นๆมาจัดประสบการณ์ให้

เด็กเพื่อให้บรรลุจุดหมายที่กำหนดไว้ นอกจากนี้ สารที่ควรเรียนรู้ยังใช้เป็นแนวทาง ช่วยผู้สอน กำหนดรายละเอียดและความยากง่ายของเนื้อหาให้เหมาะสมกับพัฒนาการของเด็ก สารที่ควรเรียนรู้ประกอบด้วยเรื่องราวเกี่ยวกับตัวเด็ก เรื่องราวเกี่ยวกับบุคคลและสถานที่แวดล้อมเด็ก ธรรมชาติรอบตัวและสิ่งต่างๆรอบตัวเด็ก ดังนี้

1. เรื่องราวเกี่ยวกับตัวเด็ก เด็กควรรู้จักชื่อ นามสกุล รูปร่าง หน้าตาของตน รู้จัก อวัยวะต่างๆ และวิธีระมัดระวังรักษาร่างกายให้สะอาด ปลอดภัย มีสุขอนามัยที่ดี เรียนรู้ที่จะเล่นและทำสิ่งต่างๆด้วยตนเองคนเดียวหรือกับผู้อื่น ตลอดจนเรียนรู้ที่จะแสดงความคิดเห็น ความรู้สึกและแสดงมารยาทที่ดีทั้งนี้ เมื่อเด็กมีโอกาสเรียนรู้เรื่องราวเกี่ยวกับตนเองแล้ว เด็กควรเกิดแนวคิด ดังนี้

1) ฉันมีชื่อตั้งแต่เกิด ฉันมีเสียง รูปร่างหน้าตาไม่เหมือนใคร ฉันภูมิใจที่เป็นตัวฉันเองเป็นคนไทยที่ดี มีมารยาท มีวินัย รู้จักแบ่งปัน ทำสิ่งต่างๆ ด้วยตนเอง เช่น แต่งตัว แปรงฟัน รับประทานอาหาร ฯลฯ

2) ฉันมีอวัยวะต่าง ๆ เช่น ตา หู จมูก ปาก ขา มือ ผม นิ้วมือ นิ้วเท้า ฯลฯ และฉันรู้จักวิธีรักษาร่างกายให้สะอาด ปลอดภัย มีสุขภาพดี

3) ฉันต้องรับประทานอาหารที่มีประโยชน์ออกกำลัง กาย และพักผ่อน เพื่อให้ร่างกายเจริญเติบโต

4) ฉันเรียนรู้ข้อตกลงต่าง ๆ รู้จักระมัดระวังรักษาความปลอดภัยของตนเองและผู้อื่นเมื่อทำงาน เล่นคนเดียว และเล่นกับผู้อื่น

5) ฉันอาจรู้สึกดีใจ เสียใจ โกรธ เหนื่อย หรืออื่น ๆ แต่ฉันเรียนรู้ที่จะแสดงความรู้สึกในทางที่ดีและเมื่อฉันแสดงความคิดเห็น หรือทำสิ่งต่าง ๆ ด้วยความคิดของตนเอง แสดงว่าฉันมีความคิดสร้างสรรค์ ความคิดของฉันเป็นสิ่งสำคัญ แต่คนอื่นก็มีความคิดที่ดีเหมือนฉันเช่นกัน

2. เรื่องราวเกี่ยวกับบุคคลและสถานที่แวดล้อมเด็ก เด็กควรได้มีโอกาสรู้จักและรับรู้ เรื่องราวเกี่ยวกับครอบครัว สถานศึกษา ชุมชน รวมทั้งบุคคลต่างๆที่เด็กต้องเกี่ยวข้องหรือมีโอกาสใกล้ชิดและมีปฏิสัมพันธ์ในชีวิตประจำวัน ทั้งนี้ เมื่อเด็กมีโอกาสเรียนรู้แล้วเด็กควรเกิดแนวคิด ดังนี้

1) ทุกคนในครอบครัวของฉันเป็นบุคคลสำคัญ ต้องการที่อยู่อาศัย อาหาร เสื้อผ้า และยารักษาโรค รวมทั้งต้องการความรัก ความเอื้ออาทร ช่วยดูแลซึ่งกันและกัน ช่วยกันทำงาน และปฏิบัติตามข้อตกลงภายในครอบครัว ฉันต้องเคารพ เชื่อฟังพ่อแม่และผู้ใหญ่ในครอบครัว ปฏิบัติตนให้ถูกต้องตามกาลเทศะ ครอบครัวของฉันมีวันสำคัญต่าง ๆ เช่น วันเกิดของบุคคลในครอบครัว วันทำบุญบ้าน ฯลฯ ฉันภูมิใจในครอบครัวของฉัน

2) สถานศึกษาของฉันมีชื่อเป็นสถานที่ที่เด็กๆมาทำกิจกรรมร่วมกันและทำให้ได้ เรียนรู้สิ่งต่างๆมากมาย สถานศึกษาของ ฉันมีคนอยู่ร่วมกันหลายคน ทุกคนมีหน้าที่ รับผิดชอบ ปฏิบัติตามกฎระเบียบ ช่วยกันรักษาความสะอาดและทรัพย์สินของสถานศึกษา ส่วนครูรักฉัน และเอาใจใส่ดูแลเด็กทุกคน เวลาทำกิจกรรมฉันและเพื่อนจะช่วยกันคิด ช่วยกันทำ รับฟังความคิดเห็น และรับรู้ความรู้สึกซึ่งกันและกัน

3) ท้องถิ่นของฉันมีสถานที่ บุคคล แหล่งวิทยากร แหล่งเรียนรู้ต่างๆที่สำคัญ คนในท้องถิ่นที่ฉันอาศัยอยู่มีอาชีพที่หลากหลาย เช่น ครู แพทย์ ทหาร ตำรวจ ชาวนา ชาวสวน พ่อค้า แม่ค้า ฯลฯ ท้องถิ่นของฉันมีวันสำคัญของตนเองซึ่งจะมีการปฏิบัติกิจกรรมที่แตกต่างกันไป

4) ฉันเป็นคนไทย มีวันสำคัญของชาติ ศาสนาและพระมหากษัตริย์ มีวัฒนธรรมขนบธรรมเนียมประเพณีหลายอย่าง ฉันและเพื่อนนับถือศาสนา หรือมีความเชื่อที่เหมือนกันหรือแตกต่างกันได้ ศาสนาทุกศาสนาสอนให้ทุกคนเป็นคนดี ฉันภูมิใจที่ฉันเป็นคนไทย

3. ธรรมชาติรอบตัว เด็กควรจะได้รู้จักสิ่งมีชีวิตที่เป็นต้นไม้ ดอกไม้ สัตว์ รวมทั้งความเปลี่ยนแปลงของโลกที่แวดล้อมเด็กตามธรรมชาติ เช่น ฤดูกาล กลางวัน กลางคืน ฯลฯ แนวคิดที่ควรให้เกิดหลังจากเด็กเรียนรู้ธรรมชาติรอบตัว มีดังนี้

1) ธรรมชาติรอบตัวฉันมีทั้งสิ่งมีชีวิตและสิ่งไม่มีชีวิต สิ่งมีชีวิตต้องการอากาศ แสงแดด น้ำและอาหารเพื่อเจริญเติบโต สิ่งมีชีวิตสามารถปรับตัวให้เข้ากับลักษณะอากาศ ฤดูกาล และยังต้องพึ่งพาอาศัยซึ่งกันและกัน สำหรับสิ่งไม่มีชีวิต เช่น น้ำ หิน ดิน ททราย ฯลฯ มีรูปร่าง สี ประโยชน์และโทษต่างกัน

2) ลักษณะอากาศรอบตัวแต่ละวันอาจเหมือนหรือแตกต่างกันได้ บางครั้งฉันทายลักษณะอากาศได้จากสิ่งต่างๆ รอบตัว เช่น เมฆ ท้องฟ้า ลม ฯลฯ ในเวลากลางวันเป็นช่วงเวลาที่ดวงอาทิตย์ขึ้นจนดวงอาทิตย์ตก คน ส่วนใหญ่จะตื่นและทำงาน ส่วนฉันไปโรงเรียนหรือเล่น เวลา กลางคืนเป็นช่วงเวลาที่ยามอาทิตย์ตกจนดวงอาทิตย์ขึ้น ฉันและคนส่วนใหญ่จะนอนพักผ่อนตอน กลางคืน

3) สิ่งแวดล้อมตามธรรมชาติรอบตัวฉัน เช่น ต้นไม้ สัตว์ น้ำ หิน ดิน ททราย อากาศ ฯลฯ เป็นสิ่งจำเป็นสำหรับชีวิตต้องได้รับการอนุรักษ์ สิ่งแวดล้อมที่มนุษย์สร้างขึ้นรอบๆตัวฉัน เช่น บ้านอยู่อาศัย ถนนหนทาง สวนสาธารณะ สถานที่ต่างๆ ฯลฯ เป็นสิ่งที่ใช้ประโยชน์ร่วมกัน ทุกคนรวมทั้งฉันช่วยกันอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมและรักษาสาธารณสมบัติโดยไม่ทำลายและบำรุงรักษาให้ดีขึ้นได้

4. สิ่งต่างๆ รอบตัวเด็ก เด็กควรจะได้รู้จักสิ่งของเครื่องใช้ ยานพาหนะและการสื่อสารต่างๆ ที่ใช้อยู่ในชีวิตประจำวันของเด็ก ทั้งนี้เมื่อเด็กมีโอกาสเรียนรู้แล้วเด็กควรเกิดแนวคิด ดังนี้

1) สิ่งต่างๆรอบตัวฉันส่วนใหญ่มีสี ยกเว้นกระจกใส พลาสติกใส น้ำบริสุทธิ์ อากาศบริสุทธิ์ ฉันเห็นสีต่างๆด้วยตา แสงสว่างช่วยให้ฉันมองเห็นสี สีมีอยู่ทุกหนทุกแห่งที่ฉันสามารถเห็นตามดอกไม้ เสื้อผ้า อาหาร รถยนต์ และอื่น ๆ สีที่ฉันเห็นมีชื่อเรียก ต่างๆกัน เช่น แดง เหลือง น้ำเงิน ฯลฯ สีแต่ละสีทำให้เกิดความรู้สึกต่างกัน สีบางสีสามารถใช้เป็น สัญลักษณ์ หรือสัญลักษณ์สื่อสารกันได้

2) สิ่งต่าง ๆ รอบตัวฉันมีชื่อ ลักษณะต่าง ๆ กัน สามารถแบ่งตามประเภท ชนิด ขนาด สี รูปร่าง พื้นผิว วัสดุ รูปเรขาคณิต ฯลฯ

3) การนับสิ่งต่าง ๆ ทำให้ฉันรู้จำนวนสิ่งของ และจำนวนนับนั้นเพิ่มหรือลดได้ ฉันเปรียบเทียบสิ่งของต่างๆ ตามขนาด จำนวน น้ำหนัก และจัดเรียงลำดับสิ่งของต่าง ๆ ตามขนาด ตำแหน่ง ลักษณะที่ตั้งได้

4) คนเราใช้ตัวเลขในชีวิตประจำวัน เช่น เงิน โทรศัพท์ บ้านเลขที่ ฯลฯ ฉะนั้นรวบรวมข้อมูลง่าย ๆ นำมาถ่ายทอดให้ผู้อื่นเข้าใจได้โดยนำเสนอ ด้วยรูปภาพ แผนภูมิ แผนผัง แผนที่ ฯลฯ

5) สิ่งที่ช่วยฉันในการชั่ง ตวง วัด มีหลายอย่าง เช่น เครื่องชั่ง ไม้บรรทัด สายวัด ถ้วยตวง ช้อนตวง เข็มนาฬิกา วัสดุ สิ่งของอื่น ๆ บางอย่างฉันอาจใช้การคาดคะเนหรือกะประมาณ

6) เครื่องมือเครื่องใช้มีหลายชนิดและหลายประเภท เช่น เครื่องใช้ในการทำสวน การก่อสร้าง เครื่องใช้ภายในบ้าน ฯลฯ คนเราใช้เครื่องมือเครื่องใช้ต่างๆช่วยอำนวยความสะดวกในการทำงาน แต่ขณะเดียวกันต้องระมัดระวังในเวลาที่ใช้เพราะอาจเกิดอันตรายและเกิดความเสียหายได้ ถ้าใช้ผิดวิธีหรือใช้ผิดประเภท เมื่อใช้แล้วควรทำความสะอาด และเก็บเข้าที่ให้เรียบร้อย

2.4.2 แนวทางการจัดประสบการณ์

หลักการจัดประสบการณ์

1. จัดประสบการณ์ การเล่นและการเรียนรู้เพื่อพัฒนาเด็กโดยองค์รวม อย่างต่อเนื่อง
2. เน้นเด็กเป็นสำคัญ สนองความต้องการ ความสนใจความแตกต่าง ระหว่างบุคคล และบริบทของสังคมที่เด็กอาศัยอยู่
3. จัดให้เด็กได้รับการพัฒนาโดยให้ความสำคัญทั้งกับกระบวนการและผลผลิต
4. จัดการประเมินพัฒนาการให้เป็นกระบวนการอย่างต่อเนื่อง และเป็นส่วนหนึ่งของการจัดประสบการณ์
5. ให้ผู้ปกครองและชุมชนมีส่วนร่วมในการพัฒนาเด็ก

แนวทางการจัดประสบการณ์

1. จัดประสบการณ์ให้สอดคล้องกับจิตวิทยาพัฒนาการ คือ เหมาะสมกับอายุ วุฒิภาวะและระดับพัฒนาการ เพื่อให้เด็กทุกคนได้พัฒนาเต็มตามศักยภาพ
2. จัดประสบการณ์ให้สอดคล้องกับลักษณะการเรียนรู้ของเด็กวัยนี้ คือ เด็กได้ลงมือกระทำเรียนรู้ผ่านประสาทสัมผัสทั้ง 5 ได้เคลื่อนไหว สำรวจ เล่น สังเกต สืบค้น ทดลองและคิดแก้ปัญหาด้วยตนเอง
3. จัดประสบการณ์ในรูปแบบบูรณาการ คือ บูรณาการทั้งทักษะและสาระการเรียนรู้
4. จัดประสบการณ์ให้เด็กได้ริเริ่ม คิด วางแผน ตัดสินใจ ลงมือกระทำและนำเสนอความคิดโดยผู้สอนเป็นผู้สนับสนุน อำนวยความสะดวกและเรียนรู้ร่วมกับเด็ก
5. จัดประสบการณ์ให้เด็กมีปฏิสัมพันธ์กับเด็กอื่น กับผู้ใหญ่ ภายใต้อาณัติแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ ในบรรยากาศที่อบอุ่นมีความสุขและเรียนรู้การทำกิจกรรมแบบร่วมมือในลักษณะต่างๆ กัน
6. จัดประสบการณ์ให้เด็กมีปฏิสัมพันธ์กับสื่อและแหล่งการเรียนรู้ที่หลากหลายและอยู่ในวิถีชีวิตของเด็ก
7. จัดประสบการณ์ที่ส่งเสริมลักษณะนิสัยที่ดีและทักษะการใช้ชีวิตประจำวันตลอดจนสอดแทรกคุณธรรมจริยธรรมให้เป็นส่วนหนึ่งของการจัดประสบการณ์การเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง

8. จัดประสบการณ์ทั้งในลักษณะที่มีการวางแผนไว้ล่วงหน้าและแผนที่เกิดขึ้นในสภาพจริงโดยไม่ได้คาดการณ์ไว้

9. ให้ผู้ปกครองและชุมชนมีส่วนร่วมในการจัดประสบการณ์ ทั้งการวางแผน การสนับสนุนสื่อการสอน การเข้าร่วมกิจกรรมและการประเมินพัฒนาการ

10. จัดทำสารนิทัศน์ด้วยการรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับพัฒนาการและการเรียนรู้ของเด็กเป็นรายบุคคล นำมาไตร่ตรองและใช้ให้เป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาเด็กและการวิจัยในชั้นเรียน

การจัดกิจกรรมประจำวัน

กิจกรรมสำหรับเด็กอายุ 3 - 5 ปี สามารถนำมาจัดเป็นกิจกรรมประจำวันได้หลายรูปแบบ เป็นการช่วยให้ทั้งผู้สอนและเด็กทราบว่าแต่ละวันจะทำกิจกรรมอะไร เมื่อใด และอย่างไร การจัดกิจกรรมประจำวันมีหลักการจัดและขอบข่ายของกิจกรรมประจำวัน ดังนี้

1. หลักการจัดกิจกรรมประจำวัน

1) กำหนดระยะเวลาในการจัดกิจกรรมแต่ละกิจกรรมให้เหมาะสมกับวัยของเด็กในแต่ละวัน

2) กิจกรรมที่ต้องใช้ความคิด ทั้งในกลุ่มเล็กและกลุ่มใหญ่ ไม่ควรใช้เวลาต่อเนื่องนานเกินกว่า 20 นาที

3) กิจกรรมที่เด็กมีอิสระเลือกเล่นเสรี เช่น การเล่นตามมุม การเล่นกลางแจ้ง ฯลฯ ใช้เวลาประมาณ 40 - 60 นาที

4) กิจกรรมควรมีความสมดุลระหว่างกิจกรรมในห้องและนอกห้อง กิจกรรมที่ใช้กล้ามเนื้อใหญ่และกล้ามเนื้อเล็ก กิจกรรมที่เป็นรายบุคคล กลุ่มย่อย และกลุ่มใหญ่ กิจกรรมที่เด็กเป็นผู้ริเริ่ม และกิจกรรมที่ใช้กำลังและไม่ใช้กำลังจัดให้ครบทุก ประเภท ทั้งนี้กิจกรรมที่ต้องออกกำลังกาย ควรจัดสลับกับกิจกรรมที่ไม่ต้องออกกำลังมากนัก เพื่อเด็กจะได้ไม่เหนื่อยเกินไป

2. ขอบข่ายของกิจกรรมประจำวัน การเลือกกิจกรรมที่จะนำมาจัดในแต่ละวัน ต้องให้ครอบคลุมสิ่ง ต่อไปนี้

1) การพัฒนากล้ามเนื้อใหญ่ เพื่อให้เด็กได้พัฒนาความแข็งแรงของกล้ามเนื้อใหญ่ การเคลื่อนไหว และความคล่องแคล่วในการใช้อวัยวะต่าง ๆ จึงควรจัดกิจกรรม โดยให้เด็กได้เล่นอิสระกลางแจ้ง เล่นเครื่องเล่นสนาม เคลื่อนไหวร่างกายตามจังหวะดนตรี

2) การพัฒนากล้ามเนื้อเล็ก เพื่อให้เด็กได้พัฒนาความแข็งแรงของกล้ามเนื้อเล็ก การประสานสัมพันธ์ระหว่างมือและตา จึงควรจัดกิจกรรมโดยให้เด็กได้เล่นเครื่องเล่นสัมผัส เล่นเกมต่อภาพ ฝึกช่วยเหลือตนเองในการแต่งกาย หยิบจับช้อนส้อม ใช้อุปกรณ์ศิลปะ เช่น สีเทียน กรรไกร พู่กัน ดินเหนียว ฯลฯ

3) การพัฒนา อารมณ์ จิตใจ และปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรม เพื่อให้เด็กมีความรู้สึกที่ดีต่อตนเองและผู้อื่น มีความเชื่อมั่น กล้าแสดงออก มีวินัยในตนเอง รับผิดชอบ ชื่อสัตย์ ประหยัด เมตตา กรุณา เอื้อเฟื้อ แบ่งปัน มีมารยาทและปฏิบัติตามวัฒนธรรมไทยและศาสนาที่นับถือ จึงควรจัดกิจกรรมต่าง ๆ ผ่านการเล่นให้เด็กได้มีโอกาสตัดสินใจเลือก ได้รับการตอบสนองตามความต้องการ ได้ฝึกปฏิบัติโดยสอดแทรกคุณธรรม จริยธรรม ตลอดเวลาที่โอกาสเอื้ออำนวย

4) การพัฒนาสังคมนิสัย เพื่อให้เด็กมีลักษณะนิสัยที่ดี แสดงออกอย่างเหมาะสม และอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข ช่วยเหลือตนเองในการทำกิจวัตร ประจำวัน มีนิสัยรักการทำงาน รู้จักระมัดระวังความปลอดภัยของตนเองและผู้อื่น จึงควรจัดให้เด็กได้ปฏิบัติกิจวัตรประจำวันอย่างสม่ำเสมอ เช่น รับประทานอาหาร พักผ่อนนอนหลับ ขับถ่าย ทำความสะอาดร่างกาย เล่นและทำงานร่วมกับผู้อื่น ปฏิบัติตามกฎกติกาข้อตกลงของส่วนรวม เก็บของเข้าที่เมื่อเล่นหรือทำงานเสร็จ ฯลฯ

5) การพัฒนาการคิด เพื่อให้เด็กได้พัฒนาความคิดรวบยอด สังเกต จำแนก เปรียบเทียบจัดหมวดหมู่ เรียงลำดับเหตุการณ์ แก้ปัญหา จึงควรจัดกิจกรรมให้เด็กได้สนทนา อภิปรายแลกเปลี่ยนความคิดเห็นเชิญวิทยากรมาพูดคุยกับเด็ก ค้นคว้าจากแหล่งข้อมูลต่าง ๆ ทดลอง ศึกษานอกสถานที่ประกอบอาหาร หรือจัดให้เด็กได้เล่นเกมการศึกษาที่เหมาะสมกับวัยอย่างหลากหลาย ฝึกการแก้ปัญหาในชีวิตประจำวันและในการทำกิจกรรมทั้งที่เป็นกลุ่มย่อย กลุ่มใหญ่ หรือรายบุคคล

6) การพัฒนาภาษา เพื่อให้เด็กได้มีโอกาสใช้ภาษาสื่อสารถ่ายทอดความรู้สึก ความนึกคิด ความรู้ความเข้าใจในสิ่งต่าง ๆ ที่เด็กมีประสบการณ์ จึงควรจัดกิจกรรมทางภาษาให้มีความหลากหลายในสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ มุ่งปลูกฝังให้เด็กรักการอ่านและบุคลากรที่แวดล้อมต้องเป็นแบบอย่างที่ดีในการใช้ภาษา ทั้งนี้ต้องคำนึงถึงหลักการจัดกิจกรรมทางภาษาที่เหมาะสมกับเด็กเป็นสำคัญ

7) การส่งเสริมจินตนาการและความคิดสร้างสรรค์ เพื่อให้เด็กได้พัฒนาความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ ได้ถ่ายทอดอารมณ์ความรู้สึกและเห็นความสวยงามของสิ่งต่าง ๆ รอบตัว โดยใช้กิจกรรมศิลปะและดนตรีเป็นสื่อ ใช้การเคลื่อนไหวและจังหวะตามจินตนาการ ให้ประดิษฐ์สิ่งต่าง ๆ อย่างอิสระตามความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ของเด็ก เล่นบทบาทสมมติในมุมเล่นต่าง ๆ เล่นน้ำ เล่นทราย เล่นก่อสร้างสิ่งต่าง ๆ เช่น แท่งไม้รูปทรงต่าง ๆ ฯลฯ การประเมินพัฒนาการ

การประเมินพัฒนาการเด็กอายุ 3 - 5 ปี เป็นการประเมินพัฒนาการทางด้านร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคม และสติปัญญาของเด็ก โดยถือเป็นกระบวนการต่อเนื่องและเป็นส่วนหนึ่งของกิจกรรมปกติที่จัดในแต่ละวัน ทั้งนี้ให้มุ่งนำข้อมูลการประเมินมาพิจารณาปรับปรุง วางแผนการจัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมให้เด็กแต่ละคนได้รับการพัฒนาตามจุดหมายของหลักสูตร การประเมินพัฒนาการควรยึดหลัก ดังนี้

1. ประเมินพัฒนาการของเด็กครบทุกด้านและนำผลมาพัฒนาเด็ก
2. ประเมินเป็นรายบุคคลอย่างสม่ำเสมอต่อเนื่องตลอดปี
3. สภาพการประเมินควรมีลักษณะเช่นเดียวกับการปฏิบัติกิจกรรมประจำวัน
4. ประเมินอย่างเป็นระบบ มีการวางแผน และจัดบันทึกไว้เป็นหลักฐาน
5. ประเมินตามสภาพจริงด้วยวิธีการหลากหลายเหมาะสมกับเด็ก รวมทั้งใช้

แหล่งข้อมูลหลาย ๆ ด้าน ไม่ควรใช้การทดสอบ

สำหรับวิธีการประเมินที่เหมาะสมและควรใช้กับเด็กอายุ 3-5 ปี ได้แก่ การสังเกต การบันทึกพฤติกรรม การสนทนา การสัมภาษณ์ การวิเคราะห์ข้อมูลจากผลงานเด็กอย่างมีระบบ

สรุปได้ว่า หลักการศึกษาปฐมวัย โดยได้ ออกแบบโดยการศึกษา และวิจัย จากหน่วยงานของรัฐที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการพัฒนาเด็กเล็ก อย่างเป็นรูปธรรมและมีขั้นตอนในการปฏิบัติ เพื่อสามารถพัฒนาเด็กให้มีพัฒนาการทั้งทางด้านร่างกายและจิตใจ อันจะเป็นการปลูกฝังการเรียนรู้ให้กับเด็กซึ่งถือได้ว่าเป็นอนาคตของชาติ

2.6 สภาพพื้นที่ที่ศึกษา

อำเภอยางตลาด จังหวัดกาฬสินธุ์ เดิมชื่ออำเภอปัจจิม เมื่อ พ.ศ. 2451 บริเวณที่ตั้งที่ว่าการอำเภอ อยู่ที่บ้านดงเค็ง หมู่ที่ 4 ตำบลดอนสมบูรณ์ ลักษณะอาคารของที่ว่าการอำเภอเป็นอาคารสร้างด้วยไม้ทั้งหลัง เมื่อมีการประกาศใช้พระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ พ.ศ. 2475 และแบ่งเขตการปกครองออกเป็น มณฑล จังหวัด อำเภอ ตำบล และหมู่บ้าน ทางราชการจังหวัดจึงเอาชื่อเมือง “ภูแล่นช้าง” มาเป็นชื่ออำเภอแทนอำเภอปัจจิมและต่อมาทางราชการ ได้ย้ายที่ว่าการอำเภอภูแล่นช้างจากบ้านดงเค็ง มาตั้ง ณ “บ้านยาง” ซึ่งตั้งอยู่ทางทิศตะวันตกของหนองหมาจอก หลังจากนั้นทางราชการจึงเปลี่ยนชื่ออำเภอจากภูแล่นช้าง เป็น “อำเภอยางตลาด” ตามชื่อบ้านยาง

ปัจจุบันอำเภอยางตลาด จังหวัดกาฬสินธุ์ มีเนื้อที่ทั้งหมด 621 ตารางกิโลเมตร สภาพภูมิอากาศร้อนชื้น ประชากรรวมทั้งสิ้น 116,887 คน แบ่งพื้นที่การปกครองท้องที่ออกเป็น 208 หมู่บ้าน 15 ตำบล อาชีพหลักของประชากร คือ ทำการเกษตร มีสินค้าการเกษตรที่สำคัญ ได้แก่ ข้าว กุ้งก้ามกราม มันสำปะหลัง ฯลฯ

อำเภอยางตลาด จังหวัดกาฬสินธุ์ ประกอบไปด้วยองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น 17 แห่ง แบ่งเป็น เทศบาลตำบล 8 แห่ง ดังนี้

1. เทศบาลตำบลโคกศรี
2. เทศบาลตำบลยางตลาด
3. เทศบาลตำบลบัวบาน
4. เทศบาลตำบลอิฐี้อ
5. เทศบาลตำบลหัวนาคำ
6. เทศบาลตำบลเขาพระนอน
7. เทศบาลตำบลอู่เม่า
8. เทศบาลตำบลโนนสูง

และองค์การบริหารส่วนตำบล 9 แห่ง ดังนี้

1. องค์การบริหารส่วนตำบลยางตลาด
2. องค์การบริหารส่วนตำบลหัวงัว
3. องค์การบริหารส่วนตำบลเว่อ
4. องค์การบริหารส่วนตำบลหนองอีแต๋มา
5. องค์การบริหารส่วนตำบลดอนสมบูรณ์
6. องค์การบริหารส่วนตำบลนาเชือก
7. องค์การบริหารส่วนตำบลคลองขาม

8. องค์การบริหารส่วนตำบลนาดี

9. องค์การบริหารส่วนตำบลหนองตอกแป้น

นอกจากนี้ยังมีศูนย์พัฒนาเด็กเล็กที่อยู่ในสังกัด เทศบาลตำบล 34 แห่ง และสังกัด องค์การบริหารส่วนตำบล 34 แห่ง (ส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น, 2555, หน้า 13)

2.6 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ชุตินันท์ อภินันโท (แหมทอง)(2552,บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัยเรื่อง มนุษย์สัมพันธ์ในพระ สุตตันตปิฎก ผลการวิจัยพบว่า ความสัมพันธ์ที่ดี คือ การฝึกใจคนในทีมให้เข้าด้วยกันยิ่ง ความสัมพันธ์เหนียวแน่น ก็ยิ่งเพิ่มความเป็นปึกแผ่นให้กับทีม หลักธรรมทางพระพุทธศาสนา เป็น หลักธรรมที่ประกอบด้วยเหตุด้วยผล หากมีการนำ หลักธรรมนี้มาใช้ในการ บริหารงานหรือสร้าง ความสัมพันธ์กับผู้อื่น นอกจากจะช่วยให้ผู้บริหารสามารถบริหารงานได้บรรลุวัตถุประสงค์อย่างมี ประสิทธิภาพ ยังช่วยให้ความสัมพันธ์ระหว่างผู้บังคับบัญชากับผู้ใต้บังคับบัญชาเป็นไปด้วยความ ราบรื่น โดยตั้งอยู่ในหลักธรรมสำหรับตนเอง ได้แก่ สติสัมปชัญญะ ขันติ โสรัจจะ สัมปยุตธรรม อธิปไตยหลักธรรมสำหรับรู้จักผู้อื่น ได้แก่ โลกธรรม หลักการคัมภีร์และหลักธรรมในการสร้าง ความสัมพันธ์กับผู้อื่น ได้แก่ พรหมวิหารธรรม สังคหวัตถุ ฆราวาสธรรม สาราณียธรรมและ สามัคคีธรรม

ธีรกานต์ คงด้วง(2552,บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การวิเคราะห์และสังเคราะห์การ โกล่เกลี่ยข้อพิพาทในพระพุทธศาสนา พบว่า ในการสังเคราะห์หลักธรรมทางพระพุทธศาสนา มา ประยุกต์ใช้กับการไกล่เกลี่ยข้อพิพาทโดยเฉพาะในสังคมไทยนั้น เน้นหลักธรรมหมวดอคติ ๔ เพราะ สังคมไทยขาดความสามัคคี ถือฝักฝาย มีอคติหวาดระแวงซึ่งกันและกัน หมวดพรหมวิหาร ๔ เพราะหลายฝ่ายขาดเมตตริจิต ไม่เป็นกัลยาณมิตรต่อกัน หมวดวจีสัจจริต ๔ เพราะสังคมไทยใช้วจี ทุจจริตในการพูดเท็จ พูดคาหยาบ พูดส่อเสียดและพูดเพ้อเจ้อเหลวไหล ใ สใคล้กันมาก สังคมไทย ส่วนใหญ่วุ่นวายเพราะว จีทุจจริต ๔ นี้ จึงต้องแก้ด้วยวจีสัจจริต ๔ หลักสาราณียธรรม ๖ เพื่อให้ สังคมสามัคคีปรองดอง เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ ชวนให้ระลึกรู้ถึงกันแต่ในทางที่ดี

พระครูนนทวิวัฒน์ วีระมโธ(2553, หน้า 61-62) ได้ศึกษาเรื่องการบริหารงานเทศบาล ตำบลตามหลักสาราณียธรรม 6 : กรณีศึกษาเทศบาลตำบลปลายบาง อำเภอบางกรวย จังหวัด นนทบุรีผลการวิจัย พบว่า แนวทางการนำหลักสาราณียธรรม 6 ไปประยุกต์ใช้สำหรับการ บริหารงานเทศบาลตำบลปลายบาง อำเภอบางกรวย จังหวัดนนทบุรี ได้แก่ ด้าน เมตตาทายกรรม เจ้าหน้าที่ไม่ควรเลือกปฏิบัติในการให้บริการแก่ผู้มาใช้บริการ ควรให้บริการตามลำดับในกรรม ำใช้ บริการเพื่อความเป็นธรรมแก่ผู้รับบริการ ด้านเมตตาวจีสัจจธรรมเจ้าหน้าที่กล่าว วาจาสุภาพต่อผู้มา ใช้ บริการ ด้านเมตตามโนกรรม เจ้าหน้าที่ต้องยึดถือผลประโยชน์ส่วนรวมมาก่อนประโยชน์ส่วนตน ให้เกียรติประชาชนที่มาติดต่อ และต้อนรับด้วยเมตตริจิตที่ยิ้มแย้มแจ่มใสด้านสาราณียโกติเจ้าหน้าที่ ต้องมีความซื่อสัตย์ ไม่เห็นแก่สินจ้างรางวัล บริการด้วยความ ติมใจ และมีความรับผิดชอบ ด้านศีลสามัญญตาควรมีความซื่อสัตย์ สุจริต ไม่เห็นแก่พวกพ้องสำคัญกว่า ประเทศหรือเห็นแก่ ประโยชน์ส่วนตนมากกว่าประโยชน์ส่วนรวม ด้านทิวฐิสามัญญตา ยอมรับ ฟังความคิดเห็นของ ประชาชนและนำมาแก้ไขปรับปรุงตามสภาพจริง

อารรัตน์ เลิศไผ่รอด(2553,หน้า 65) ได้ทำการ วิจัยเรื่องความพึงพอใจของประชาชน ต่อการบริการสาธารณะตามหลักสธารณียธรรมของ องค์การบริหารส่วนตำบลหนองกรด จังหวัด นครสวรรค์ ผลการวิจัย พบว่า การนำหลักสธารณียธรรม มาประยุกต์ใช้เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพใน การบริการสาธารณะขององค์การบริหารส่วน ตำบลหนองกรด อำเภอเมือง จังหวัดนครสวรรค์ โดยภาพรวม มีดังนี้ 1) มีความเชื่อถือตรงต่อหน้าที่ในการให้บริการสาธารณะ 2) สร้างความสามัคคี กลมเกลียวให้เกิดขึ้นทั้งกับฝ่ายเจ้าหน้าที่และฝ่ายประชาชน เพื่อความเป็นปึกแผ่นอันหนึ่งอันเดียวกัน ในการร่วมกันพัฒนาทั้ง 3) ส่งเสริมข้อธรรมสธารณะโภคี คือ การรู้จักเอื้อเพื่อแบ่งปันผลประโยชน์ กันด้วยความยุติธรรม ช่วยเหลือกันไม่เห็นแก่ตัว 4) ส่งเสริมการมีความคิดเห็นเป็นอย่างเดียวกัน รู้จักแสวงหาจุดร่วม และ สงวนไว้ซึ่งจุดต่างของกันและกัน คิดในสิ่งที่ตรงกันปรึบมมองให้ตรงกัน

พระวินัย อนาวีโล(บุญสาร,2554, บทคัดย่อ) ได้ศึกษาการประยุกต์ใช้พุทธธรรมในการ บริหารสถานศึกษา : กรณีศึกษาผู้บริหารสถานศึกษาจังหวัดนครสวรรค์ ผลการวิจัยพบว่า แนวทางการประยุกต์ใช้หลักพุทธธรรมในสถานศึกษาตามทัศนะของผู้บริหารสถานศึกษา พบว่า บุคลิกของผู้บริหารที่ควรยึดถือเป็นแบบอย่างในการปฏิบัติ คือ เป็นผู้มีคุณธรรมในการบริหารจัดการ และยึดหลักการบริหารแบบมีส่วนร่วม โดยที่คุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษาที่ดีจะส่งผลทำให้ เป็นที่ยอมรับจากบุคลากรทุกฝ่าย ทำให้การดำเนินงานมีประสิทธิภาพสูง ทำให้บุคลากรครุมีขวัญ กำลังใจที่ดี และผู้เรียนได้รับการพัฒนาเต็มตามศักยภาพ สิ่งที่ผู้บริหารสถานศึกษาต้องการพบเห็น เกี่ยวกับการ ทำงานของบุคลากรภายใน สถานศึกษา คือ บุคลากรมีศรัทธาในวิชาชีพ ตั้งใจสอน มีคุณธรรม มุ่งมั่น ทุ่มเท เสียสละ รักลูกศิษย์เหมือนลูกหลาน และปฏิบัติงานด้วยความเอาใจใส่ ผู้บริหารเห็นความสำคัญของการบริหารแบบมีส่วนร่วม มว่าสามารถช่วยให้งาน สำเร็จและบุคลากรมี ความสุขในการทำงานแบบ “ร่วมคิด ร่วมทำ ร่วมปรับปรุงแก้ไข และร่วมภาคภูมิใจ ” สิ่งที่ทำให้ ผู้บริหารรู้สึกพอใจในการบริหารงานของตน คือ การยึดมั่นในคุณธรรม ให้การสนับสนุนบุคลากร และส่งเสริมการศึกษาของผู้เรียน และจากคำกล่าวที่ว่าผู้บริหารที่ดีจำเป็นต้องมีคุณธรรมควบคู่กับ การทำงาน พบว่า ผู้บริหารทุกท่านเห็นด้วย และให้เหตุผลสนับสนุนว่า คุณธรรมเป็นหัวใจสำคัญใน การบริหาร สามารถสร้างความศรัทธา และเป็นพื้นฐานที่ทำให้เกิดแห่งความรัก ความสามัคคีในหมู่ คณะ หากผู้บริหารมีคุณธรรมปร ะกอบกับการทำงานแล้วย่อมทำให้ครุมีสุขภาพจิตที่ดีและ เกิด บรรยากาศในการทำงานอย่างมีความสุขอันจะส่งผลต่อความสามารถในการจัดการ เรียนการสอนให้ ดีและมีคุณภาพต่อผู้เรียนในที่สุด

กาญจนา พิมพ์สุข (2555, หน้า 52-55) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การประยุกต์ใช้หลักสธารณีย ธรรม 6 ในการบริหารสถานศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาขอนแก่นเขต1ผลการวิจัย พบว่า โดยภาพรวมมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก (มีค่าเฉลี่ย = 3.97) เมื่อพิจารณารายด้านพบว่าทุกด้านมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมากโดยเรียงลำดับจากมากไป นาน้อยดังนี้ด้านศีลสามัญญตา (มีค่าเฉลี่ย = 4.09) ด้านทฎฐิสามัญญตา (มีค่าเฉลี่ย = 4.04) ด้าน สธารณโภคี (มีค่าเฉลี่ย = 3.97) ด้านเมตตาวจิกรรม (มีค่าเฉลี่ย = 3.95) ด้านเมตตามโนกรรม (มีค่าเฉลี่ย = 3.95) ด้านเมตตาทกายกรรม (มีค่าเฉลี่ย = 3.90) และผลการเปรียบเทียบความคิดเห็น ของผู้บริหารและครุผู้สอน ที่มีประสบการณ์การทำงานต่างกัน ไม่แตกต่างกัน และความคิดเห็นของ ผู้บริหารและครุผู้สอนในโรงเรียนที่มีขนาดต่างกัน มีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน

จากที่ผู้วิจัยได้ศึกษา เอกสารและงานวิจัย จะเห็นได้ว่า งานวิจัยเท่าที่ศึกษาที่ผ่านมายังไม่พบว่ามีการศึกษา การใช้หลักสารานุกรมในการบริหารงาน ในสถานศึกษาที่เป็น ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กโดยตรงเพื่อนำผลการวิจัยมาปรับปรุงแก้ไขในการบริหาร ฉะนั้นจึงเป็นเหตุผลหนึ่งที่ผู้วิจัยสนใจในการศึกษางานวิจัยครั้งนี้

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ มีความมุ่งหวังที่จะ ศึกษาการใช้หลักสาราณียธรรมในการบริหารงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก อำเภอยางตลาด จังหวัดกาฬสินธุ์ เป็นวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) ดังนั้น เพื่อให้การวิจัยเป็นไปตามวัตถุประสงค์ ซึ่งผู้วิจัยได้ดำเนินการวิจัยตามขั้นตอน ดังนี้

- 3.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
- 3.2 เทคนิควิธีการสุ่มตัวอย่าง
- 3.3 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
- 3.4 การสร้างและตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือในการวิจัย
- 3.5 การเก็บรวบรวมข้อมูล
- 3.6 การวิเคราะห์ข้อมูล
- 3.7 สถิติที่ใช้ในการวิจัย

3.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

3.1.1 ประชากร ได้แก่ ผู้ปกครอง นักเรียน ในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก อำเภอยางตลาด จังหวัดกาฬสินธุ์ รวมทั้งสิ้น 460 คน

3.1.2 กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้ปกครองนักเรียนในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก อำเภอยางตลาด จังหวัดกาฬสินธุ์ โดยกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างตามตาราง Krejcie & Morgan ได้จำนวน 210 คน (บุญชม ศรีสะอาด, 2547, หน้า 187)

3.2 เทคนิควิธีการสุ่มตัวอย่าง

ผู้วิจัยใช้เทคนิคการสุ่มตัวอย่างแบบง่าย (Simple Random Sampling) โดยวิธีการจับสลากแบบไม่ทดแทน ซึ่งได้เทียบบัญญัติไตรยางศ์ตามสัดส่วน ของผู้ปกครองนักเรียนในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก อำเภอยางตลาด จังหวัดกาฬสินธุ์ ในแต่ละแห่งจนได้ครบจำนวน 210 คน

3.3 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ประกอบด้วย แบบสอบถาม การใช้หลักสาราณียธรรมในการบริหารงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก อำเภอยางตลาด จังหวัดกาฬสินธุ์ จำนวน 1 ฉบับแบ่งออกเป็น 3 ตอนดังนี้

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม มีคำตอบให้เลือก (Check List) โดยสอบถามเกี่ยวกับสถานภาพส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม ประกอบด้วย เพศ อายุ และระดับการศึกษา

ตอนที่ 2 แบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (Rating Scale)

โดยสอบถามเกี่ยวกับการใช้หลักสารานุกรมในการบริหารงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก อำเภอปางศิลาทอง จังหวัดกำแพงเพชร 6 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านเมตตาทักษะ 2) ด้านเมตตาจริยธรรม 3) ด้านเมตตาโมโนกรรม 4) ด้านสาธารณโภคี 5) ด้านศีลสามัญญตา และ 6) ด้านทิวาสัญญา

ตอนที่ 3 เป็นคำถามแบบปลายเปิด (Opened Form) ซึ่งให้ผู้ตอบแบบสอบถามให้ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมเกี่ยวกับการใช้หลักสารานุกรมในการบริหารงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก อำเภอปางศิลาทอง จังหวัดกำแพงเพชร

3.4 การสร้างและตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือในการวิจัย

3.4.1 ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการใช้หลักสารานุกรมในการบริหารงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก อำเภอปางศิลาทอง ตลอดจนแนวทฤษฎี เพื่อใช้เป็นแนวทางในการกำหนดกรอบแนวคิดกรอบตัวแปร และประเด็นต่าง ๆ ในการสร้างแบบสอบถาม

3.4.2 นำแบบสอบถามที่สร้างเสร็จเรียบร้อยแล้ว เสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์ เพื่อทำการตรวจสอบความเที่ยงตรง เชิงเนื้อหา วัตถุประสงค์ แล้วนำมาปรับปรุงแก้ไข

3.4.3 นำแบบสอบถามที่ได้ปรับปรุงแก้ไขแล้ว เสนอผู้ทรงคุณวุฒิที่มีความรู้ ความเชี่ยวชาญและประสบการณ์ จำนวน 3 ท่าน ประกอบด้วย

1) ดร.บุญชนะ ทาโยธี

วุฒิการศึกษา

ปรัชญาดุษฎีบัณฑิตการบริหารการศึกษา (ปร.ด.)

ตำแหน่งปัจจุบัน

อาจารย์ประจำหลักสูตรระดับบัณฑิตศึกษา (ปริญญาโท) สาขาวิชาการบริหารการศึกษา

เชี่ยวชาญ

ด้านการใช้สถิติ

2) ดร.จำปี โยธารินทร์

วุฒิการศึกษา

ปรัชญาดุษฎีบัณฑิตการบริหารการศึกษา (ปร.ด.)

ตำแหน่งปัจจุบัน

อาจารย์ประจำหลักสูตรระดับบัณฑิตศึกษา (ปริญญาโท) สาขาวิชาการบริหารการศึกษา

ผู้เชี่ยวชาญ

ด้านการใช้ถ้อยคำภาษา

3) ดร. วีระชัย ศรีหาพล

วุฒิการศึกษา

ครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต (ค.ด.), ป.ศ.7

ตำแหน่งปัจจุบัน

ครูชำนาญการพิเศษ โรงเรียนบ้านนาตาตนาโปรง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุตรดิตถ์ เขต 2

ผู้เชี่ยวชาญ

ด้านเนื้อหา

เพื่อพิจารณาตรวจสอบความตรงของเนื้อหา (Content Validity) และความถูกต้องของเครื่องมือแล้วนำมาคำนวณหาค่าดัชนีความสอดคล้อง IOC ระหว่างข้อคำถามกับเนื้อหา โดยกำหนดระดับความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ ดังนี้

+ 1 เมื่อแน่ใจว่าข้อคำถามนั้นมีความตรงตามเนื้อหา

0 เมื่อไม่แน่ใจว่าข้อคำถามนั้นมีความตรงตามเนื้อหา

- 1 เมื่อแน่ใจข้อคำถามนั้นไม่มีความตรงตามเนื้อหา

เกณฑ์การพิจารณาเลือกข้อคำถามโดยพิจารณาจากข้อคำถามที่มีค่าดัชนีความสอดคล้องไม่ต่ำกว่า 0.50 ถ้าข้อคำถามใดมีค่าดัชนีความสอดคล้องต่ำกว่า 0.50 ต้องนำไปปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะ หากผลการตรวจสอบคุณภาพข้อคำถามข้อใดมีค่าดัชนีความสอดคล้องสูงกว่า 0.50 ขึ้นไป จึงนำไปใช้เก็บรวบรวมข้อมูลผลการตรวจสอบสรุปประเด็นโดยหาค่า IOC ได้ค่าเท่ากับ 1.00 ทุกข้อ (ภาคผนวก จ, หน้า 105)

3.3.4 นำแบบสอบถามที่ได้ปรับปรุงแก้ไขแล้วไปทดลองใช้ (Try out) กับครูผู้ดูแลเด็กของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ที่ปฏิบัติหน้าที่ เป็นครูผู้ดูแลเด็ก ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก อำเภอปางศิลาทอง จังหวัดกำแพงเพชร ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างจำนวน 30 คน เพื่อหาความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถาม โดยการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของ Cronbach ได้ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งหมดเท่ากับ 0.89 (ภาคผนวก ง, หน้า 101)

3.4.5 นำแบบสอบถามมาแก้ไขและจัดทำเป็นแบบสอบถามฉบับสมบูรณ์ นำเสนอขอความเห็นชอบต่ออาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์ และนำไปใช้เก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อการวิจัยต่อไป

3.5 การเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวม ดังนี้

3.5.1 ขอนหนังสือขอความอนุเคราะห์ในการเก็บข้อมูล จากบัณฑิตวิทยาลัย วิทยาลัยศาสนศาสตร์เฉลิมพระเกียรติกาฬสินธุ์ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย เพื่อขอความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล

3.5.2 ขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากผู้บริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก อำเภอปางศิลาทอง จังหวัดกำแพงเพชร เพื่อเข้าไปเก็บข้อมูล โดยผู้วิจัยได้แจกแบบสอบถามด้วยตนเอง จำนวน 210 ชุด และได้รับคืนทั้งหมดจำนวน 210 ชุด

3.5.3 ชี้แจงให้ผู้ตอบแบบสอบถามทราบวัตถุประสงค์ และขอความร่วมมือเพื่อให้ได้ผลตามความเป็นจริง ผู้วิจัยเก็บแบบสอบถามด้วยตนเองจากผู้ตอบแบบสอบถามเสร็จ

3.5.4 รวบรวมแบบสอบถาม เพื่อนำไปวิเคราะห์ข้อมูลต่อไป

3.6 การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยนำแบบสอบถามที่รวบรวมได้มาดำเนินการตามขั้นตอนการใช้สถิติในการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

3.6.1 ข้อมูลเกี่ยวกับปัจจัยส่วนบุคคล ประกอบด้วย เพศ อายุ และระดับการศึกษา วิเคราะห์ โดยการหาค่าร้อยละ (Percentage)

3.6.2 ข้อมูลเกี่ยวกับ การใช้หลักสารานุกรม ธรรมในการบริหารงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก อำเภอปางศิลาทอง จังหวัดกำแพงเพชร โดยการใช้ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)

การให้คะแนนคำตอบในแบบสอบถามใช้มาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale)

ระดับ 5 หมายถึง การใช้หลักสาราณียธรรมในการบริหารงานมากที่สุด

ระดับ 4 หมายถึง การใช้หลักสาราณียธรรมในการบริหารงานมาก

ระดับ 3 หมายถึง การใช้หลักสาราณียธรรมในการบริหารงานปานกลาง

ระดับ 2 หมายถึง การใช้หลักสาราณียธรรมในการบริหารงานน้อย

ระดับ 1 หมายถึง การใช้หลักสาราณียธรรมในการบริหารงานน้อยที่สุด

นำคะแนนที่ได้มาหาค่าเฉลี่ยแล้วแปรความหมายคะแนน ซึ่งมีค่าคะแนน ดังนี้

(บุญเรียง ขจรศิลป์, 2545 หน้า 12 -13)

คะแนนเฉลี่ย 4.21 - 5.00 หมายถึง ครูผู้ดูแลเด็ก ใช้หลักสาราณียธรรมในการบริหารงาน อยู่ในระดับมากที่สุด

คะแนนเฉลี่ย 3.41 - 4.20 หมายถึง ครูผู้ดูแลเด็กใช้ หลักสาราณียธรรมในการบริหารงาน อยู่ในระดับมาก

คะแนนเฉลี่ย 2.61 - 3.40 หมายถึง ครูผู้ดูแลเด็กใช้ หลักสาราณียธรรมในการบริหารงาน อยู่ในระดับปานกลาง

คะแนนเฉลี่ย 1.81 - 2.60 หมายถึง ครูผู้ดูแลเด็กใช้ หลักสาราณียธรรมในการบริหารงาน อยู่ในระดับน้อย

คะแนนเฉลี่ย 1.00 - 1.80 หมายถึง ครูผู้ดูแลเด็กใช้ หลักสาราณียธรรมในการบริหารงาน อยู่ในระดับน้อยที่สุด

3.6.3 ทำการเปรียบเทียบ ความคิดเห็นของผู้ปกครองนักเรียนที่มีต่อ การใช้หลักสาราณียธรรมในการบริหารงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก อำเภอปางศิลาทอง จังหวัดกำแพงเพชร จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคลประกอบด้วย เพศ อายุ และระดับการศึกษาที่ต่างกัน ด้วยการทดสอบค่า t-test และค่า F-test (One-way ANOVA)

3.7 สถิติที่ใช้ในการวิจัย

การวิเคราะห์ ข้อมูลทางสถิติพื้นฐานโดยใช้เครื่องคอมพิวเตอร์โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป ได้แก่สถิติพื้นฐาน ดังนี้

ในการวิจัยเรื่องการใช้หลักสาราณียธรรมในการบริหารงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก อำเภอปางศิลาทอง จังหวัดกำแพงเพชร ผู้วิจัยได้ใช้สถิติในการวิเคราะห์ข้อมูลโดยโปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป ดังนี้

3.7.1. สถิติพื้นฐาน

- 1) ค่าร้อยละ (Percentage)
- 2) ค่าเฉลี่ย (Mean)
- 3) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

3.7.2 สถิติที่ใช้หาคุณภาพของเครื่องมือ

1) หาค่าเที่ยงตรงของแบบสอบถามโดยผู้เชี่ยวชาญและใช้ค่าดัชนี IOC (Index of Item – Objective Congruence)

2) หาค่าอำนาจจำแนกของแบบสอบถามโดยวิธี Item – Total Correlation โดยใช้ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างคะแนนรายข้อกับคะแนนรวมทั้งฉบับ

3) หาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถามทั้งฉบับโดยใช้วิธีหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แอลฟา (Alpha Coefficient) ของครอนบาค (Cronbach)

3.7.3 สถิติที่ใช้ทดสอบสมมติฐาน

เปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้ปกครองนักเรียน ที่มีต่อการใช้หลักสาราณียธรรม ในการบริหารงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก อำเภอปางศิลาทอง จังหวัดกาฬสินธุ์ จำแนกตาม เพศ อายุ และระดับการศึกษาที่ต่างกัน ด้วยทดสอบค่าที่ t-test และ F-test (One Way ANOVA)

บทที่ 4 การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูล การใช้หลักสถิติธรรมในการบริหารงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก
อำเภออย่างตลาด จังหวัดกาฬสินธุ์ ผู้วิจัยได้นำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล ตามลำดับดังนี้

- 4.1 สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล
- 4.2 ลำดับขั้นตอนในการวิเคราะห์ข้อมูล
- 4.3 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

4.1 สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยได้ใช้สัญลักษณ์ในการเสนอผลวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

n	แทน	จำนวนกลุ่มตัวอย่าง
$\bar{X}$	แทน	ค่าเฉลี่ย (Mean)
S.D.	แทน	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)
df	แทน	ระดับขั้นของความเป็นอิสระ (Degree of Freedom)
SS	แทน	ผลรวมกำลังสอง (Sum of Square)
MS	แทน	ค่าเฉลี่ยผลรวมกำลังสอง (Mean Square)
t	แทน	สถิติทดสอบที่ใช้พิจารณาความมีนัยสำคัญตามการแจกแจงแบบ t
(t - distribution)		ในการทดสอบสมมติฐาน t -test กรณีตัวแปรอิสระมีสองกลุ่ม
F	แทน	สถิติทดสอบที่ใช้พิจารณาความมีนัยสำคัญตามการแจกแจงแบบ F
(F - distribution)		
P	แทน	ความน่าจะเป็นที่จะปฏิเสธสมมติฐานหลัก (Probability)
*	แทน	มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

4.2 ลำดับขั้นตอนในการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถามเกี่ยวกับ การใช้หลักสถิติธรรมในการบริหารงาน
ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก อำเภออย่างตลาด จังหวัดกาฬสินธุ์ ผู้วิจัยได้นำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล
ตามลำดับ ดังต่อไปนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ
อายุ และระดับการศึกษา ใช้วิเคราะห์หาร้อยละและนำเสนอในรูปตารางประกอบการบรรยาย

ตอนที่ 2 การวิเคราะห์การใช้หลักสถิติธรรมในการบริหารงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก
อำเภออย่างตลาด จังหวัดกาฬสินธุ์ โดยหาค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน นำเสนอในรูป
ตารางประกอบการบรรยายทั้งใน โดยรวม รายด้าน และรายข้อทั้ง 6 ด้าน คือ 1) ด้านเมตตา
กายกรรม 2) ด้านเมตตา วจีกรรม 3) ด้านเมตตา มโนกรรม 4) ด้านสาธารณโภคี 5) ด้านศีล
สามัญญตา และ 6) ด้านทิวฐิสามัญญตา

ตอนที่ 3 เปรียบเทียบ ความคิดเห็นของผู้ปกครองนักเรียน ที่มีต่อการใช้หลักสาราณียธรรมในการบริหารงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก อำเภอขามเฒ่า จังหวัดกาฬสินธุ์ จังหวัดกาฬสินธุ์ ระหว่างกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตาม เพศ อายุ และระดับการศึกษา ต่างกันโดยใช้สถิติ t-test และF-test (One – Way ANOVA)

ตอนที่ 4 ข้อเสนอแนะการใช้หลักสาราณียธรรมในการบริหารงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก อำเภอขามเฒ่า จังหวัดกาฬสินธุ์ โดยการวิเคราะห์หาค่าความถี่ (Frequency)และนำเสนอในรูปแบบตารางประกอบการบรรยาย

4.3 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ตอนที่ 1 ข้อมูลปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม การวิจัยการใช้หลักสาราณียธรรม ในการบริหารงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก อำเภอขามเฒ่า จังหวัดกาฬสินธุ์ ผลวิเคราะห์ปรากฏตามตารางที่ 4.1 - 4.3

ตารางที่ 4.1 แสดงจำนวนและร้อยละข้อมูลปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามเพศ

เพศ	จำนวน	ร้อยละ
ชาย	50	24
หญิง	160	76
รวม	210	100

จากตารางที่ 4.1 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง จำนวน 160 คน คิดเป็นร้อยละ 76 และเป็นเพศชายจำนวน 50 คน คิดเป็นร้อยละ 24

ตารางที่ 4.2 แสดงจำนวนและร้อยละข้อมูลปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม
จำแนกตามอายุ

อายุ	จำนวน	ร้อยละ
อายุ 20 – 35 ปี	50	24
อายุ 36 – 45 ปี	69	33
อายุ 46 ปีขึ้นไป	91	43
รวม	210	100

จากตารางที่ 4.2 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีอายุ 46 ปีขึ้นไป จำนวน 91 คิดเป็นร้อยละ 43 รองลงมา อายุ 36 – 45 ปี จำนวน 69 คน คิดเป็นร้อยละ 33 และอายุ 20 – 35 ปี จำนวน 50 คน คิดเป็นร้อยละ 24

ตารางที่ 4.3 แสดงจำนวนและร้อยละข้อมูลปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม
จำแนกตามระดับการศึกษา

ระดับการศึกษา	จำนวน	ร้อยละ
ต่ำกว่าปริญญาตรี	150	71
ปริญญาตรี	40	19
สูงกว่าปริญญาตรี	20	10
รวม	210	100

จากตาราง 4.3 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีการศึกษาอยู่ในระดับ ต่ำกว่าปริญญาตรี จำนวน 150 คน คิดเป็นร้อยละ 71 รองลงมาการศึกษาอยู่ในระดับ ปริญญาตรี จำนวน 40 คน คิดเป็นร้อยละ 19 และการศึกษาอยู่ในระดับสูงกว่าปริญญาตรี จำนวน 20 คน คิดเป็นร้อยละ 10

ตอนที่ 2 แสดงผลการวิเคราะห์การใช้หลักสราณียธรรม ในการบริหาร งาน
ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบล อำเภอยางตลาด
จังหวัดกาฬสินธุ์ ปรากฏตามตารางที่ 4.4 – 4.10

ตารางที่ 4.4 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การใช้หลักสราณียธรรมในการ
บริหารงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก อำเภอยางตลาด จังหวัดกาฬสินธุ์ จำแนก
โดยรวมและรายด้าน

การใช้หลักสราณียธรรมในการ บริหารงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก อำเภอยางตลาด จังหวัดกาฬสินธุ์	ระดับการใช้หลักสราณียธรรม			
	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล	อันดับ
1. ด้านเมตตาทายกรรม	3.89	0.86	มาก	6
2. ด้านเมตตาวจกรรม	3.91	0.84	มาก	5
3. ด้านเมตตามโนกรรม	4.04	0.76	มาก	2
4. ด้านสาธารณโภคี	4.00	0.86	มาก	4
5. ด้านศีลสามัญญตา	4.13	0.82	มาก	1
6. ด้านทฎฐิสามัญญตา	4.03	0.78	มาก	3
เฉลี่ย	4.00	0.82	มาก	

จากตาราง 4.4 พบว่า การใช้หลักสราณียธรรม ในการบริหารงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก
อำเภอยางตลาด จังหวัดกาฬสินธุ์ โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.00, S.D=0.82$) เมื่อพิจารณาเป็น
รายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้าน เรียงลำดับจากค่าเฉลี่ยมากไปหาน้อยได้ดังนี้ ด้านศีล
สามัญญตา ($\bar{x} = 4.13, S.D=0.82$) ด้านเมตตามโนกรรม ($\bar{x} = 4.04, S.D=0.76$) ด้านทฎฐิสามัญญตา
($\bar{x} = 4.03, S.D=0.78$) ด้านสาธารณโภคี ($\bar{x} = 4.00, S.D=0.86$) ด้าน เมตตาวจกรรม ($\bar{x} =$
 $3.91, S.D=0.84$) และด้านเมตตาทายกรรม ($\bar{x} = 3.89, S.D=0.86$) ตามลำดับ

ตารางที่ 4.5 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การใช้หลักสารานุกรมในการบริหารงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก อำเภอปางศิลาทอง จังหวัดกาฬสินธุ์ ด้านเมตตา ทัศนคติ จรรยาบรรณ จำแนกโดยรวมและรายข้อ

การใช้หลักสารานุกรม ในการบริหารงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก อำเภอปางศิลาทอง จังหวัดกาฬสินธุ์	ระดับการใช้หลักสารานุกรม			
	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล	อันดับ
1. มีการแสดงกิริยาอาการสุภาพในการปฏิบัติงานต่อ ผู้ร่วมงานทั้งต่อหน้าและลับหลัง	3.99	0.83	มาก	2
2. มีน้ำใจช่วยเหลือและเอื้อเฟื้อต่อเพื่อนร่วมงานด้วย ความเต็มใจ	4.08	0.71	มาก	1
3. แสดงออกซึ่งความยินดีเมื่อผู้ร่วมงานประสบ ความสำเร็จในด้านต่างๆด้วยความจริงใจ	3.78	0.97	มาก	3
4. มีอัธยาศัยอ่อนน้อมไม่แสดงอาการรังเกียจหรือดู หมิ่นเหยียดหยามต่อเพื่อนร่วมงาน	3.69	0.94	มาก	4
เฉลี่ย	3.89	0.86	มาก	

จากตารางที่ 4.5 พบว่า การใช้หลักสารานุกรมในการบริหารงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก อำเภอปางศิลาทอง จังหวัดกาฬสินธุ์ ด้านเมตตาทัศนคติ จรรยาบรรณ โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 3.89$, $S.D=0.86$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า อยู่ในระดับมากที่สุดทั้ง 4 ข้อ โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ข้อ 2 มีน้ำใจช่วยเหลือและเอื้อเฟื้อต่อเพื่อนร่วมงานด้วยความเต็มใจ ($\bar{x} = 4.08, S.D=0.71$) รองลงมาคือข้อ 1 มีการแสดงกิริยาอาการสุภาพในการปฏิบัติงานต่อผู้ร่วมงานทั้งต่อหน้าและลับหลัง ($\bar{x} = 3.99, S.D=0.83$) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือข้อ 4 มีอัธยาศัยอ่อนน้อมไม่แสดงอาการรังเกียจหรือดูหมิ่นเหยียดหยามต่อเพื่อนร่วมงาน ($\bar{x} = 3.69, S.D=0.94$)

ตารางที่ 4.6 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การใช้หลักสารานุกรมในการบริหารงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก อำเภออย่างตลาด จังหวัดกาฬสินธุ์ ด้านเมตตาวชิกรรม จำแนกโดยรวมและรายข้อ

การใช้หลักสารานุกรม ในการบริหารงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก อำเภออย่างตลาด จังหวัดกาฬสินธุ์	ระดับการใช้หลักสารานุกรม			
	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล	อันดับ
1. เป็นผู้ที่มีมนุษยสัมพันธ์พูดจาดีมีอัธยาศัยไมตรีดีเยี่ยม ยิ้มแย้มแจ่มใสและมีความเป็นกันเอง	3.84	1.02	มาก	4
2. ให้คำแนะนำหรือทักท้วงต่อเพื่อนร่วมงานอย่าง สุภาพ	4.00	0.83	มาก	1
3. ไม่พูดในสิ่งที่ฟังแล้วทำให้ผู้ร่วมงานรู้สึกสะเทือน ใจน้อยใจหรือคับแค้นใจ	3.96	0.79	มาก	2
4. สนทนากับเพื่อนร่วมงานด้วยความสุภาพและให้ เกียรติซึ่งกันและกัน	3.84	0.75	มาก	3
เฉลี่ย	3.91	0.84	มาก	

จากตารางที่ 4.6 พบว่า การใช้หลักสารานุกรมในการบริหารงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก อำเภออย่างตลาด จังหวัดกาฬสินธุ์ ด้านเมตตาวชิกรรม โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 3.91$, $S.D=0.84$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า อยู่ในระดับมากที่สุดทั้ง 4 ข้อ โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ข้อ 2 ให้คำแนะนำหรือทักท้วงต่อเพื่อนร่วมงานอย่างสุภาพ ($\bar{x} = 4.00$, $S.D=0.83$) รองลงมาคือ ข้อ 3 ไม่พูดในสิ่งที่ฟังแล้วทำให้ผู้ร่วมงานรู้สึกสะเทือนใจน้อยใจหรือคับแค้นใจ ($\bar{x} = 3.96$, $S.D=0.79$) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ ข้อ 1 เป็นผู้ที่มีมนุษยสัมพันธ์พูดจาดีมีอัธยาศัยไมตรีดีเยี่ยมยิ้มแย้มแจ่มใสและมีความเป็นกันเอง ($\bar{x} = 3.84$, $S.D=1.02$)

ตารางที่ 4.7 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การใช้หลักสารานุกรมในการบริหารงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก อำเภอเมืองจันทบุรี จังหวัดจันทบุรี ด้านเมตตามโนกรรม จำแนกโดยรวมและรายข้อ

การใช้หลักสารานุกรม ในการบริหารงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก อำเภอเมืองจันทบุรี จังหวัดจันทบุรี	ระดับการใช้หลักสารานุกรม			
	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล	อันดับ
1. ปฏิบัติหน้าที่ด้วยความเสียสละเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ คำนึงถึงประโยชน์ส่วนรวมอุทิศตนเพื่องาน	3.93	0.79	มาก	4
2. ปฏิบัติหน้าที่ด้วยความเอาใจใส่ดูแลทุกข์สุขของผู้ ร่วมงานเป็นอย่างดีคิดทำสิ่งที่เป็นประโยชน์	3.98	0.75	มาก	3
3. ส่งเสริมสนับสนุนกิจกรรมวันสำคัญทาง พระพุทธศาสนา กิจกรรมพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก	4.10	0.74	มาก	2
4. ปฏิบัติหน้าที่ด้วยความมีจิตใจที่ซื่อสัตย์สุจริตโดย ไม่มีความโลภใช้หน้าที่หาผลประโยชน์ส่วนตน	4.15	0.77	มาก	1
เฉลี่ย	4.04	0.76	มาก	

จากตารางที่ 4.7 พบว่า การใช้หลักสารานุกรมในการบริหารงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก อำเภอเมืองจันทบุรี จังหวัดจันทบุรี ด้านเมตตามโนกรรม โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.04, S.D = 0.76$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า อยู่ในระดับมากที่สุด 4 ข้อ โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือข้อ 4 ปฏิบัติหน้าที่ด้วยความมีจิตใจที่ซื่อสัตย์สุจริตโดยไม่มีความโลภใช้หน้าที่หาผลประโยชน์ส่วนตน ($\bar{x} = 4.15, S.D = 0.77$) รองลงมาคือ ข้อ 3 ส่งเสริมสนับสนุนกิจกรรมวันสำคัญทางพระพุทธศาสนา กิจกรรมพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ($\bar{x} = 4.10, S.D = 0.74$) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือข้อ 1 ปฏิบัติหน้าที่ด้วยความเสียสละเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่คำนึงถึงประโยชน์ส่วนรวมอุทิศตนเพื่องาน ($\bar{x} = 3.93, S.D = 0.79$)

ตารางที่ 4.8 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การใช้หลักสาราณียธรรมในการบริหารงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก อำเภอปางศิลาทอง จังหวัดกาฬสินธุ์ ด้าน สาธารณโภคี จำแนกโดยรวมและรายข้อ

การใช้หลักสาราณียธรรม ในการบริหารงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก อำเภอปางศิลาทอง จังหวัดกาฬสินธุ์	ระดับการใช้หลักสาราณียธรรม			
	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล	อันดับ
1. มีความเอื้อเพื่อในการแนะนำความรู้แก่เพื่อนร่วมงาน ไม่รู้ เพื่อความสำเร็จต่อการปฏิบัติงาน	3.99	0.90	มาก	4
2. ให้บริการด้วยความจริงใจโดยไม่หวังสิ่งตอบแทน	3.99	0.89	มาก	3
3. มีน้ำใจเอื้อเพื่อแผ่สงเคราะห์กันในหมู่ผู้ร่วมงาน ด้วยกันแบ่งปันลาภผลที่ได้มาโดยชอบธรรมแม้เป็น ของเล็กน้อย	4.00	0.84	มาก	2
4. มีความเสียสละไม่ช่วงชิงของส่วนรวมมาเป็นของตน	4.01	0.82	มาก	1
เฉลี่ย	4.00	0.86	มาก	

จากตารางที่ 4.8 พบว่า การใช้หลักสาราณียธรรมในการบริหารงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก อำเภอปางศิลาทอง จังหวัดกาฬสินธุ์ ด้านสาธารณโภคี โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.00, S.D=0.86$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า อยู่ในระดับมากที่สุด 4 ข้อ โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือข้อ 4 มีความเสียสละไม่ช่วงชิงของส่วนรวมมาเป็นของตน ($\bar{x} = 4.01, S.D=0.82$) รองลงมาคือข้อ 3 มีน้ำใจเอื้อเพื่อแผ่สงเคราะห์กันในหมู่ผู้ร่วมงานด้วยกันแบ่งปันลาภผลที่ได้มาโดยชอบธรรมแม้เป็นของเล็กน้อย ($\bar{x} = 4.00, S.D=0.84$) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ ข้อ 1 จัดสรรสวัสดิการหรือการสนับสนุนการทำงานตามความเหมาะสมเป็นธรรมแก่ทุกคน ($\bar{x} = 3.99, S.D=0.90$)

ตารางที่ 4.9 แสดงค่าเฉลี่ยและ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การใช้หลักสาราณียธรรมในการบริหารงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก อำเภอ อยางตลาด จังหวัดกาฬสินธุ์ ด้านศีลสามัญญตา จำแนกโดยรวมและรายข้อ

การใช้หลักสาราณียธรรม ในการบริหารงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก อำเภออยางตลาด จังหวัดกาฬสินธุ์	ระดับการใช้หลักสาราณียธรรม			
	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล	อันดับ
1. มีความประพฤติสุจริตตั้งามถูกต้องตามระเบียบวินัย	4.15	0.82	มาก	3
2. ปฏิบัติหน้าที่โดยรักษาระเบียบวินัยไม่ทำตนให้เป็นที่น่ารังเกียจหรือเสื่อมเสียแก่หมู่คณะ	4.17	0.72	มาก	2
3. ปฏิบัติงานด้วยความเสมอภาคเท่าเทียมปราศจากอคติ	3.95	0.94	มาก	4
4. หากถูกผู้ปกครองนักเรียนตำหนิในการปฏิบัติหน้าที่ก็ยินดีจะปรับปรุงตนเองปฏิบัติหน้าที่อย่างเต็มกำลังความสามารถ	4.24	0.80	มาก	1
เฉลี่ย	4.13	0.82	มาก	

จากตารางที่ 4.9 พบว่า การใช้หลักสาราณียธรรมในการบริหารงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก อำเภออยางตลาด จังหวัดกาฬสินธุ์ ด้านศีลสามัญญตา โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.13, S.D=0.82$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า อยู่ในระดับมากที่สุดทั้ง 4 ข้อ โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือข้อ 4 หากถูกผู้ปกครองนักเรียนตำหนิในการปฏิบัติหน้าที่ก็ยินดีจะปรับปรุงตนเองปฏิบัติหน้าที่อย่างเต็มกำลังความสามารถ ($\bar{x} = 4.24, S.D=0.80$) รองลงมาคือข้อ 2 ปฏิบัติหน้าที่โดยรักษาระเบียบวินัยไม่ทำตนให้เป็นที่น่ารังเกียจหรือเสื่อมเสียแก่หมู่คณะ ($\bar{x} = 4.17, S.D=0.72$) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือข้อ 3 ปฏิบัติงานด้วยความเสมอภาคเท่าเทียมปราศจากอคติ ($\bar{x} = 3.95, S.D=0.94$)

ตารางที่ 4.10 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การใช้หลักสราณียธรรมในการบริหารงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก อำเภอเขาตลลาด จังหวัดกาฬสินธุ์ ด้าน ทัศนีสามัญญดา จำแนกโดยรวมและรายข้อ

การใช้หลักสราณียธรรม ในการบริหารงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก อำเภอเขาตลลาด จังหวัดกาฬสินธุ์	ระดับการใช้หลักสราณียธรรม			
	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล	อันดับ
1. มีความเห็นชอบร่วมกันในข้อที่เป็นหลักการสำคัญที่จะนำไปสู่การขจัดซึ่งปัญหา	3.98	0.86	มาก	3
2. ครูผู้ดูแลเด็กยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่นที่แตกต่าง และยอมรับได้	4.10	0.81	มาก	2
3. ปฏิบัติหน้าที่โดยยึดถืออุดมคติหลักแห่งความดีงามหรือจุดหมายสูงสุดอันเดียวกัน	4.10	0.76	มาก	1
4. ครูผู้ดูแลเด็กปฏิบัติหน้าที่โดยมีความยุติธรรมในการพิจารณาและตัดสินเหตุการณ์ต่างๆที่เกิดขึ้นในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก	3.94	0.69	มาก	4
เฉลี่ย	4.03	0.78	มาก	

จากตารางที่ 4.10 พบว่า การใช้หลักสราณียธรรมในการบริหารงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก อำเภอเขาตลลาด จังหวัดกาฬสินธุ์ ด้านทัศนีสามัญญดา โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.03, S.D = 0.78$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า อยู่ในระดับมากที่สุดทั้ง 4 ข้อ โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือข้อ 3 ปฏิบัติหน้าที่โดยยึดถืออุดมคติหลักแห่งความดีงาม หรือจุดหมายสูงสุดอันเดียวกัน ($\bar{x} = 4.10, S.D = 0.76$) รองลงมาคือ ข้อ 2 ครูผู้ดูแลเด็กยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่นที่แตกต่าง และยอมรับได้ ($\bar{x} = 4.10, S.D = 0.81$) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือข้อ 4 ครูผู้ดูแลเด็กปฏิบัติหน้าที่โดยมีความยุติธรรมในการพิจารณาและตัดสินเหตุการณ์ต่างๆที่เกิดขึ้นในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ($\bar{x} = 3.94, S.D = 0.69$)

ตอนที่ 3 แสดงผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้ปกครองนักเรียน ที่มีต่อการใช้หลักสราณียธรรมในการบริหารงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก อำเภอยางตลาด จังหวัดกาฬสินธุ์ จำแนกตาม เพศ อายุและระดับการศึกษาที่แตกต่างกัน โดยใช้สถิติ t-test และ f-test (One-Way ANOVA) ผลการวิเคราะห์ ข้อมูลปรากฏดังตารางที่ 4.9 – 4.52

ตารางที่ 4.11 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ความคิดเห็นของผู้ปกครองนักเรียนที่มีต่อการใช้หลักสราณียธรรมในการบริหารงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก อำเภอยางตลาด จังหวัดกาฬสินธุ์ โดยรวม จำแนกตามเพศ

เพศ	n	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
ชาย	50	4.01	0.15	มาก
หญิง	160	4.00	0.19	มาก
รวม	210	4.31	0.17	มาก

จากตารางที่ 4.11 พบว่า ความคิดเห็นของผู้ปกครองนักเรียน ที่มีต่อการ ใช้หลักสราณียธรรมในการบริหารงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก อำเภอยางตลาด จังหวัดกาฬสินธุ์ โดยรวม อยู่ในระดับมาก เมื่อจำแนกตามเพศ พบว่า ผู้ปกครองนักเรียนเพศชายและเพศหญิง มีความคิดเห็นต่อการใช้หลักสราณียธรรมในการบริหารงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก อำเภอยางตลาด จังหวัดกาฬสินธุ์ อยู่ในระดับมาก

ตารางที่ 4.12 แสดงผล การเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้ปกครองนักเรียน ที่มีต่อการใช้หลักสราณียธรรมใน การบริหารงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก อำเภอยางตลาด จังหวัดกาฬสินธุ์ โดยรวม จำแนกตามเพศ

เพศ	n	$\bar{X}$	S.D.	t	Sig.
ชาย	50	4.01	0.15	0.239	0.811
หญิง	160	4.00	0.19		

จากตารางที่ 4.12 พบว่า ความคิดเห็นของผู้ปกครองนักเรียน ทั้งเพศชายและเพศหญิง ที่มีต่อการใช้หลักสราณียธรรมในการบริหารงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก อำเภอยางตลาด จังหวัดกาฬสินธุ์ โดยรวมไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้

ตารางที่ 4.13 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ความคิดเห็นของผู้ปกครองนักเรียน ที่มีต่อการใช้หลักสารานุกรมในการบริหารงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก อำเภอยางตลาด จังหวัดกาฬสินธุ์ ด้านเมตตาทายกรรม จำแนกตามเพศ

เพศ	n	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
ชาย	50	3.80	0.37	มาก
หญิง	160	3.89	0.41	มาก
รวม	210	3.84	0.39	มาก

จากตารางที่ 4.13 พบว่า ความคิดเห็นของผู้ปกครองนักเรียน ที่มีต่อการ ใช้หลักสารานุกรมในการบริหารงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก อำเภอยางตลาด จังหวัดกาฬสินธุ์ ด้านเมตตาทายกรรม อยู่ในระดับมาก เมื่อจำแนกตามเพศ พบว่า ผู้ปกครองนักเรียนเพศชายและเพศหญิง มีความคิดเห็นต่อการใช้หลักสารานุกรมในการบริหารงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก อำเภอยางตลาด จังหวัดกาฬสินธุ์ อยู่ในระดับมาก

ตารางที่ 4.14 แสดงผล การ เปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้ปกครองนักเรียน ที่มี ต่อการใช้หลักสารานุกรมใน การบริหารงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก อำเภอยางตลาด จังหวัดกาฬสินธุ์ ด้านเมตตาทายกรรม จำแนกตามเพศ

เพศ	n	$\bar{X}$	S.D.	t	Sig.
ชาย	50	3.80	0.37	-0.651	0.516
หญิง	160	3.89	0.41		

จากตารางที่ 4.14 พบว่า ความคิดเห็นของผู้ปกครองนักเรียนทั้งเพศชายและเพศหญิง ที่มีต่อการใช้หลักสารานุกรมในการบริหารงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก อำเภอยางตลาด จังหวัดกาฬสินธุ์ ด้านเมตตาทายกรรม ไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้

ตารางที่ 4.15 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ความคิดเห็นของผู้ปกครองนักเรียน ที่มีต่อการใช้หลักสารานุกรมในการบริหารงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก อำเภอยางตลาด จังหวัดกาฬสินธุ์ ด้านเมตตาวชิกรรม จำแนกตามเพศ

เพศ	n	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
ชาย	50	4.16	0.51	มาก
หญิง	160	3.89	0.46	มาก
รวม	210	3.97	0.48	มาก

จากตารางที่ 4.15 พบว่า ความคิดเห็นของผู้ปกครองนักเรียน ที่มีต่อการ ใช้หลักสารานุกรมในการบริหารงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก อำเภอยางตลาด จังหวัดกาฬสินธุ์ ด้านเมตตาวชิกรรม อยู่ในระดับมาก เมื่อจำแนกตามเพศ พบว่า ผู้ปกครองนักเรียนเพศชายและเพศหญิง มีความคิดเห็นต่อการใช้หลักสารานุกรมในการบริหารงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก อำเภอยางตลาด จังหวัดกาฬสินธุ์ อยู่ในระดับมาก

ตารางที่ 4.16 แสดงผล การเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้ปกครองนักเรียน ที่มีต่อการใช้หลักสารานุกรมใน การบริหารงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก อำเภอยางตลาด จังหวัดกาฬสินธุ์ ด้านเมตตาวชิกรรม จำแนกตามเพศ

เพศ	n	$\bar{X}$	S.D.	t	Sig.
ชาย	50	4.16	0.51	1.676	0.097
หญิง	160	3.89	0.46		

จากตารางที่ 4.16 พบว่า ความคิดเห็นของผู้ปกครองนักเรียนทั้งเพศชายและเพศหญิง ที่มีต่อการใช้หลักสารานุกรมในการบริหารงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก อำเภอยางตลาด จังหวัดกาฬสินธุ์ ด้านเมตตาวชิกรรม ไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้

ตารางที่ 4.17 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ความคิดเห็นของผู้ปกครองนักเรียนที่มีต่อการใช้หลักสารานุกรมในการบริหารงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก อำเภอยางตลาด จังหวัดกาฬสินธุ์ ด้านเมตตามโนกรรม จำแนกตามเพศ

เพศ	n	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
ชาย	50	3.83	0.30	มาก
หญิง	160	4.06	0.34	มาก
รวม	210	3.94	0.32	มาก

จากตารางที่ 4.17 พบว่า ความคิดเห็นของผู้ปกครองนักเรียน ที่มีต่อการใช้หลักสารานุกรมในการบริหารงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก อำเภอยางตลาด จังหวัดกาฬสินธุ์ ด้านเมตตามโนกรรม อยู่ในระดับมาก เมื่อจำแนกตามเพศ พบว่า ผู้ปกครองนักเรียนเพศชายและเพศหญิง มีความคิดเห็นต่อการใช้หลักสารานุกรมในการบริหารงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก อำเภอยางตลาด จังหวัดกาฬสินธุ์ อยู่ในระดับมาก

ตารางที่ 4.18 แสดงผล การเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้ปกครองนักเรียน ที่มีต่อการใช้หลักสารานุกรมใน การบริหารงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก อำเภอยางตลาด จังหวัดกาฬสินธุ์ ด้านเมตตามโนกรรม จำแนกตามเพศ

เพศ	n	$\bar{X}$	S.D.	t	Sig.
ชาย	50	3.83	0.30	-1.900	0.060
หญิง	160	4.06	0.34		

จากตารางที่ 4.18 พบว่า ความคิดเห็นของผู้ปกครองนักเรียนทั้งเพศชายและเพศหญิง ที่มีต่อการใช้หลักสารานุกรมในการบริหารงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก อำเภอยางตลาด จังหวัดกาฬสินธุ์ ด้านเมตตามโนกรรม ไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้

ตารางที่ 4.19 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ความคิดเห็นของผู้ปกครองนักเรียน ที่มีต่อการใช้หลักสารานุกรมในการบริหารงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก อำเภอยางตลาด จังหวัดกาฬสินธุ์ ด้านสาธารณโภคี จำแนกตามเพศ

เพศ	n	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
ชาย	50	3.88	0.53	มาก
หญิง	160	4.01	0.43	มาก
รวม	210	3.94	0.48	มาก

จากตารางที่ 4.19 พบว่า ความคิดเห็นของผู้ปกครองนักเรียน ที่มีต่อการ ใช้หลักสารานุกรมในการบริหารงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก อำเภอยางตลาด จังหวัดกาฬสินธุ์ ด้านสาธารณโภคี อยู่ในระดับมาก เมื่อจำแนกตามเพศ พบว่า ผู้ปกครองนักเรียนเพศชายและเพศหญิง มีความคิดเห็นต่อการใช้หลักสารานุกรมในการบริหารงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก อำเภอยางตลาด จังหวัดกาฬสินธุ์ อยู่ในระดับมาก

ตารางที่ 4.20 แสดงผล การเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้ปกครองนักเรียน ที่มีต่อการใช้หลักสารานุกรมใน การบริหารงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก อำเภอยางตลาด จังหวัดกาฬสินธุ์ ด้านสาธารณโภคี จำแนกตามเพศ

เพศ	n	$\bar{X}$	S.D.	t	Sig.
ชาย	50	3.88	0.53	-0.807	0.421
หญิง	160	4.01	0.43		

จากตารางที่ 4.20 พบว่า ความคิดเห็นของผู้ปกครองนักเรียนทั้งเพศชายและเพศหญิง ที่มีต่อการใช้หลักสารานุกรมในการบริหารงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก อำเภอยางตลาด จังหวัดกาฬสินธุ์ ด้านสาธารณโภคี ไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้

ตารางที่ 4.21 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ความคิดเห็นของผู้ปกครองนักเรียนที่มีต่อการใช้หลักสารานุกรมในการบริหารงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก อำเภอยางตลาด จังหวัดกาฬสินธุ์ ด้านสี่สามัญญตา จำแนกตามเพศ

เพศ	n	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
ชาย	50	4.138	0.50	มาก
หญิง	160	4.134	0.45	มาก
รวม	210	4.136	0.47	มาก

จากตารางที่ 4.21 พบว่า ความคิดเห็นของผู้ปกครองนักเรียน ที่มีต่อการ ใช้หลักสารานุกรมในการบริหารงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก อำเภอยางตลาด จังหวัดกาฬสินธุ์ ด้านสี่สามัญญตา อยู่ในระดับมาก เมื่อจำแนกตามเพศ พบว่า ผู้ปกครองนักเรียนเพศชายและเพศหญิง มีความคิดเห็นต่อการใช้หลักสารานุกรมในการบริหารงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก อำเภอยางตลาด จังหวัดกาฬสินธุ์ อยู่ในระดับมาก

ตารางที่ 4.22 แสดงผล การเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้ปกครองนักเรียน ที่มีต่อการใช้หลักสารานุกรมใน การบริหารงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก อำเภอยางตลาด จังหวัดกาฬสินธุ์ ด้านสี่สามัญญตา จำแนกตามเพศ

เพศ	n	$\bar{X}$	S.D.	t	Sig.
ชาย	9	4.138	0.50	0.030	0.917
หญิง	110	4.134	0.45		

จากตารางที่ 4.22 พบว่า ความคิดเห็นของผู้ปกครองนักเรียนทั้งเพศชายและเพศหญิง ที่มีต่อการใช้หลักสารานุกรมในการบริหารงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก อำเภอยางตลาด จังหวัดกาฬสินธุ์ ด้านสี่สามัญญตา ไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้

ตารางที่ 4.23 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ความคิดเห็นของผู้ปกครองนักเรียน ที่มีต่อการใช้หลักสารานุกรมในการบริหารงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก อำเภอยางตลาด จังหวัดกาฬสินธุ์ ด้านทฤษฎีสามัญญาตา จำแนกตามเพศ

เพศ	n	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
ชาย	9	4.27	0.31	มากที่สุด
หญิง	110	4.01	0.43	มาก
รวม	119	4.14	0.37	มาก

จากตารางที่ 4.23 พบว่า ความคิดเห็นของผู้ปกครองนักเรียน ที่มีต่อการ ใช้หลักสารานุกรมในการบริหารงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก อำเภอยางตลาด จังหวัดกาฬสินธุ์ ด้านทฤษฎีสามัญญาตา อยู่ในระดับมาก เมื่อจำแนกตามเพศ พบว่า ผู้ปกครองนักเรียนเพศชายและเพศหญิง มีความคิดเห็นต่อการใช้หลักสารานุกรมในการบริหารงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก อำเภอยางตลาด จังหวัดกาฬสินธุ์ อยู่ในระดับมาก

ตารางที่ 4.24 แสดงผล การเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้ปกครองนักเรียน ที่มีต่อการใช้หลักสารานุกรมใน การบริหารงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก อำเภอยางตลาด จังหวัดกาฬสินธุ์ ด้านทฤษฎีสามัญญาตา จำแนกตามเพศ

เพศ	n	$\bar{X}$	S.D.	t	Sig.
ชาย	9	4.27	0.31	1.784	0.077
หญิง	110	4.01	0.43		

จากตารางที่ 4.24 พบว่า ความคิดเห็นของผู้ปกครองนักเรียนทั้งเพศชายและเพศหญิง ที่มีต่อการใช้หลักสารานุกรมในการบริหารงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก อำเภอยางตลาด จังหวัดกาฬสินธุ์ ด้านทฤษฎีสามัญญาตา ไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้

ตารางที่ 4.25 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ความคิดเห็นของผู้ปกครองนักเรียน ที่มีต่อการใช้หลักสารานุกรมในการบริหารงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก อำเภอยางตลาด จังหวัดกาฬสินธุ์ โดยรวม จำแนกตามอายุ

เพศ	n	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
20 – 35 ปี	50	3.98	0.20	มาก
36 – 45 ปี	69	3.99	0.15	มาก
46 ปีขึ้นไป	91	4.07	0.22	มาก
รวม	210	4.00	0.19	มาก

จากตารางที่ 4.25 พบว่า ความคิดเห็นของผู้ปกครองนักเรียน ที่มีต่อการ ใช้หลักสารานุกรมในการบริหารงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก อำเภอยางตลาด จังหวัดกาฬสินธุ์ โดยรวม อยู่ในระดับมาก เมื่อจำแนกตามกลุ่มอายุทั้ง 3 กลุ่ม พบว่า มีความคิดเห็นต่อการใช้หลักสารานุกรมในการบริหารงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก อยู่ในระดับมากเช่นเดียวกัน

ตารางที่ 4.26 แสดงผล การเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้ปกครองนักเรียน ที่มีต่อการใช้หลักสารานุกรมในการบริหารงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก อำเภอยางตลาด จังหวัดกาฬสินธุ์ โดยรวม จำแนกตามอายุ

แหล่งความแปรปรวน	SS	df	MS	F	Sig.
ระหว่างกลุ่ม	0.123	3	0.061	1.708	0.186
ภายในกลุ่ม	4.162	216	0.036		
รวม	4.285	209			

จากตารางที่ 4.26 พบว่า ผู้ปกครองนักเรียนที่มีอายุต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการใช้หลักสารานุกรมในการบริหารงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก อำเภอยางตลาด จังหวัดกาฬสินธุ์ โดยรวมไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้

ตารางที่ 4.27 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ความคิดเห็นของผู้ปกครองนักเรียนที่มีต่อการใช้หลักสารานุกรมในการบริหารงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก อำเภอยางตลาด จังหวัดกาฬสินธุ์ ด้านเมตตาทายกรรม จำแนกตามอายุ

อายุ	n	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
20 – 35 ปี	50	3.92	0.42	มาก
36 – 45 ปี	69	3.83	0.37	มาก
46 ปีขึ้นไป	91	3.97	0.42	มาก
รวม	210	3.89	0.40	มาก

จากตารางที่ 4.27 พบว่า ความคิดเห็นของผู้ปกครองนักเรียน ที่มีต่อการใช้หลักสารานุกรมในการบริหารงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก อำเภอยางตลาด จังหวัดกาฬสินธุ์ ด้านเมตตาทายกรรม อยู่ในระดับมาก เมื่อจำแนกตามกลุ่มอายุทั้ง 3 กลุ่ม พบว่า มีความคิดเห็นต่อการใช้หลักสารานุกรมในการบริหารงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก อยู่ในระดับมากเช่นเดียวกัน

ตารางที่ 4.28 แสดงผล การเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้ปกครองนักเรียน ที่มีต่อการใช้หลักสารานุกรมในการบริหารงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก อำเภอยางตลาด จังหวัดกาฬสินธุ์ ด้านเมตตาทายกรรม จำแนกตามอายุ

แหล่งความแปรปรวน	SS	df	MS	F	Sig.
ระหว่างกลุ่ม	0.364	3	0.182	1.089	0.337
ภายในกลุ่ม	19.216	216	0.166		
รวม	19.580	209			

จากตารางที่ 4.28 พบว่า ผู้ปกครองนักเรียนที่มีอายุต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการใช้หลักสารานุกรมในการบริหารงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก อำเภอยางตลาด จังหวัดกาฬสินธุ์ ด้านเมตตาทายกรรม ไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้

ตารางที่ 4.29 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ความคิดเห็นของผู้ปกครองนักเรียน ที่มีต่อการใช้หลักสราณียธรรมในการบริหารงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก อำเภอยางตลาด จังหวัดกาฬสินธุ์ ด้านเมตตาวชิกรรม จำแนกตามอายุ

อายุ	n	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
20 – 35 ปี	50	3.82	0.42	มาก
36 – 45 ปี	69	4.00	0.47	มาก
46 ปีขึ้นไป	91	3.87	0.53	มาก
รวม	210	3.91	0.47	มาก

จากตารางที่ 4.29 พบว่า ความคิดเห็นของผู้ปกครองนักเรียน ที่มีต่อการใช้หลักสราณียธรรมในการบริหารงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก อำเภอยางตลาด จังหวัดกาฬสินธุ์ ด้านเมตตาวชิกรรม อยู่ในระดับมาก เมื่อจำแนกตามกลุ่มอายุทั้ง 3 กลุ่ม พบว่า มีความคิดเห็นต่อการใช้หลักสราณียธรรมในการบริหารงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก อยู่ในระดับมากเช่นเดียวกัน

ตารางที่ 4.30 แสดงผล การเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้ปกครองนักเรียน ที่มีต่อการใช้หลักสราณียธรรมใน การบริหารงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก อำเภอยางตลาด จังหวัดกาฬสินธุ์ ด้านเมตตาวชิกรรม จำแนกตามอายุ

แหล่งความแปรปรวน	SS	df	MS	F	Sig.
ระหว่างกลุ่ม	0.883	3	0.441	1.994	0.141
ภายในกลุ่ม	25.672	216	0.221		
รวม	26.555	209			

จากตารางที่ 4.30 พบว่า ผู้ปกครองนักเรียนที่มีอายุต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการใช้หลักสราณียธรรมในการบริหารงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก อำเภอยางตลาด จังหวัดกาฬสินธุ์ ด้านเมตตาวชิกรรม ไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้

ตารางที่ 4.31 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ความคิดเห็นของผู้ปกครองนักเรียนที่มีต่อการใช้หลักสราณียธรรมในการบริหารงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก อำเภอยางตลาด จังหวัดกาฬสินธุ์ ด้านเมตตามโนกรรม จำแนกตามอายุ

อายุ	n	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
20 – 35 ปี	50	3.95	0.33	มาก
36 – 45 ปี	69	4.06	0.35	มาก
46 ปีขึ้นไป	91	4.20	0.30	มาก
รวม	210	4.04	0.35	มาก

จากตารางที่ 4.31 พบว่า ความคิดเห็นของผู้ปกครองนักเรียน ที่มีต่อการ ใช้หลัก สราณียธรรมในการบริหารงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก อำเภอยางตลาด จังหวัดกาฬสินธุ์ เมตตามโนกรรม อยู่ในระดับมาก เมื่อจำแนกตามกลุ่มอายุทั้ง 3 กลุ่ม พบว่า มีความคิดเห็นต่อการ ใช้หลักสราณียธรรมในการบริหารงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก อยู่ในระดับมากเช่นเดียวกัน

ตารางที่ 4.32 แสดงผล การเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้ปกครองนักเรียน ที่มีต่อการ ใช้หลักสราณียธรรมใน การบริหารงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก อำเภอยางตลาด จังหวัดกาฬสินธุ์ ด้านเมตตามโนกรรม จำแนกตามอายุ

แหล่งความแปรปรวน	SS	df	MS	F	Sig.
ระหว่างกลุ่ม	0.912	3	0.465	3.904	0.023
ภายในกลุ่ม	13.544	216	0.117		
รวม	14.455	209			

จากตารางที่ 4.32 พบว่า ผู้ปกครองนักเรียนที่มีอายุต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการ ใช้หลัก สราณียธรรมในการบริหารงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก อำเภอยางตลาด จังหวัดกาฬสินธุ์ ด้านเมตตามโนกรรม ไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้

ตารางที่ 4.33 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ความคิดเห็นของผู้ปกครองนักเรียน ที่มีต่อการใช้หลักสราณียธรรมในการบริหารงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก อำเภอยางตลาด จังหวัดกาฬสินธุ์ ด้านสาธารณโภคี จำแนกตามอายุ

อายุ	n	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
20 – 35 ปี	50	4.02	0.48	มาก
36 – 45 ปี	69	3.97	0.40	มาก
46 ปีขึ้นไป	91	4.05	0.46	มาก
รวม	210	4.00	0.44	มาก

จากตารางที่ 4.33 พบว่า ความคิดเห็นของผู้ปกครองนักเรียน ที่มีต่อการใช้หลักสราณียธรรมในการบริหารงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก อำเภอยางตลาด จังหวัดกาฬสินธุ์ ด้านสาธารณโภคี อยู่ในระดับมาก เมื่อจำแนกตามกลุ่มอายุทั้ง 3 กลุ่ม พบว่า มีความคิดเห็นต่อการใช้หลักสราณียธรรมในการบริหารงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก อยู่ในระดับมากเช่นเดียวกัน

ตารางที่ 4.34 แสดงผล การเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้ปกครองนักเรียน ที่มีต่อการใช้หลักสราณียธรรมใน การบริหารงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก อำเภอยางตลาด จังหวัดกาฬสินธุ์ ด้านสาธารณโภคี จำแนกตามอายุ

แหล่งความแปรปรวน	SS	df	MS	F	Sig.
ระหว่างกลุ่ม	0.112	3	0.056	0.280	0.756
ภายในกลุ่ม	23.260	216	0.201		
รวม	23.373	209			

จากตารางที่ 4.34 พบว่า ผู้ปกครองนักเรียนที่มีอายุต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการใช้หลักสราณียธรรมในการบริหารงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก อำเภอยางตลาด จังหวัดกาฬสินธุ์ ด้านสาธารณโภคี ไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้

ตารางที่ 4.35 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ความคิดเห็นของผู้ปกครองนักเรียน ที่มีต่อการใช้หลักสราณียธรรมในการบริหารงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก อำเภอยางตลาด จังหวัดกาฬสินธุ์ ด้านสี่ส้ามัญญดา จำแนกตามอายุ

อายุ	n	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
20 – 35 ปี	50	4.09	0.38	มาก
36 – 45 ปี	69	4.12	0.45	มาก
46 ปีขึ้นไป	91	4.25	0.56	มาก
รวม	210	4.13	0.45	มาก

จากตารางที่ 4.35 พบว่า ความคิดเห็นของผู้ปกครองนักเรียน ที่มีต่อการใช้หลักสราณียธรรมในการบริหารงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก อำเภอยางตลาด จังหวัดกาฬสินธุ์ ด้านสี่ส้ามัญญดา อยู่ในระดับมาก เมื่อจำแนกตามกลุ่มอายุทั้ง 3 กลุ่ม พบว่า มีความคิดเห็นต่อการใช้หลักสราณียธรรมในการบริหารงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก อยู่ในระดับมากเช่นเดียวกัน

ตารางที่ 4.36 แสดงผล การเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้ปกครองนักเรียน ที่มีต่อการใช้หลักสราณียธรรมใน การบริหารงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก อำเภอยางตลาด จังหวัดกาฬสินธุ์ ด้านสี่ส้ามัญญดา จำแนกตามอายุ

แหล่งความแปรปรวน	SS	df	MS	F	Sig.
ระหว่างกลุ่ม	0.342	3	0.171	0.831	0.438
ภายในกลุ่ม	23.882	216	0.206		
รวม	24.224	209			

จากตารางที่ 4.36 พบว่า ผู้ปกครองนักเรียนที่มีอายุต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการใช้หลักสราณียธรรมในการบริหารงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก อำเภอยางตลาด จังหวัดกาฬสินธุ์ ด้านสี่ส้ามัญญดา ไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้

ตารางที่ 4.37 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ความคิดเห็นของผู้ปกครองนักเรียน ที่มีต่อการใช้หลักสารานุกรมในการบริหารงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก อำเภอยางตลาด จังหวัดกาฬสินธุ์ ด้านทฤษฎีสามัญญดา จำแนกตามอายุ

อายุ	n	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
20 – 35 ปี	50	4.06	0.43	มาก
36 – 45 ปี	69	3.98	0.44	มาก
46 ปีขึ้นไป	91	4.08	0.35	มาก
รวม	210	4.03	0.42	มาก

จากตารางที่ 4.37 พบว่า ความคิดเห็นของผู้ปกครองนักเรียน ที่มีต่อการใช้หลักสารานุกรมในการบริหารงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก อำเภอยางตลาด จังหวัดกาฬสินธุ์ ด้านทฤษฎีสามัญญดา อยู่ในระดับมาก เมื่อจำแนกตามกลุ่มอายุทั้ง 3 กลุ่ม พบว่า มีความคิดเห็นต่อการใช้หลักสารานุกรมในการบริหารงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก อยู่ในระดับมากเช่นเดียวกัน

ตารางที่ 4.38 แสดงผล การเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้ปกครองนักเรียน ที่มีต่อการใช้หลักสารานุกรมในการบริหารงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก อำเภอยางตลาด จังหวัดกาฬสินธุ์ ด้านทฤษฎีสามัญญดา จำแนกตามอายุ

แหล่งความแปรปรวน	SS	df	MS	F	Sig.
ระหว่างกลุ่ม	0.237	3	0.118	0.645	0.526
ภายในกลุ่ม	21.299	216	0.184		
รวม	21.536	209			

จากตารางที่ 4.38 พบว่า ผู้ปกครองนักเรียนที่มีอายุต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการใช้หลักสารานุกรมในการบริหารงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก อำเภอยางตลาด จังหวัดกาฬสินธุ์ ด้านทฤษฎีสามัญญดา ไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้

ตารางที่ 4.39 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ความคิดเห็นของผู้ปกครองนักเรียน ที่มีต่อการใช้หลักสราณียธรรมในการบริหารงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก อำเภอยางตลาด จังหวัดกาฬสินธุ์ โดยรวม จำแนกตามระดับการศึกษา

ระดับการศึกษา	n	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
ต่ำกว่าปริญญาตรี	150	3.96	0.22	มาก
ปริญญาตรี	40	3.99	0.18	มาก
สูงกว่าปริญญาตรี	20	4.04	0.18	มาก
รวม	210	4.00	0.19	มาก

จากตารางที่ 4.39 พบว่า ความคิดเห็นของผู้ปกครองนักเรียน ที่มีต่อการใช้หลักสราณียธรรมในการบริหารงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก อำเภอยางตลาด จังหวัดกาฬสินธุ์ โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อจำแนกตามกลุ่มระดับการศึกษาทั้ง 3 กลุ่ม พบว่า มีความคิดเห็นต่อการใช้หลักสราณียธรรมในการบริหารงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก อยู่ในระดับมากเช่นเดียวกัน

ตารางที่ 4.40 แสดงผล การเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้ปกครองนักเรียน ที่มีต่อการใช้หลักสราณียธรรมใน การบริหารงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก อำเภอยางตลาด จังหวัดกาฬสินธุ์ โดยรวม จำแนกตามระดับการศึกษา

แหล่งความแปรปรวน	SS	df	Ms	F	Sig.
ระหว่างกลุ่ม	0.047	3	0.023	0.639	0.530
ภายในกลุ่ม	4.238	216	0.037		
รวม	4.285	209			

จากตารางที่ 4.40 พบว่า ผู้ปกครองนักเรียนที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการใช้หลักสราณียธรรมในการบริหารงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก อำเภอยางตลาด จังหวัดกาฬสินธุ์ โดยรวม ไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้

ตารางที่ 4.41 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานความคิดเห็นของผู้ปกครองนักเรียน ที่มีต่อการใช้หลักสารานุกรมในการบริหารงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก อำเภอยางตลาด จังหวัดกาฬสินธุ์ ด้านเมตตาทายกรรม จำแนกตามระดับการศึกษา

ระดับการศึกษา	n	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
ต่ำกว่าปริญญาตรี	150	3.86	0.49	มาก
ปริญญาตรี	40	3.88	0.40	มาก
สูงกว่าปริญญาตรี	20	3.93	0.39	มาก
รวม	210	3.89	0.40	มาก

จากตารางที่ 4.41 พบว่า ความคิดเห็นของผู้ปกครองนักเรียน ที่มีต่อการใช้หลักสารานุกรมในการบริหารงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก อำเภอยางตลาด จังหวัดกาฬสินธุ์ ด้านเมตตาทายกรรม อยู่ในระดับมาก เมื่อจำแนกตามกลุ่มระดับการศึกษาทั้ง 3 กลุ่ม พบว่า มีความคิดเห็นต่อการใช้หลักสารานุกรมในการบริหารงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก อยู่ในระดับมากเช่นเดียวกัน

ตารางที่ 4.42 แสดงผล การเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้ปกครองนักเรียน ที่มีต่อการใช้หลัก สารานุกรมใน การบริหารงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก อำเภอยางตลาด จังหวัดกาฬสินธุ์ ด้านเมตตาทายกรรม จำแนกตามระดับการศึกษา

แหล่งความแปรปรวน	SS	df	Ms	F	Sig.
ระหว่างกลุ่ม	0.056	3	0.028	0.168	0.846
ภายในกลุ่ม	19.523	216	0.168		
รวม	19.580	209			

จากตารางที่ 4.42 พบว่า ผู้ปกครองนักเรียนที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการใช้หลักสารานุกรมในการบริหารงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ก อำเภอยางตลาด จังหวัดกาฬสินธุ์ ด้านเมตตาทายกรรม ไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้

ตารางที่ 4.43 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ความคิดเห็นของผู้ปกครองนักเรียน ที่มีต่อการใช้หลักสราณียธรรมในการบริหารงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก อำเภอยางตลาด จังหวัดกาฬสินธุ์ ด้านเมตตาวชิกรรม จำแนกตามระดับการศึกษา

ระดับการศึกษา	n	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
ต่ำกว่าปริญญาตรี	150	4.02	0.41	มาก
ปริญญาตรี	40	3.91	0.47	มาก
สูงกว่าปริญญาตรี	20	3.83	0.52	มาก
รวม	210	3.91	0.47	มาก

จากตารางที่ 4.43 พบว่า ความคิดเห็นของผู้ปกครองนักเรียน ที่มีต่อการใช้หลักสราณียธรรมในการบริหารงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก อำเภอยางตลาด จังหวัดกาฬสินธุ์ ด้านเมตตาวชิกรรม อยู่ในระดับมาก เมื่อจำแนกตามกลุ่มระดับการศึกษ ทั้ง 3 กลุ่ม พบว่า มีความคิดเห็นต่อการ ใช้หลักสราณียธรรมในการบริหารงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก อยู่ในระดับมากเช่นเดียวกัน

ตารางที่ 4.44 แสดงผล การเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้ปกครองนักเรียน ที่มีต่อการใช้หลักสราณียธรรมใน การบริหารงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก อำเภอยางตลาด จังหวัดกาฬสินธุ์ ด้านเมตตาวชิกรรม จำแนกตามระดับการศึกษา

แหล่งความแปรปรวน	SS	df	Ms	F	Sig.
ระหว่างกลุ่ม	0.248	3	0.124	0.547	0.580
ภายในกลุ่ม	26.306	216	0.227		
รวม	26.555	209			

จากตารางที่ 4.44 พบว่า ผู้ปกครองนักเรียนที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีความคิดเห็น ต่อการใช้หลักสราณียธรรมในการบริหารงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก อำเภอยางตลาด จังหวัดกาฬสินธุ์ ด้านเมตตาวชิกรรม ไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้

ตารางที่ 4.45 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ความคิดเห็นของผู้ปกครองนักเรียน ที่มีต่อการใช้หลักสารานุกรมในการบริหารงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก อำเภอยางตลาด จังหวัดกาฬสินธุ์ ด้านเมตตามโนกรรม จำแนกตาม ระดับการศึกษา

ระดับการศึกษา	n	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
ต่ำกว่าปริญญาตรี	150	3.93	0.44	มาก
ปริญญาตรี	40	4.03	0.32	มาก
สูงกว่าปริญญาตรี	20	4.12	0.39	มาก
รวม	210	4.04	0.35	มาก

จากตารางที่ 4.45 พบว่า ความคิดเห็นของผู้ปกครองนักเรียน ที่มีต่อการใช้หลักสารานุกรมในการบริหารงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก อำเภอยางตลาด จังหวัดกาฬสินธุ์ ด้านเมตตามโนกรรม อยู่ในระดับมาก เมื่อจำแนกตามกลุ่มระดับการศึกษาทั้ง 3 กลุ่ม พบว่า มีความคิดเห็นต่อการ ใช้หลักสารานุกรมในการบริหารงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก อยู่ในระดับมากเช่นเดียวกัน

ตารางที่ 4.46 แสดงผล การเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้ปกครองนักเรียน ที่มีต่อการใช้หลักสารานุกรมใน การบริหารงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก อำเภอยางตลาด จังหวัดกาฬสินธุ์ ด้านเมตตามโนกรรม จำแนกตามระดับการศึกษา

แหล่งความแปรปรวน	SS	df	Ms	F	Sig.
ระหว่างกลุ่ม	0.271	3	0.136	1.109	0.333
ภายในกลุ่ม	14.185	216	0.122		
รวม	14.456	209			

จากตารางที่ 4.46 พบว่า ผู้ปกครองนักเรียนที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการ ใช้หลักสารานุกรมในการบริหารงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ก อำเภอยางตลาด จังหวัดกาฬสินธุ์ ด้านเมตตามโนกรรมกรรม ไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้

ตารางที่ 4.47 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ความคิดเห็นของผู้ปกครองนักเรียน ที่มีต่อการใช้หลักสารานุกรมในการบริหารงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก อำเภอขามเฒ่า จังหวัดกาฬสินธุ์ ด้านสาธารณโภคี จำแนกตาม ระดับการศึกษา

ระดับการศึกษา	n	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
ต่ำกว่าปริญญาตรี	150	3.93	0.51	มาก
ปริญญาตรี	40	3.97	0.43	มาก
สูงกว่าปริญญาตรี	20	4.18	0.40	มาก
รวม	210	4.00	0.44	มาก

จากตารางที่ 4.47 พบว่า ความคิดเห็นของผู้ปกครองนักเรียน ที่มีต่อการใช้หลักสารานุกรมในการบริหารงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก อำเภอขามเฒ่า จังหวัดกาฬสินธุ์ ด้านสาธารณโภคี อยู่ในระดับมาก เมื่อ จำแนกตามกลุ่มระดับการศึกษาทั้ง 3 กลุ่ม พบว่า มีความคิดเห็นต่อการ ใช้หลักสารานุกรมในการบริหารงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก อยู่ในระดับมากเช่นเดียวกัน

ตารางที่ 4.48 แสดงผล การเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้ปกครองนักเรียน ที่มีต่อการใช้หลักสารานุกรมใน การบริหารงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก อำเภอขามเฒ่า จังหวัดกาฬสินธุ์ ด้านด้านสาธารณโภคี จำแนกตามระดับการศึกษา

แหล่งความแปรปรวน	SS	df	Ms	F	Sig.
ระหว่างกลุ่ม	0.823	3	0.412	2.117	0.125
ภายในกลุ่ม	22.550	216	0.194		
รวม	23.373	209			

จากตารางที่ 4.48 พบว่า ผู้ปกครองนักเรียนที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีความคิดเห็น ต่อการใช้หลักสารานุกรมในการบริหารงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก อำเภอขามเฒ่า จังหวัดกาฬสินธุ์ ด้านสาธารณโภคี ไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้

ตารางที่ 4.49 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ความคิดเห็นของผู้ปกครองนักเรียน ที่มีต่อการใช้หลักสารานุกรมในการบริหารงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก อำเภอยางตลาด จังหวัดกาฬสินธุ์ ด้านสี่สามัญญาตา จำแนกตาม ระดับการศึกษา

ระดับการศึกษา	n	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
ต่ำกว่าปริญญาตรี	150	4.22	0.26	มาก
ปริญญาตรี	40	4.15	0.47	มาก
สูงกว่าปริญญาตรี	20	4.01	0.41	มาก
รวม	210	4.13	0.45	มาก

จากตารางที่ 4.49 พบว่า ความคิดเห็นของผู้ปกครองนักเรียน ที่มีต่อการใช้หลักสารานุกรมในการบริหารงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก อำเภอยางตลาด จังหวัดกาฬสินธุ์ ด้านสี่สามัญญาตา อยู่ในระดับมาก เมื่อจำแนกตามกลุ่มระดับการศึกษาทั้ง 3 กลุ่ม พบว่า มีความคิดเห็นต่อการ ใช้หลักสารานุกรมในการบริหารงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก อยู่ในระดับมากเช่นเดียวกัน

ตารางที่ 4.50 แสดงผล การเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้ปกครองนักเรียน ที่มีต่อการใช้หลักสารานุกรมใน การบริหารงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก อำเภอยางตลาด จังหวัดกาฬสินธุ์ ด้านสี่สามัญญาตา จำแนกตามระดับการศึกษา

แหล่งความแปรปรวน	SS	df	Ms	F	Sig.
ระหว่างกลุ่ม	0.415	3	0.208	1.011	0.367
ภายในกลุ่ม	23.809	216	0.205		
รวม	24.224	209			

จากตารางที่ 4.50 พบว่า ผู้ปกครองนักเรียนที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีความคิดเห็น ต่อการใช้หลักสารานุกรมในการบริหารงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก อำเภอยางตลาด จังหวัดกาฬสินธุ์ ด้านสี่สามัญญาตา ไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้

ตารางที่ 4.51 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ความคิดเห็นของผู้ปกครองนักเรียน ที่มีต่อการใช้หลักสารานุกรมในการบริหารงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก อำเภอยางตลาด จังหวัดกาฬสินธุ์ ด้านทฤษฎีสัมมูลิตา จำแนกตามระดับการศึกษา

ระดับการศึกษา	n	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
ต่ำกว่าปริญญาตรี	150	3.84	0.32	มาก
ปริญญาตรี	40	4.03	0.44	มาก
สูงกว่าปริญญาตรี	20	4.16	0.35	มาก
รวม	210	4.03	0.42	มาก

จากตารางที่ 4.51 พบว่า ความคิดเห็นของผู้ปกครองนักเรียน ที่มีต่อการ ใช้หลักสารานุกรมในการบริหารงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก อำเภอยางตลาด จังหวัดกาฬสินธุ์ ด้านทฤษฎีสัมมูลิตา อยู่ในระดับมาก เมื่อจำแนกตามกลุ่มระดับการศึกษาทั้ง 3 กลุ่ม พบว่า มีความคิดเห็นต่อการ ใช้หลักสารานุกรมในการบริหารงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก อยู่ในระดับมาก เช่นเดียวกัน

ตารางที่ 4.52 แสดงผล การเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้ปกครองนักเรียน ที่มีต่อการใช้หลักสารานุกรมในการบริหารงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก อำเภอยางตลาด จังหวัดกาฬสินธุ์ ด้านทฤษฎีสัมมูลิตา จำแนกตามระดับการศึกษา

แหล่งความแปรปรวน	SS	df	Ms	F	Sig.
ระหว่างกลุ่ม	0.741	3	0.370	2.066	0.131
ภายในกลุ่ม	20.795	216	0.179		
รวม	21.536	209			

จากตารางที่ 4.52 พบว่า ผู้ปกครองนักเรียนที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการใช้หลักสารานุกรมในการบริหารงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก อำเภอยางตลาด จังหวัดกาฬสินธุ์ ด้านทฤษฎีสัมมูลิตา ไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้

ตอนที่ 4 ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการใช้หลักสารานุกรมในการบริหารงานศูนย์พัฒนา
เด็กเล็ก อำเภอขามเฒ่า จังหวัดกาฬสินธุ์

ตารางที่ 4.53 แสดงจำนวนความถี่ข้อเสนอแนะการใช้หลักสารานุกรมในการบริหารงานศูนย์
พัฒนาเด็กเล็ก อำเภอขามเฒ่า จังหวัดกาฬสินธุ์ จำแนกตามรายด้านและราย
ประเด็น

ลำดับ	ข้อเสนอแนะ	ความถี่(คน)
	ด้านเมตตากายกรรม	
1	ควรมีการแต่งกายให้สภาพถูกกับสถานที่หรืออาคารสถานที่	5
2	ควรให้ความร่วมมือในการปฏิบัติโครงการต่าง ๆ โดยไม่ถือว่างาน นั้นจะเป็นใครรับผิดชอบ	4
3	ควรให้การต้อนรับผู้ปกครองที่มาเยี่ยมเด็กโดยไม่เลือกปฏิบัติ	8
	รวม	17
	ด้านเมตตาวจีกรรม	
1	ครูผู้ดูแลเด็กควร พูดอย่างเป็นมิตรกับผู้ปกครองของเด็กๆ อย่างเท่า เทียมกันโดยไม่เลือกว่าผู้ปกครองจะมีอาชีพการงานเช่นใด	13
2	ไม่ควรกล่าวร้ายเพื่อนร่วมงาน จนเกิดความเสียหายและขาด ความสามัคคีได้ในหน่วยงานได้	7
3	ควรแนะนำปรารภญาติต่อเพื่อนร่วมงานในองค์ความรู้ใหม่ๆ เพื่อ ความเจริญก้าวหน้าขององค์กรและตัวบุคคล	2
	รวม	22
	ด้านเมตตาเมทตามโนกรรม	
1	ครูผู้ดูแลเด็กควรรู้จักแยกแยะอารมณ์ของตนเองจากที่บ้านและที่ ทำงานออกจากกัน เพราะมันจะส่งผลในอารมณ์และแสดงออกทาง กายและวาจาไม่ดีในที่ทำงานและแก่เด็กนักเรียนศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก	8
	รวม	8
	ด้านสาธารณโภคี	
1	ควรรักษาสิ่งของส่วนรวมในสำนักงานให้เหมือนกับของส่วนตัว	12
2	ควรมีความเสียสละ สิ่งของหรือเงินเพียงเล็กน้อยเมื่อมีกิจกรรม	3
	รวม	15

ต่อตารางที่ 4.53

ลำดับ	ข้อเสนอแนะ	ความถี่(คน)
1	ด้านสี่สสามัญญตา ควรมีความรับผิดชอบตรงต่อเวลาในหน้าที่ต่อการทำงาน และเลิกงาน	10
2	ไม่ตำหนิหรือแนะนำงานเพื่อร่วมงานโดยอคติ	3
3	ไม่ควรซ้ำเติมเพื่อนร่วมงานมีข้อผิดพลาด	1
	รวม	14
1	ด้านทฤษฎีสามัญญตา ควรสนับสนุนเพื่อร่วมงานในการปฏิบัติหน้าที่โดยไม่คิดว่างานที่ทำ นั้นจะเป็นผลงานของใคร	2
	รวม	2

จากตารางที่ 4.51 พบว่า ได้มีการให้ข้อเสนอแนะ การใช้หลักสาราณียธรรมในการบริหารงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก อำเภอยางตลาด จังหวัดกาฬสินธุ์ โดยเรียงจากความถี่มากที่สุดไปหาน้อยที่สุดคือ ด้านเมตตาวจกรรม ด้านเมตตาทายกรรม ด้านสาธารณโภคี ด้านสี่สสามัญญตา ด้านเมตตามโนกรรม ด้านทฤษฎีสามัญญตา ตามลำดับ เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านและรายประเด็น พบว่า

ด้านเมตตาทายกรรม พบว่า ได้มีการให้ข้อเสนอแนะ การใช้หลักสาราณียธรรมในการบริหารงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก อำเภอยางตลาด จังหวัดกาฬสินธุ์ โดยเรียงจากจากความถี่มากที่สุดไปหาน้อยที่สุด คือ ควรให้การต้อนรับผู้ปกครองที่มาเยี่ยมเด็กโดยไม่เลือกปฏิบัติ ควรมีการแต่งกายให้สภาพถูกกับสถานที่หรืออาคารสถานที่ ควรให้ความร่วมมือในการปฏิบัติโครงการต่าง ๆ โดยไม่ถือว่างานนั้นจะเป็นใครรับผิดชอบ

ด้านเมตตาวจกรรม พบว่า ได้ได้มีการให้ข้อเสนอแนะ การใช้หลักสาราณียธรรมในการบริหารงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก อำเภอยางตลาด จังหวัดกาฬสินธุ์ โดยเรียงจากจากความถี่มากที่สุดไปหาน้อยที่สุด คือ ครูผู้ดูแลเด็กควรพูดอย่างเป็นมิตรกับผู้ปกครองของเด็กอย่างเท่าเทียมกันโดยไม่เลือกว่าผู้ปกครองจะมีอาชีพการงานเช่นใด ไม่ควรกล่าวร้ายเพื่อนร่วมงาน จนเกิดความเสียหายและขาดความสามัคคีได้ในหน่วยงานได้ ควรแนะนำปรารภนาติดต่อเพื่อนร่วมงานในองค์ความรู้ใหม่ๆ เพื่อความเจริญก้าวหน้าขององค์กรและตัวบุคคล

ด้านเมตตามโนกรรม พบว่า ได้ได้มีการให้ข้อเสนอแนะ การใช้หลักสาราณียธรรมในการบริหารงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก อำเภอยางตลาด จังหวัดกาฬสินธุ์ โดยเรียงจากจากความถี่มากที่สุดไปหาน้อยที่สุด คือ ครูผู้ดูแลเด็กควรรู้จักแยกแยะอารมณ์ของตนเองจากที่บ้านและที่ทำงานออกจากกัน เพราะมันจะส่งผลในอารมณ์และแสดงออกทางกายและวาจาในไม่ตีในที่ทำงาน

ด้านสาธารณโภคี พบว่า ได้ได้มีการให้ข้อเสนอแนะ การใช้หลักสาราณียธรรมในการบริหารงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก อำเภอยางตลาด จังหวัดกาฬสินธุ์ โดยเรียงจากจากความถี่มากที่สุด

ไปหาน้อยที่สุด คือ ควรรักษาสິงของส่วนรวมในสำนักงานให้เหมือนกับของส่วนตัว ควรมีความเสียสละ สิ่งของหรือเงินเพียงเล็กน้อยเมื่อมีกิจกรรมที่ควรบริจาค

ด้านศีลสามัญญตา พบว่า ได้ได้มีการให้ข้อเสนอแนะ การใช้หลักสาราณียธรรมในการบริหารงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก อำเภอยางตลาด จังหวัดกาฬสินธุ์ โดยเรียงจากจากความถี่มากที่สุดไปหาน้อยที่สุด คือ ควรมีความรับผิดชอบตรงต่อเวลาในหน้าที่ต่อการมาทำงานและเลิกงาน ไม่ตำหนิหรือแนะนำงานเพื่อร่วมงานโดยอคติ ไม่ควรซ้ำเติมเพื่อนร่วมงานมีข้อผิดพลาด

ด้านทฤษฎีสามัญญตา พบว่า ได้ได้มีการให้ข้อเสนอแนะ การใช้หลักสาราณียธรรมในการบริหารงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก อำเภอยางตลาด จังหวัดกาฬสินธุ์ โดยเรียงจากจากความถี่มากที่สุดไปหาน้อยที่สุด คือ ควรสนับสนุนเพื่อร่วมงานในการปฏิบัติหน้าที่โดยไม่คิดว่างานที่ทำนั้นจะเป็นผลงานของใคร

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยในครั้งนี้ ได้ศึกษา การใช้หลักสาราณียธรรมในการบริหารงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก อำเภอปางศิลาทอง จังหวัดกำแพงเพชร โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา 3 ประการ ดังนี้ 1) เพื่อศึกษา การใช้หลักสาราณียธรรมในการบริหาร งานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก อำเภอปางศิลาทอง จังหวัดกำแพงเพชร 2) เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้ปกครองนักเรียนที่มีต่อการใช้หลักสาราณียธรรมในการบริหารงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก อำเภอปางศิลาทอง จังหวัดกำแพงเพชร จำแนกตามเพศ อายุและระดับ การศึกษาที่ต่างกัน 3) เพื่อศึกษาข้อเสนอแนะการใช้หลักสาราณียธรรมในการบริหาร งานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก อำเภอปางศิลาทอง จังหวัดกำแพงเพชร กลุ่มประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ได้แก่ ผู้ปกครอง นักเรียน ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก อำเภอปางศิลาทอง จังหวัด กำแพงเพชร รวมทั้งสิ้น จำนวน 460 คน กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยตารางของ Krejcie & Morgan ได้ กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 210 คน เครื่องมือในการวิจัยเป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ จำนวน 24 ข้อ โดยแบ่งแบบสอบถามออกเป็น 3 ตอน คือ ตอนที่ 1 เป็นคำถาม เกี่ยวกับปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม ตอนที่ 2 เป็นคำถามเกี่ยวกับการใช้หลักสาราณียธรรมในการบริหารงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก อำเภอปางศิลาทอง จังหวัดกำแพงเพชร ตอนที่ 3 เป็น แบบสอบถามปลายเปิดข้อเสนอแนะ การใช้หลักสาราณียธรรมในการบริหารงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก อำเภอปางศิลาทอง จังหวัดกำแพงเพชร สถิติที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ความถี่ (Frequency) สถิติร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย $\bar{X}$ และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) สถิติที่ใช้ในการทดสอบสมมติฐาน ได้แก่ t-test (Independent Samples) และ F-test (One-Way ANOVA) โดยผู้วิจัยได้นำเสนอ ผลการวิจัย ดังต่อไปนี้

- 5.1 สรุปผลการวิจัย
- 5.2 อภิปรายผลการวิจัย
- 5.3 ข้อเสนอแนะ

5.1 สรุปผลการวิจัย

การวิจัยเรื่อง การใช้หลักสาราณียธรรมในการบริหารงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก อำเภอปางศิลาทอง จังหวัดกำแพงเพชร สามารถสรุปผลได้ดังนี้

5.1.1 ผลการวิเคราะห์ปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง จำนวน 160 คน คิดเป็นร้อยละ 76 มีอายุ 46 ปีขึ้นไป จำนวน 91 คิดเป็นร้อยละ 43 และมีการศึกษาอยู่ในระดับต่ำกว่าปริญญาตรี จำนวน 150 คน คิดเป็นร้อยละ 71

5.1.2 ผลการวิเคราะห์ระดับการใช้หลักสาราณียธรรมในการบริหารงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก อำเภอปางศิลาทอง จังหวัดกำแพงเพชร พบว่า การใช้หลักสาราณียธรรมในการบริหารงานศูนย์

พัฒนาเด็กเล็ก โดยรวม อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าการใช้หลักสารานุกรมยธรรมในการบริหารงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก อยู่ในระดับมากทุกด้าน เรียงลำดับจากค่าเฉลี่ยมากที่สุดไปหาน้อยที่สุดได้ดังนี้ ด้านศีลสามัญญตา ด้านเมตตาโมกกรรม ด้านทิวาสัญญาตา ด้านสาธารณโภคี ด้านเมตตาจักรกรรม ด้านเมตตาภยกรรม ตามลำดับ

เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า

1) **ด้านเมตตาภยกรรม** พบว่า การใช้หลักสารานุกรมยธรรมในการบริหารงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก อำเภอขามเฒ่า จังหวัดกาฬสินธุ์ ด้านเมตตาภยกรรม โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า อยู่ในระดับมากทั้ง 4 ข้อ โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ มีน้ำใจช่วยเหลือและเอื้อเฟื้อต่อเพื่อนร่วมงานด้วยความเต็มใจ รองลงมาคือ มีการแสดงกิริยาอาการสุภาพในการปฏิบัติงานต่อผู้ร่วมงานทั้งต่อหน้าและลับหลัง ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ มีอัธยาศัยอ่อนน้อมไม่แสดงอาการรังเกียจหรือดูหมิ่นเหยียดหยามต่อเพื่อนร่วมงาน

2) **ด้านเมตตาจักรกรรม** พบว่า การใช้หลักสารานุกรมยธรรมในการบริหารงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก อำเภอขามเฒ่า จังหวัดกาฬสินธุ์ ด้านเมตตาจักรกรรม โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า อยู่ในระดับมากทั้ง 4 ข้อ โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ให้คำแนะนำหรือทักท้วงต่อเพื่อนร่วมงานอย่างสุภาพ รองลงมาคือ ไม่พูดในสิ่งที่ฟังแล้วทำให้ผู้ร่วมงานรู้สึกสะเทือนใจน้อยใจหรือคับแค้นใจ ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ เป็นผู้มีมนุษยสัมพันธ์พูดจาดีมีอัธยาศัยไมตรีดียิ้มแย้มแจ่มใสและมีความเป็นกันเอง

3) **ด้านเมตตาโมกกรรม** พบว่า การใช้หลักสารานุกรมยธรรมในการบริหารงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก อำเภอขามเฒ่า จังหวัดกาฬสินธุ์ ด้านเมตตาโมกกรรม โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า อยู่ในระดับมากทั้ง 4 ข้อ โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ปฏิบัติหน้าที่ด้วยความมีจิตใจที่ซื่อสัตย์สุจริตโดยไม่มีความโลภใช้หน้าที่หาผลประโยชน์ส่วนตน รองลงมาคือ ส่งเสริมสนับสนุนกิจกรรมวันสำคัญทางพระพุทธศาสนา กิจกรรมพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ ปฏิบัติหน้าที่ด้วยความเสียสละเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่คำนึงถึงประโยชน์ส่วนรวมอุทิศตนเพื่องาน

4) **ด้านสาธารณโภคี** พบว่า การใช้หลักสารานุกรมยธรรมในการบริหารงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก อำเภอขามเฒ่า จังหวัดกาฬสินธุ์ ด้านสาธารณโภคี โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า อยู่ในระดับมากทั้ง 4 ข้อ โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ มีความเสียสละไม่ช่วงชิงของส่วนรวมมาเป็นของตน รองลงมาคือ มีน้ำใจเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่สงเคราะห์กันในหมู่ผู้ร่วมงานด้วยกันแบ่งปันลาภผลที่ได้มาโดยชอบธรรมแม้เป็นของเล็กน้อย ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ จัดสรรสวัสดิการหรือการสนับสนุนการทำงานตามความเหมาะสมเป็นธรรมแก่ทุกคน

5) **ด้านศีลสามัญญตา** พบว่า การใช้หลักสารานุกรมยธรรมในการบริหารงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก อำเภอขามเฒ่า จังหวัดกาฬสินธุ์ ด้านศีลสามัญญตา โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า อยู่ในระดับมากทั้ง 4 ข้อ โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ หากถูกผู้ปกครองนักเรียนตำหนิในการปฏิบัติหน้าที่ก็ยินดีจะปรับปรุงตนเองปฏิบัติหน้าที่อย่างเต็มกำลังความสามารถ รองลงมาคือ ปฏิบัติหน้าที่โดยรักษาระเบียบวินัยไม่ทำตนให้เป็นที่น่ารังเกียจหรือ

เสื่อมเสียแก่หมู่คณะ ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ ปฏิบัติงานด้วยความเสมอภาคเท่าเทียมปราศจากอคติ

6) **ด้านทฤษฎีสามัญญา** พบว่า พบว่า การใช้หลักสาราณียธรรมในการบริหารงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก อำเภอยางตลาด จังหวัดกาฬสินธุ์ ด้านทฤษฎีสามัญญา โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า อยู่ในระดับมากที่สุด 4 ข้อ โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ปฏิบัติหน้าที่โดยยึดถืออุดมคติหลักแห่งความดีงาม หรือจุดหมายสูงสุดอันเดียวกัน รองลงมาคือ ครูผู้ดูแลเด็กยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่นที่แตกต่าง และยอมรับได้ ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ ครูผู้ดูแลเด็กปฏิบัติหน้าที่ โดยมีความยุติธรรมในการพิจารณาและตัดสินเหตุการณ์ต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

5.1.3 ผลวิเคราะห์การ เปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้ปกครองนักเรียนที่มีต่อการใช้หลักสาราณียธรรมในการบริหารงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก อำเภอยางตลาด จังหวัดกาฬสินธุ์ จำแนกตามเพศ อายุและระดับการศึกษาที่แตกต่างกัน

1) ความคิดเห็นของผู้ปกครองนักเรียนทั้งเพศชายและเพศหญิง ที่ มีต่อการใช้หลักสาราณียธรรม ในการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก อำเภอยางตลาด จังหวัดกาฬสินธุ์ โดยรวมไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้

2) ผู้ปกครองนักเรียนที่มีอายุต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการใช้ หลักสาราณียธรรมในการบริหารงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก อำเภอยางตลาด จังหวัดกาฬสินธุ์ โดยรวมไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้

3) ผู้ปกครองนักเรียนที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการใช้หลักสาราณียธรรมในการบริหารงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก อำเภอยางตลาด จังหวัดกาฬสินธุ์ โดยรวมไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้

5.1.4 ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับ การใช้หลักสาราณียธรรมในการบริหารงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก อำเภอยางตลาด จังหวัดกาฬสินธุ์

ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการ ใช้หลักสาราณียธรรมในการบริหารงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก อำเภอยางตลาด จังหวัดกาฬสินธุ์ โดยเรียงลำดับจาก ความถี่มากที่สุดไปหาน้อยที่สุด สามลำดับแรก คือ ครูผู้ดูแลเด็กควรพูดอย่างเป็นมิตรกับผู้ปกครองของเด็กๆ อย่างเท่าเทียมกันโดยไม่เลือกว่าผู้ปกครองจะมีอาชีพการงานเช่นใด รองลงมา ควรรักษาสัญญาของส่วนรวมในสำนักงานให้เหมือนกับของส่วนตัวและควรมีความรับผิดชอบตรงต่อเวลาในหน้าที่ต่อการทำงานและเลิกงาน

5.2 อภิปรายผลการวิจัย

5.2.1 จากผลการวิจัย เรื่องการใช้หลักสาราณียธรรมในการบริหารงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก อำเภอยางตลาด จังหวัดกาฬสินธุ์ ซึ่งมีประเด็นที่สามารถนำมาอภิปรายผลได้ดังนี้

ผลการวิจัยพบว่า การใช้หลักสาราณียธรรมในการบริหารงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก อำเภอยางตลาด จังหวัดกาฬสินธุ์ โดยรวมอยู่ในระดับมาก ที่เป็นเช่นนี้อภิปรายได้ว่า ครูผู้ดูแลเด็กแต่ละศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ในอำเภอยางตลาด จังหวัดกาฬสินธุ์ เป็นผู้อาศัยอยู่ในพื้นที่นั้น ๆ ที่มีความคุ้นเคยและรู้จักกันเป็นอย่างดี ไม่เพียงเท่านั้นยังยึดถือศาสนาพุทธเป็นที่พึ่งทางใจจึงทำให้เป็นผู้มี

พื้นฐานทางด้านจิตใจ และพื้นฐานสังคมที่ไม่ต่างกัน ดังนั้นจึงส่งผล ให้ครูผู้ดูแลเด็ก พอมีเข้าใจหลัก สาราณียธรรม และนำมาปฏิบัติในชีวิตประจำวันได้ค่อนข้างดี อีกทั้งนำมาใช้ในการ บริหารงานศูนย์ พัฒนาเด็กเล็กได้เป็นอย่างดี สามารถสร้างความสามัคคี สร้างองค์กร ในที่ทำงานให้เป็นที่น่าอยู่ได้ อันเป็นสิ่งที่ทุกหน่วยงานปรารถนา ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ **อาภรณ์รัตน์ เลิศไผ่รอด** ได้ทำ การวิจัยเรื่องความพึงพอใจของประชาชนต่อการบริการสาธารณะตามหลักสาราณียธรรมขององค์การ บริหารส่วนตำบลหนองกรด จังหวัดนครสวรรค์ ผลการวิจัย พบว่า การนำหลักสาราณียธรรม มา ประยุกต์ใช้เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการบริการสาธารณะขององค์การบริหารส่วน ตำบลหนองกรด อำเภอเมืองจังหวัดนครสวรรค์ โดยภาพรวม มีดังนี้ 1) มีความเชื่อตรงต่อหน้าที่ในการให้บริการ สาธารณะ 2) สร้างความสามัคคีกลมเกลียวให้เกิดขึ้นทั้งกับฝ่ายเจ้าหน้าที่และฝ่ายประชาชน เพื่อ ความเป็นปึกแผ่นอันหนึ่งอันเดียวกันในการร่วมกันพัฒนาทั้ง 3) ส่งเสริมข้อธรรมสาธณะโภคิ คือ การรู้จักเอื้อเพื่อแบ่งปันผลประโยชน์กันด้วยความยุติธรรม ช่วยเหลือกันไม่เห็นแก่ตัว 4) ส่งเสริม การมีความคิดเห็นเป็นอย่างเดียวกัน รู้จักแสวงหาจุดร่วม และ สงวนไว้ซึ่งจุดต่างของกันและกัน คิด ในสิ่งที่ตรงกันปรับมุมมองให้ตรงกัน และสอดคล้องกับแนวคิดของ **พระธรรมปิฎก(ป.อ. ปยุตโต)** ได้ กล่าวไว้ในหนังสือ พจนานุกรมพุทธศาสตร์ ฉบับประมวลธรรม ว่า หลักสาราณียธรรม 6 คือ หลักธรรมเป็นที่ตั้งแห่งความให้ระลึกถึงธรรมเป็นเหตุที่ระลึกถึงกันหลักการอยู่ร่วมกัน และสอดคล้อง กับงานวิจัยของ **กาญจนา พิมพ์สุข** ได้ทำการวิจัยเรื่อง การประยุกต์ใช้หลักสาราณียธรรม 6 ใน การบริหารสถานศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ขอนแก่นเขต1 ผลการวิจัย พบว่า โดยภาพรวมมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก(มีค่าเฉลี่ย = 3.97)

เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านมีประเด็นที่สมควรนำมาอภิปรายผลได้ ดังนี้

ด้านเมตตาทายกรรม พบว่า การใช้หลักสาราณียธรรมในการบริหารงานศูนย์พัฒนา เด็กเล็ก อำเภอขามเฒ่า จังหวัดกาฬสินธุ์ ด้านเมตตาทายกรรม โดยรวมอยู่ในระดับมาก ที่เป็น เช่นนี้อภิปรายได้ว่า การที่ได้มีโอกาสเข้าไปทำงานในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ไม่เพียงแค่เฝ้าดูแลเด็กและ ถ่ายทอดความรู้เบื้องต้นให้แก่เด็กเท่านั้น แต่ต้องเป็นผู้มีจิตใจเมตตาต่อเด็ก และที่ขาดไม่ได้คือต้องมี เมตตาต่อเพื่อนร่วมงานด้วยซึ่ง ถือว่า เป็นส่วนหนึ่งของการบริหารให้ศูนย์เด็กเล็กเกิดการพัฒนาให้ เป็นสถานที่ที่เด็กต้องการเข้าไปอยู่ใน การดูแลและเป็นหน่วยงานที่ ให้บริการทางด้านพัฒนาคนใน สังคม ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ **ชุตินันท์ อภินันโท** ได้ทำการวิจัยเรื่อง มนุษย์สัมพันธ์ในพระ สุตตันตปิฎก ผลการวิจัยพบว่า ความสัมพันธ์ที่ดี คือ การนึกใจคนในทีมให้เข้าด้วยกัน ยิ่ง ความสัมพันธ์ เหนียวแน่น ก็ยิ่งเพิ่มความเป็นปึกแผ่นให้กับทีม หลักธรรมทางพระพุทธศาสนาเป็น หลักธรรมที่ประกอบด้วยเหตุด้วยผล หากมีการนำ หลักธรรมนี้มาใช้ในการบริหารงานหรือสร้าง ความสัมพันธ์กับผู้อื่น นอกจากจะช่วยให้ผู้บริหารสามารถบริหารงานได้บรรลุวัตถุประสงค์อย่างมี ประสิทธิภาพ ยังช่วยให้ความสัมพันธ์ระหว่างผู้บังคับบัญชากับผู้ใต้บังคับบัญชาเป็นไปด้วยความ ราบรื่น โดยตั้งอยู่ในหลักธรรมสำหรับตนเอง ได้แก่ สติสัมปชัญญะ ขันติ โสรัจจะ สัมปปริสธรรม อิทธิบาทหลักธรรมสำหรับรู้จักผู้อื่น ได้แก่ โลกธรรม หลักการคบมิตรและหลักธรรมในการสร้าง ความสัมพันธ์กับผู้อื่น ได้แก่ พรหมวิหารธรรม สังคหวัตถุ ฌราวาสธรรม สาราณียธรรมและ สามัคคีธรรม

ด้านเมตตาวชิกรรม พบว่า การใช้หลักสาราณียธรรมในการบริหารงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก อำเภอยางตลาด จังหวัดกาฬสินธุ์ ด้านเมตตาวชิกรรม โดยรวมอยู่ในระดับมาก ที่เป็นเช่นนี้อภิปรายได้ว่า ในสถานที่ที่ทุกคนได้มีโอกาสได้รับใช้และพัฒนาสังคม คือ พัฒนาเด็กให้สามารถเติบโตได้อย่างมีคุณภาพในอนาคต ดังนั้นเพื่อให้เกิดความสามัคคีพร้อมด้วยสามารถทำงานด้วยกันให้เกิดประสิทธิภาพสิ่งสำคัญในการอยู่ร่วมกันเป็นหมู่ คือการใช้วาจาที่เหมาะสมต่อเพื่อร่วมกัน จึงเป็นเรื่องที่สำคัญ ไม่ว่าจะเป็นการพูดแนะนำ การติเตียนเพื่อนร่วมงานต้องปราศจากอคติ จึงจะทำให้งานดำเนินไปอย่างรวดเร็ว หรือแม้แต่การพูดคุย กับผู้ปกครองของเด็กนักเรียนโดยให้ความเคารพทุกคนอย่างเสมอภาคโดยไม่คิดว่าจะใครทำอาชีพอะไร ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ **พระวินัย อนาวีโล** ได้ศึกษาการประยุกต์ใช้ พุทธธรรมในการบริหารสถานศึกษา : กรณีศึกษาผู้บริหารสถานศึกษาจังหวัดนครสวรรค์ ผลการวิจัยพบว่า แนวทางการประยุกต์ใช้หลักพุทธธรรมในสถานศึกษาตามทัศนะของผู้บริหารสถานศึกษา พบว่า บุคลิกของผู้บริหารที่ควรยึดถือเป็นแบบอย่างในการปฏิบัติ คือ เป็นผู้มีความซื่อสัตย์ในการบริหารจัดการและยึดหลักการบริหารแบบมีส่วนร่วม โดยที่คุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษาที่ดีจะส่งผลทำให้เป็นที่ยอมรับจากบุคลากรทุกฝ่าย ทำให้การดำเนินงานมีประสิทธิภาพสูง ทำให้บุคลากรครุมีขวัญกำลังใจที่ดี และผู้เรียนได้รับการพัฒนาเต็มตามศักยภาพ สิ่งที่ผู้บริหารสถานศึกษาต้องการพบเห็นเกี่ยวกับการ ทำงานของบุคลากรภายในสถานศึกษา คือ บุคลากรมีศรัทธาในวิชาชีพ ตั้งใจสอน มีคุณธรรม มุ่งมั่น มุ่งเมตตา เสียสละ รักลูกศิษย์เหมือนลูกหลาน และปฏิบัติงานด้วยความเอาใจใส่ ผู้บริหารเห็นความสำคัญของการบริหารแบบมีส่วนร่วมว่าสามารถช่วยให้งาน สำเร็จและบุคลากรมีความสุขในการทำงานแบบ “ร่วมคิด ร่วมทำ ร่วมปรับปรุงแก้ไข และร่วมภาคภูมิใจ”

ด้านเมตตามโนกรรม พบว่า การใช้หลักสาราณียธรรมในการบริหารงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก อำเภอยางตลาด จังหวัดกาฬสินธุ์ ด้านเมตตามโนกรรม โดยรวมอยู่ในระดับมาก ที่เป็นเช่นนี้อภิปรายได้ว่า การทำงานร่วมกันกับเพื่อนร่วมงานในหน่วยงาน ทุกคนต่างมีการตั้งเป้าหมายในหน้าที่การงานและมีเป้าหมายเพื่อให้หน่วยงานของตนเองเกิดการพัฒนาดังนั้น มักจะได้ยินเสมอถึงคำว่า “คิดดี ทำดี” ซึ่งเป็นหลักที่เพื่อนร่วมงานพยายามปฏิบัติ มองโลกในแง่บวก จึงสามารถอยู่ร่วมกันโดยปราศจากความระแวงต่อเพื่อนร่วมงาน ซึ่งสอดคล้องการวิจัยของ **ธีรภานต์ คงด้วง** ได้ทำการวิจัยเรื่อง การวิเคราะห์และสังเคราะห์การไกล่เกลี่ยข้อพิพาทในพระพุทธศาสนา พบว่า ในการสังเคราะห์หลักธรรมทางพระพุทธศาสนาประยุกต์ใช้กับการไกล่เกลี่ยข้อพิพาทโดยเฉพาะในสังคมไทยนั้น เน้นหลักธรรมหมวดอคติ ๔ เพราะสังคมไทยขาดความสามัคคี ถือฝักฝาย มีอคติหวาดระแวงซึ่งกันและกัน หมวดพรหมวิหาร ๔ เพราะหลายฝ่ายขาดไมตรีจิต ไม่เป็นกัลยาณมิตรต่อกัน หมวดวจีสัจจ ๔ เพราะสังคมไทยใช้วจีสัจจในการพูดเท็จ พูดคาหยาบ พูดส่อเสียดและพูดเพื่อเจ้าเล่ห์ไหล ไส้คลั่งกันมาก สังคมไทยส่วนใหญ่วุ่นวายเพราะวจีสัจจ ๔ นี้ จึงต้องแก้ด้วยวจีสัจจ ๔ หลักสาราณียธรรม ๖ เพื่อให้สังคมสามัคคีปรองดอง เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ ชวนให้ระลึกนึกถึงกันแต่ในทางที่ดี

ด้านสาธารณโภคี พบว่า การใช้หลักสาราณียธรรมในการบริหารงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก อำเภอยางตลาด จังหวัดกาฬสินธุ์ ด้านสาธารณโภคี โดยรวมอยู่ในระดับมาก ที่เป็นเช่นนี้อภิปรายได้ว่า จากที่ผู้วิจัยเป็นบุคคลที่อยู่ในองค์กรคือครูผู้ดูแลเด็ก ใน อำเภอยางตลาด จังหวัด

กาฬสินธุ์ จะเห็นว่าส่วนใหญ่จะมีทัศนคติในการมองส่วนรวมเป็นสำคัญ มีการแบ่งปันงานที่รับผิดชอบและช่วยเหลือกันและกันถึงแม้จะไม่มีงานของตนก็ตาม และมีการดูแลทรัพย์สินของหน่วยงานให้มีการใช้ให้เกิดความคุ้มค่าและมีประโยชน์โดยรักษาทรัพย์สินส่วนรวมให้เหมือนรักษาทรัพย์สินของตนเอง ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ **ทองหล่อ วงษ์ธรรมา** ได้กล่าวไว้ในหนังสือปรัชญา 201 พุทธศาสตร์” สารานุกรมธรรม แปลว่า ธรรมเป็นเหตุให้ระลึกถึงกันหมายถึงคุณธรรมที่ทำให้คนเราไม่เห็นแก่ตัวเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่แก่ผู้อื่นเข้าใจคนอื่นมากขึ้น สาธารณโภคี หมายถึง แบ่งปันสิ่งที่ได้มาโดยชอบธรรมหมายถึงแบ่งปันลาภที่ร่วมกันหาร่วมกันทำโดยยุติธรรมแม้สิ่งของที่ได้มาจะน้อยแต่ก็แจกจ่ายให้ได้มีส่วนร่วมใช้สอยบริโภคทั้งถึงกันนั้นคือการร่วมสุขร่วมทุกข์กัน และแนวคิดของพระธรรมปิฎก(ป.อ.ปยุตโต) ได้กล่าวไว้ในหนังสือ “พจนานุกรมพุทธศาสตร์ ฉบับประมวลธรรม” สารานุกรมธรรม 6 ว่า สาธารณโภคี หมายถึง ได้ของสิ่งใดมาก็แบ่งปันกัน คือ เมื่อได้สิ่งใดมาโดยชอบธรรม แม้เป็นของเล็กน้อยก็ไม่หวงไว้ผู้เดียวนำมาแบ่งปันเฉลี่ยแจกจ่าย ให้ได้มีส่วนร่วมใช้สอยบริโภคทั่วกัน

ด้านศีลสามัญญตา พบว่า การใช้หลักสารานุกรมธรรมในการบริหารงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก อำเภอยางตลาด จังหวัดกาฬสินธุ์ ด้านศีลสามัญญตา โดยรวมอยู่ในระดับมาก ที่เป็นเช่นนี้อภิปราชย์ได้ว่า โดยส่วนใหญ่แล้วศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก จะมีสถานที่ตั้งอยู่ในวัด ฉะนั้นจะเห็นได้เลยว่าการกระทำในเรื่องที่ส่อไปทางผิดศีลจึงไม่ค่อยปรากฏ และอีกอย่างในการปฏิบัติหน้าที่ของครูผู้ดูแลเด็กต่างคนต่างฝ่ายต้องอาศัยซึ่งกันและกัน การกระทำใดๆจึงจะเป็นการถนอมน้ำใจกัน แม้แต่การทำงานร่วมกันจึงเป็นการพยายามละอคติต่อกัน ซึ่งแน่ชัดว่าจะเป็นการช่วยกันบริหารศูนย์ให้เกิดการพัฒนาได้เป็นอย่างดี ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ **ทองหล่อ วงษ์ธรรมา** ที่ว่าศีลสามัญญตา หมายถึง มีความประพฤติเสมอภาคกันหมายถึงประพฤติสุจริตดีงามคณะเหมือนๆ กันมีระเบียบวินัยเป็นแบบเดียวกันไม่ประพฤติให้เป็นที่ยังหรือเสื่อมเสียแก่หมู่คณะ และสอดคล้องกับงานวิจัยของ **พระวินัย อนาวีโล** ได้ศึกษาการประยุกต์ใช้พุทธธรรมในการบริหารสถานศึกษา : กรณีศึกษาผู้บริหารสถานศึกษาจังหวัดนครสวรรค์ ผลการวิจัยพบว่า สิ่งที่ทำให้ผู้บริหารรู้สึกพอใจในการบริหารงานของตน คือ การยึดมั่นในคุณธรรม ให้การสนับสนุนบุคลากรและส่งเสริมการศึกษาของผู้เรียน และจากคำกล่าวที่ว่าผู้บริหารที่ดีจำเป็นต้องมีคุณธรรมควบคู่กับการทำงาน พบว่า ผู้บริหารทุกท่านเห็นด้วย และให้เหตุผลสนับสนุนว่า คุณธรรมเป็นหัวใจสำคัญในการบริหาร สามารถสร้างความศรัทธาและเป็นพื้นฐานที่ทำให้เกิดแห่งความรัก ความสามัคคีในหมู่คณะ หากผู้บริหารมีคุณธรรมประกอบกับการทำงานแล้วย่อมทำให้ครูมีสุขภาพจิตที่ดีและ เกิดบรรยากาศในการทำงานอย่างมีความสุขอันจะส่งผลต่อความสามารถในการจัดการ เรียนการสอนให้ดีและมีคุณภาพต่อผู้เรียนในที่สุด

ด้านทฤษฎีสามัญญตา พบว่า การใช้หลักสารานุกรมธรรมในการบริหารงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก อำเภอยางตลาด จังหวัดกาฬสินธุ์ ด้านทฤษฎีสามัญญตา โดยรวมอยู่ในระดับมาก ที่เป็นเช่นนี้อภิปราชย์ได้ว่า หลักการทำงานร่วมกันเป็นหมู่คณะนั้น สิ่งที่สำคัญที่เห็นได้ชัดคือ จะมีการพยายามสนับสนุนแนวคิดของเพื่อร่วมงานถ้าหากว่าเป็นสิ่งที่ดี มีการรับฟังความคิดเห็นหรือข้อเสนอแนะของเพื่อร่วมงานเพื่อเป็นการปรับเปลี่ยนและพัฒนาหน้าที่ที่ทำให้ดีขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ **พระครูนนทวิวัฒน์ วิธมโม** ได้ศึกษาเรื่องการบริหารงานเทศบาลตำบลตามหลัก

สารานุกรม 6 : กรณีศึกษาเทศบาลตำบลปลายบาง อำเภอบางกรวย จังหวัดนนทบุรี ผลการวิจัยพบว่า แนวทางการนำหลักสารานุกรม 6 ไปประยุกต์ใช้สำหรับการบริหารงานเทศบาลตำบลปลายบาง อำเภอบางกรวย จังหวัดนนทบุรี ได้แก่ ด้าน เมตตาทายกรรม เจ้าหน้าที่ไม่ควรเลือกปฏิบัติในการให้บริการแก่ผู้มาใช้บริการ ควรให้บริการตามลำดับในการมาใช้บริการเพื่อความเป็นธรรมแก่ผู้รับบริการ ด้านเมตตาวจีกรรม เจ้าหน้าที่ที่กล่าววาจาสุภาพต่อผู้มาใช้บริการ ด้านเมตตามโนกรรม เจ้าหน้าที่ที่ต้องยึดถือผลประโยชน์ส่วนรวมมาก่อนประโยชน์ส่วนตน ให้เกียรติประชาชนที่มาติดต่อ และต้อนรับด้วยไมตรีจิตที่ยิ้มแย้มแจ่มใสด้านสาธารณโภคีเจ้าหน้าที่ต้องมีความซื่อสัตย์ ไม่เห็นแก่สินจ้างรางวัล บริการด้วยความเต็มใจ และมีความรับผิดชอบ ด้านศีลสามัญญตาควรมีความซื่อสัตย์ สุจริต ไม่เห็นแก่พวกพ้องสำคัญกว่าประเทศหรือเห็นแก่ประโยชน์ส่วนตนมากกว่าประโยชน์ส่วนรวม ด้านทวิญญูสามัญญตา ยอมรับฟังความคิดเห็นของประชาชน และนำมาแก้ไขปรับปรุงตามสภาพจริง

5.2.2 ผลการทดสอบสมมติฐาน

จากผลการเปรียบเทียบ ความคิดเห็นของผู้ปกครองนักเรียนที่มีต่อ การใช้หลักสารานุกรม 6 ในการบริหาร งานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก อำเภอยางตลาด จังหวัดกาฬสินธุ์ จำแนกตาม เพศ อายุและระดับการศึกษา ที่แตกต่างกัน สามารถนำมาอภิปรายได้ดังนี้

พบว่า ผู้ปกครองนักเรียน จำแนกตาม เพศ อายุและระดับการศึกษาที่ต่างกัน ที่มีความคิดต่อ การใช้หลักสารานุกรม 6 ในการบริหารงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก โดยรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ ที่เป็นเช่นนี้สามารถอภิปรายได้ว่า การแสดงความคิดเห็นเช่นนี้เกิดจากเหตุการณ์ที่ทุกคนได้ประสบด้วยตนเองจากการไปรับส่งนักเรียนที่ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก หรือการทราบข้อมูลข่าวสารจากหน่วยงาน เนื่องจากว่า ผู้ปกครองกับครูผู้ดูแลเด็กนั้นจะมีความคุ้นเคยรู้จักกัน ฉะนั้นผู้ปกครองทุกคน ทุกเพศ ทุกช่วงอายุ และระดับการศึกษาสามารถเห็นและรับทราบข่าวพฤติกรรมในการ ปฏิบัติ หน้าที่ของครูผู้ดูแลเด็กในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กด้วย ประสบการณ์ของตนเอง ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ พระธรรมโกศาจารย์ ได้กล่าวว่า การบริหารตามแนวของพระพุทธศาสนาว่า การบริหารควรยึดหลักธรรมาธิปไตยเป็นสำคัญด้วยเหตุผลที่ว่า ผู้บริหารเองต้องประพฤติธรรมและใช้ธรรมเป็นหลักในการบริหาร และสอดคล้องกับผลการวิจัยของ กัญญา พิมพ์สุข ได้ทำการวิจัยเรื่อง การประยุกต์ใช้หลักสารานุกรม 6 ในการบริหารสถานศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่นเขต 1 ผลการวิจัย พบว่า โดยภาพรวมมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก(มีค่าเฉลี่ย = 3.97) เมื่อพิจารณารายด้านพบว่าทุกด้านมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมากโดยเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ดังนี้ด้านศีลสามัญญตา(มีค่าเฉลี่ย = 4.09) ด้านทวิญญูสามัญญตา(มีค่าเฉลี่ย = 4.04) ด้านสาธารณโภคี(มีค่าเฉลี่ย = 3.97) ด้านเมตตาวจีกรรม(มีค่าเฉลี่ย = 3.95) ด้านเมตตามโนกรรม(มีค่าเฉลี่ย = 3.95) ด้านเมตตาทายกรรม(มีค่าเฉลี่ย = 3.90) และผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารและครูผู้สอนที่มีประสบการณ์การทำงานต่างกัน ไม่แตกต่างกัน และความคิดเห็นของผู้บริหารและครูผู้สอนในโรงเรียนที่มีขนาดต่างกัน มีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน

5.3 ข้อเสนอแนะ

5.3.1 ข้อเสนอแนะในการนำไปใช้

จากผลการวิจัยเรื่อง การใช้หลักสภาราณียธรรมในการบริหารงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก อำเภอยางตลาด จังหวัดกาฬสินธุ์ โดยรวมและรายด้าน อยู่ในระดับมาก ดังนั้นจึงควรมีการปรับปรุงและพัฒนาเพื่อ ครูผู้ดูแลเด็กมีการนำหลักสภาราณียธรรม มาใช้ในการบริหารงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ให้อยู่ในระดับมากที่สุด โดยมีข้อเสนอแนะเชิงนโยบายได้ดังนี้

เนื่องจากศูนย์พัฒนาเด็กเล็กส่วนมากมี สถานที่ตั้งภายในวัด ซึ่งมีความใกล้ชิดกับ พระสงฆ์และศาสนาพุทธเป็นอย่างมาก ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง ควรมีการจัดอบรมหรือสัมมนาให้แก่ ผู้บริหารและบุคลากรครู ในด้านคุณธรรมและจริยธรรมที่เหมาะสมแก่การนำมาใช้ในการทำงาน และในชีวิตประจำวัน เพื่อให้มีความรู้และเข้าใจในหลักธรรมทางพระพุทธศาสนามากขึ้นจนสามารถ นำไปประยุกต์ปฏิบัติให้เป็นตัวอย่างที่ดี สัมกับความเป็นแม่พิมพ์ของชาติ ไม่เพียงเท่านี้ เมื่อถึง เทศกาลทำบุญในวันสำคัญทางพระพุทธศาสนา ก็ควรพาเด็กและคณะครูผู้ดูแลเด็ก เข้าไปมีส่วนร่วม ภายในวัดเพื่อเป็นการปลูกฝังความเป็นชาวพุทธที่ดีให้แก่เด็กพร้อมทั้งเป็นการเข้าไปปฏิบัติศาสนกิจ ของครูผู้ดูแลเด็กอีกด้วย เพื่อให้มีกิจกรรมร่วมกันนำความสามัคคีให้เกิดขึ้นแก่ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในแต่ละแห่ง เช่นนี้แล้วผู้วิจัยเห็นว่าจะมีส่วนช่วยให้เกิดการพัฒนาในด้านคุณธรรมและจริยธรรม สามารถนำมาปฏิบัติเพื่อความก้าวหน้าในหน่วยงานได้เป็นอย่างดี

5.3.2 ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

- 1) ควรมีการศึกษาผลลัพธ์ที่เกิดจากการใช้หลักสภาราณียธรรมในการบริหารงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก อำเภอยางตลาด จังหวัดกาฬสินธุ์
- 2) ควรศึกษาเรื่องการใช้หลักธรรมข้ออื่น ในการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก อำเภอยางตลาด จังหวัดกาฬสินธุ์
- 3) ควรศึกษาการการใช้หลักสภาราณียธรรมในการบริหารงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ในอำเภอใกล้เคียง จังหวัดกาฬสินธุ์ เพื่อนำมาเปรียบเทียบผลที่เกิดจากการนำหลักธรรมทางพระพุทธศาสนามาใช้

บรรณานุกรม

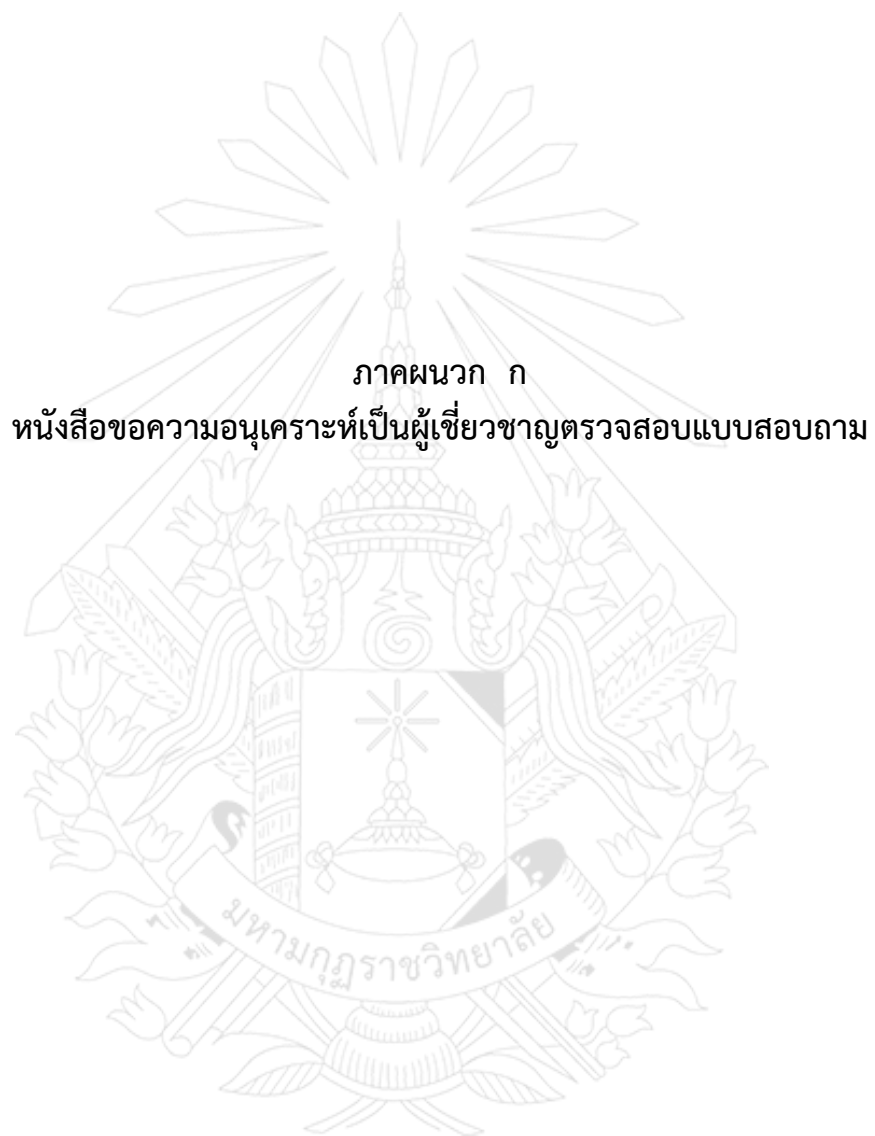
- กิตต์ นิรันตพานิช. (2550). เทคนิคการใช้คน. กรุงเทพฯ : ต้นอ่อน.
กรมการศาสนา. (2548). คู่มือการศึกษานักธรรมและธรรมศึกษาชั้นตรี. กรุงเทพมหานคร :
โรงพิมพ์การศาสนา.
กระทรวงศึกษาธิการ. (2548). การพัฒนาคุณภาพการบริหารการศึกษาตามระบบคุณธรรม.
กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
กระทรวงมหาดไทย. (2556). เว็บไซต์อำเภอ. สืบค้น 18 สิงหาคม 2558. เข้าถึงได้จาก
www.Amphoe.com.
กรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น. (2553). มาตรฐานการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัด
กรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น. กรุงเทพฯ : โอเดียนสโตร์.
จรรยา จิตต์มณี. (2556). การบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นใน
เขตอำเภอวังทรายพูน จังหวัดพิจิตร. วิทยานิพนธ์, ครุศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาการ
บริหารการศึกษา, มหาวิทยาลัยราชภัฏดุสิต.
จันทร์ธานี สงวนนาม. (2556). ทฤษฎีและแนวปฏิบัติในการบริหารการศึกษา. พิมพ์ครั้งที่ 2.
กรุงเทพฯ : บุคพอยท์.
ชุตินันท์ อภินันโท (แหมทอง). (2552). มนุษย์สัมพันธ์ในพระสุตตันตปิฎก, วิทยานิพนธ์, พุทธศาสตร์
มหาบัณฑิต, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
ชาญชัย อาจิมสมาจาร. (2551). ทฤษฎีการบริหารตามแนวคิดของปราชญ์ตะวันตก Theories of
Administration. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์ปัญญาชน.
ณัฐภาพ สีดาแก้ว. (2556). ปัญหาการบริหารงานบุคคลขององค์การบริหารส่วนตำบลหัวหิน
อำเภอห้วยเม็ก จังหวัดกาฬสินธุ์. วิทยานิพนธ์, รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต,
มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.
ติน ปรัชญพทธี. (2553). ศัพท์รัฐประศาสนศาสตร์. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์
มหาวิทยาลัย.
ทวีป อภิสีธี. (2550). เทคนิคการบริหารงาน. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ : ต้นอ่อน
ธีรกันต์ คงด้วง. (2552). การวิเคราะห์และสังเคราะห์การไกล่เกลี่ยข้อพิพาทในพระพุทธศาสนา,
วิทยานิพนธ์, พุทธศาสตรมหาบัณฑิต, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
ธีรวุฒิ บุญยโสภณ. (2554). การบริหารองค์การแนวใหม่. กรุงเทพฯ : อักษรเจริญทัศน์.
ธีรรัตน์ กิจจารักษ์. (2552). เอกสารคำสอนวิชาการบริหารการศึกษา ฉบับปรับปรุง. เพชรบูรณ์ :
มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์.
ธงชัยสันติวงศ์. (2548). องค์การและการบริหาร. พิมพ์ครั้งที่ 14. กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช.
น้ำอ้อย อนุสนธิ์. (2554). การศึกษาการใช้หลักพรหมวิหาร 4 ในการบริหารสถานศึกษาสังกัด
องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดกำแพงเพชร. สารนิพนธ์, การศึกษามหาบัณฑิต,
การบริหารการศึกษา, มหาวิทยาลัยนเรศวร.

- นพพงษ์ บุญจิตราดุลย์. (2554). หลักการบริหารการศึกษา. พิมพ์ครั้งที่ 5. กรุงเทพมหานคร : บพิธการพิมพ์.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2547). วิธีการทางสถิติสำหรับการวิจัย. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ : สุวีริยาสาสน์.
- บุญทัน ดอกไธสง. (2554). หลักการบริหารองค์การ. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- บุญชัย จงกลณี. (2548). คุณธรรมสำหรับนักบริหาร. กรุงเทพฯ : สัตยการพิมพ์.
- พนัส หันนาคินทร์. (2554). หลักการบริหารงานบุคคลในโรงเรียน. พิมพ์ครั้งที่ 10. พิษณุโลก : มหาวิทยาลัยนเรศวร.
- พิทยา บรรวฒณา. (2554). ทฤษฎีองค์การสาธารณะ. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ไพบุลย์ ช่างเรียน. (2552). วัฒนธรรมการบริหาร. กรุงเทพมหานคร : อักษรเจริญทัศน์.
- พระครูวีรวัฒน์ (วีระมโ). (2553). การบริหารงานเทศบาลตำบลตามหลักสราณียธรรม 6 : กรณีศึกษาเทศบาลตำบลปลายบาง อำเภอบางกรวย จังหวัดนนทบุรี. วิทยานิพนธ์, พุทธศาสตรมหาบัณฑิต, มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- พระดณัย อนาวีโล (บุญสาร). (2554). การประยุกต์ใช้พุทธธรรมในการบริหารสถานศึกษา : กรณีศึกษาผู้บริหารสถานศึกษาจังหวัดนครสวรรค์. วิทยานิพนธ์, พุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาพระพุทธานุสา, มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- พระธรรมปิฎก (ป.อ. ปยุตโต). (2547). พจนานุกรมพุทธศาสตร์ฉบับประมวลธรรม. พิมพ์ครั้งที่ 12. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- พระไพฑูริย์ เมธิโก. (2554). การประยุกต์พรหมวิหาร ๔ เพื่อการปฏิบัติงานของบุคลากรเทศบาลตำบลอ้อมใหญ่ อำเภอสามพราน จังหวัดนครปฐม. วิทยานิพนธ์, พุทธศาสตรมหาบัณฑิต การจัดการเชิงพุทธ, มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- พระพรหมคุณาภรณ์ (ป.อ.ปยุตโต). (2549). พจนานุกรมพุทธศาสตร์. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์การศาสนา.
- พระราชาวมณี. (2548). พระพุทธานุสากับสังคมไทย. กรุงเทพฯ : มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- พระมหาชุตีภัก อภินนโท. (2552). มนุษย์สัมพันธ์ในพระสุตตันตปิฎก. วิทยานิพนธ์, พุทธศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- พวงทอง ไกรพิบูลย์. (2556). พัฒนาการเด็ก. สืบค้น 25 สิงหาคม 2558. เข้าถึงได้จาก <http://haamor.com/th/>.
- ภาวดี อนันตนาวี. (2552). หลักการ แนวคิด ทฤษฎีการบริหารการศึกษา. ชลบุรี : มนตรี.
- มัลลิกา ต้นสอน. (2554). พฤติกรรมองค์การ. พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพฯ : บริษัทเอ็กซ์เบอร์เน็ทจำกัด.
- ยรรยงค์ โตจินดา. (2553). หลักการแนวคิดทฤษฎีพัฒนาองค์การ. กรุงเทพฯ : สถาบันพัฒนา-บริหารศาสตร์.

- วิเชียร บุญกล้า. (2550). การศึกษาการใช้หลักพรหมวิหาร 4 ของผู้บริหารสถานศึกษาในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสุรินทร์ เขต 3. วิทยานิพนธ์, ครุศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์.
- วิรัช วิรัชนิภาวรรณ. (2550). แนวคิดทฤษฎีการบริหารจัดการภาครัฐ. กรุงเทพฯ : โอเดียนสโตร์.
- ศิริพงษ์ เสาภายน. (2550). ทฤษฎีและหลักการบริหาร. กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช.
- ศิริวรรณ เสรีรัตน์ และคณะ. (2550). องค์การและบุคคลการจัดการ. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : ธรรมสาร.
- สมาน รังสิโยภุชฌ. (2550). หลักการบริหารองค์การ. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช.
- สุกิจ จุลละนันท์. (2552). การบริหารงานบุคคลแผนใหม่ ฉบับปรับปรุง. พิมพ์ครั้งที่ 12. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- สุพัฒนา เดชาติวงศ์ ณ อยุธยา. (2548). สารานุกรมไทยฉบับเยาวชน. สืบค้น 15 สิงหาคม 2558. เข้าถึงได้จาก http://guru.sanook.com/search/knowledge_search.php.
- เสนาะ ตีเยาว์. (2549). หลักการบริหาร. กรุงเทพมหานคร : มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- ส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น อำเภอยางตลาด. (2556). รายงานการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก อำเภอยางตลาด จังหวัดกาฬสินธุ์ ปี 2556. กาฬสินธุ์ : อภิชาติการพิมพ์.
- สมพงษ์ เกษมสิน. (2549). หลักการบริหาร. กรุงเทพฯ : สำราญญาติ.
- อาภรณ์รัตน์ เลิศไพบรود. (2554). ความพึงพอใจของประชาชนต่อการบริการสาธารณะตามหลักสาราณียธรรมขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองกรด จังหวัดนครสวรรค์, วิทยานิพนธ์, พุทธศาสตรมหาบัณฑิต, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก

หนังสือขอความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบแบบสอบถาม

ที่ ศธ ๖๐๒๐ (๓.๖) / ว.ร.๓๑

วิทยาลัยศาสนศาสตร์เฉลิมพระเกียรติกาฬสินธุ์
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาราชวิทยาลัย
๘๔/๑ ตำบลกาฬสินธุ์ อำเภอเมืองกาฬสินธุ์
จังหวัดกาฬสินธุ์ ๔๖๐๐๐

๑๗ ธันวาคม ๒๕๕๗

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือเพื่อการวิจัย

เรียน ดร. ณัฐชนัน ทาย้อย

ด้วย นางวาสนา ขาริรักษ์ นักศึกษาระดับปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารการศึกษา วิทยาลัยศาสนศาสตร์เฉลิมพระเกียรติกาฬสินธุ์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาราชวิทยาลัย ได้ทำสารนิพนธ์ เรื่อง “การใช้หลักสาราณียธรรมในการบริหาร ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก อำเภอขามเฒ่า จังหวัดกาฬสินธุ์” เพื่อเสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต (ศษ.ม.)

ดังนั้น วิทยาลัยศาสนศาสตร์เฉลิมพระเกียรติกาฬสินธุ์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาราชวิทยาลัย ขอความอนุเคราะห์ท่านซึ่งเป็นผู้มีความรู้ ความสามารถ เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือเพื่อการวิจัย

จึงเรียนมาเพื่อทราบและพิจารณา หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดีเช่นเคย ขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

เรียนมาด้วยความนับถือ

(พระครูชัยวรสาร ดร.)

รักษาการในตำแหน่งผู้อำนวยการ
วิทยาลัยศาสนศาสตร์เฉลิมพระเกียรติกาฬสินธุ์
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาราชวิทยาลัย

ดร. ณัฐชนัน ทาย้อย
บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาราชวิทยาลัย

บัณฑิตวิทยาลัย

วิทยาลัยศาสนศาสตร์เฉลิมพระเกียรติกาฬสินธุ์

โทรศัพท์ ๐ - ๔๓๘๑ - ๕๓๙๓, โทรสาร ๐-๔๓๘๑-๕๘๕๕

พระครูชัยวรสาร ดร.
ผู้อำนวยการวิทยาลัยศาสนศาสตร์เฉลิมพระเกียรติกาฬสินธุ์

ที่ ศธ ๖๐๒๐ (๓.๖) / ๖๕๓๗

วิทยาลัยศาสนศาสตร์เฉลิมพระเกียรติกาฬสินธุ์
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาราชวิทยาลัย
๘๔/๑ ตำบลกาฬสินธุ์ อำเภอเมืองกาฬสินธุ์
จังหวัดกาฬสินธุ์ ๔๖๐๐๐

๑๗ ธันวาคม ๒๕๕๗

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือเพื่อการวิจัย
เรียน ดร. คำฟู โยธาจันทร์

ด้วย นางวาสนา ชารีรักษ์ นักศึกษาสาขาวิชาการบริหารการศึกษา วิทยาลัยศาสนศาสตร์เฉลิมพระเกียรติกาฬสินธุ์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาราชวิทยาลัย ได้ทำสารนิพนธ์ เรื่อง "การใช้หลักสาราณียธรรมในการบริหาร ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก อำเภอขามเฒ่า จังหวัดกาฬสินธุ์" เพื่อเสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต (ศษ.ม.)

ดังนั้น วิทยาลัยศาสนศาสตร์เฉลิมพระเกียรติกาฬสินธุ์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาราชวิทยาลัย ขอความอนุเคราะห์ท่านซึ่งเป็นผู้มีความรู้ ความสามารถ เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือเพื่อการวิจัย

จึงเรียนมาเพื่อทราบและพิจารณา หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดีเช่นเคย ขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

เรียนมาด้วยความนับถือ

อ.ค. ชัยรัตน์

(พระครูศรีวรสาร ดร.)

รักษาการในตำแหน่งผู้อำนวยการ

วิทยาลัยศาสนศาสตร์เฉลิมพระเกียรติกาฬสินธุ์

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาราชวิทยาลัย

๒๘ มี.ค. ๕๘

บัณฑิตวิทยาลัย

วิทยาลัยศาสนศาสตร์เฉลิมพระเกียรติกาฬสินธุ์

โทรศัพท์ ๐ - ๔๓๘๑ - ๕๓๙๓, โทรสาร ๐-๔๓๘๑-๕๘๕๕

ที่ ศร ๖๐๒๐ (ท.๖) / ๖๖๓๒

วิทยาลัยศาสนศาสตร์เฉลิมพระเกียรติกาฬสินธุ์
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาราชวิทยาลัย
๘๔/๑ ตำบลกาฬสินธุ์ อำเภอเมืองกาฬสินธุ์
จังหวัดกาฬสินธุ์ ๔๖๐๐๐

๑๗ ธันวาคม ๒๕๕๗

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือเพื่อการวิจัย

เรียน **ดร. วิรุฬห์ ตรีหาพล**

ด้วย นางสาวนา ขาริรักษ์ นักศึกษาสาขาวิชาการบริหารการศึกษา วิทยาลัยศาสนศาสตร์เฉลิมพระเกียรติกาฬสินธุ์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาราชวิทยาลัย ได้ทำสารนิพนธ์ เรื่อง “การใช้หลักสราณียธรรมในการบริหาร ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก อำเภอขามเฒ่า จังหวัดกาฬสินธุ์” เพื่อเสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต (ศษ.ม.)

ดังนั้น วิทยาลัยศาสนศาสตร์เฉลิมพระเกียรติกาฬสินธุ์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาราชวิทยาลัย ขอความอนุเคราะห์ท่านซึ่งเป็นผู้มีความรู้ ความสามารถ เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือเพื่อการวิจัย

จึงเรียนมาเพื่อทราบและพิจารณา หวังเป็นอย่างยิ่งว่าคงได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดีเช่นเคย ขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

เจริญพร

(Signature)

ดร. วิรุฬห์ ตรีหาพล

ดร. วิรุฬห์ ตรีหาพล

บัณฑิตวิทยาลัย

วิทยาลัยศาสนศาสตร์เฉลิมพระเกียรติกาฬสินธุ์

โทรศัพท์ ๐ - ๕๓๘๑ - ๕๓๘๓, โทรสาร ๐-๕๓๘๑-๕๘๕๕

(Signature)

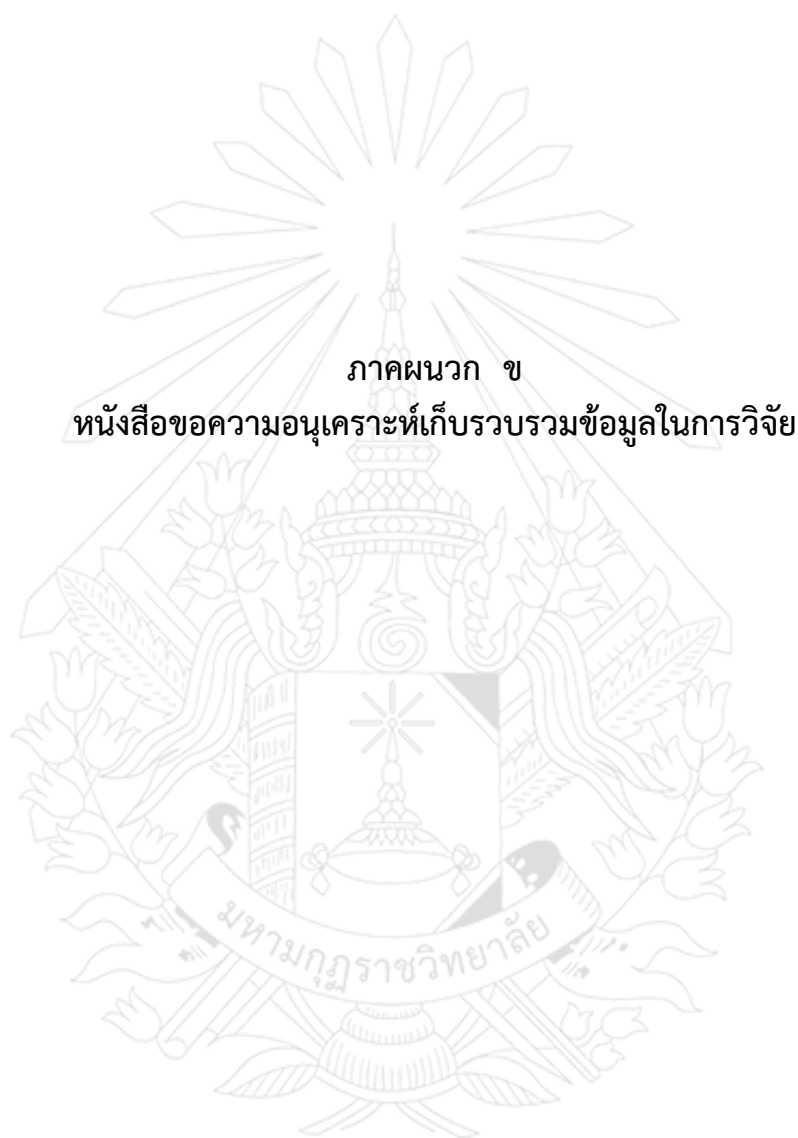
(พระครูสุธีวรสาร ดร.)

รักษาการในตำแหน่งผู้อำนวยการ

วิทยาลัยศาสนศาสตร์เฉลิมพระเกียรติกาฬสินธุ์

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาราชวิทยาลัย

(Signature)
๒๔ ธ.๕๗

ภาคผนวก ข

หนังสือขอความอนุเคราะห์เก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัย

ที่ ศบ ๖๐๒๐ (๓.๖)/๖๖๓๓

วิทยาลัยศาสนศาสตร์เฉลิมพระเกียรติกาฬสินธุ์
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาราชวิทยาลัย
๘๔/๑ ตำบลกาฬสินธุ์ อำเภอเมืองกาฬสินธุ์
จังหวัดกาฬสินธุ์ ๔๖๐๐๐

๑๗ ธันวาคม ๒๕๕๖

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เก็บรวบรวมข้อมูล

เจริญพร *ขอเรียนขอรับทราบถึงขบวนการ*

ด้วยนางวาสนา ชารีรักษ์ นักศึกษาการบริหารการศึกษา วิทยาลัยศาสนศาสตร์เฉลิมพระเกียรติกาฬสินธุ์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาราชวิทยาลัย ได้ทำสารนิพนธ์ เรื่อง “การใช้หลักสาราณียธรรม ในการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก อำเภอยางตลาด จังหวัดกาฬสินธุ์” เพื่อเสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาคณะหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต (ศษ.ม.)

ดังนั้น เพื่อให้การศึกษาสำเร็จลุล่วงด้วยดี วิทยาลัยศาสนศาสตร์เฉลิมพระเกียรติกาฬสินธุ์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาราชวิทยาลัย จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์ให้บุคคลดังกล่าว ได้เข้าเก็บรวบรวมข้อมูลในหน่วยงานของท่าน ส่วนวันเวลานั้น นักศึกษาจะมาติดต่อประสานงานกับท่าน โดยตรงในภายหลัง

จึงเจริญพรมหาเพื่อโปรดทราบและพิจารณา หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์ จากท่านด้วยดี ขออนุโมทนาขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

เจริญพร

(พระครูสุธรรมสาร ดร.)

รักษาการในตำแหน่งผู้อำนวยการ
วิทยาลัยศาสนศาสตร์เฉลิมพระเกียรติกาฬสินธุ์
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาราชวิทยาลัย

บัณฑิตวิทยาลัย

วิทยาลัยศาสนศาสตร์เฉลิมพระเกียรติกาฬสินธุ์

โทรศัพท์ ๐-๔๓๘๑-๕๓๕๓, โทรสาร ๐-๔๓๘๑-๕๘๕๕

ที่ ศบ ๖๐๒๐ (๓.๖)/๖๖๓๓

วิทยาลัยศาสนศาสตร์เฉลิมพระเกียรติกาฬสินธุ์
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาราชวิทยาลัย
๘๔/๑ ตำบลกาฬสินธุ์ อำเภอเมืองกาฬสินธุ์
จังหวัดกาฬสินธุ์ ๔๖๐๐๐

๑๗ ธันวาคม ๒๕๕๗

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เก็บรวบรวมข้อมูล

เจริญพร *ขอแสดงความยินดีกับคุณครู*

ด้วยนางวาสนา ชารีรัมย์ นักศึกษาการบริหารการศึกษา วิทยาลัยศาสนศาสตร์เฉลิมพระเกียรติกาฬสินธุ์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาราชวิทยาลัย ได้ทำสารนิพนธ์ เรื่อง “การใช้หลักสราณิยธรรม ในการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก อำเภอขามเฒ่า จังหวัดกาฬสินธุ์” เพื่อเสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาค้นคว้าหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต (ศษ.ม.)

ดังนั้น เพื่อให้การศึกษาสำเร็จลุล่วงด้วยดี วิทยาลัยศาสนศาสตร์เฉลิมพระเกียรติกาฬสินธุ์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาราชวิทยาลัย จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์ให้บุคคลดังกล่าว ได้เข้าเก็บรวบรวมข้อมูลในหน่วยงานของท่าน ส่วนวันเวลานั้น นักศึกษาจะมาติดต่อประสานงานกับท่าน โดยตรงในภายหลัง

จึงเจริญพรมาเพื่อโปรดทราบและพิจารณา หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์ จากท่านด้วยดี ขออนุโมทนาขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

เจริญพร

(พระครูสุรัสวสาร ดร.)

รักษาการในตำแหน่งผู้อำนวยการ
วิทยาลัยศาสนศาสตร์เฉลิมพระเกียรติกาฬสินธุ์
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาราชวิทยาลัย

บัณฑิตวิทยาลัย

วิทยาลัยศาสนศาสตร์เฉลิมพระเกียรติกาฬสินธุ์

โทรศัพท์ ๐-๔๓๘๑-๕๓๕๓, โทรสาร ๐-๔๓๘๑-๕๘๕๕

ที่ ศบ ๖๐๒๐ (๓.๖)/๖๖๓๓

วิทยาลัยศาสนศาสตร์เฉลิมพระเกียรติกาฬสินธุ์
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาราชวิทยาลัย
๘๔/๑ ตำบลกาฬสินธุ์ อำเภอเมืองกาฬสินธุ์
จังหวัดกาฬสินธุ์ ๔๖๐๐๐

๑๖ ธันวาคม ๒๕๕๖

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เก็บรวบรวมข้อมูล

เจริญพร **พระคุณเจ้าการบริพัตรบัณฑิตพิเศษพะอ.โอ.๑๖๖**

ด้วยนางวาสนา ชารีรักษ์ นักศึกษาการบริหารการศึกษา วิทยาลัยศาสนศาสตร์เฉลิมพระเกียรติกาฬสินธุ์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาราชวิทยาลัย ได้ทำสารนิพนธ์ เรื่อง “การใช้หลักสราณิธรรม ในการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก อำเภอขามเฒ่า จังหวัดกาฬสินธุ์” เพื่อเสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาคณะหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต (ศษ.ม.)

ดังนั้น เพื่อให้การศึกษาสำเร็จลุล่วงด้วยดี วิทยาลัยศาสนศาสตร์เฉลิมพระเกียรติกาฬสินธุ์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาราชวิทยาลัย จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์ให้บุคคลดังกล่าว ได้เข้าเก็บรวบรวมข้อมูลในหน่วยงานของท่าน ส่วนวันเวลานั้น นักศึกษาจะมาติดต่อประสานงานกับท่าน โดยตรงในภายหลัง

จึงเจริญพรมาเพื่อโปรดทราบและพิจารณา หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์ จากท่านด้วยดี ขออนุโมทนาขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

เจริญพร

(พระครูสุธรรมสาร ดร.)

รักษาการในตำแหน่งผู้อำนวยการ
วิทยาลัยศาสนศาสตร์เฉลิมพระเกียรติกาฬสินธุ์
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาราชวิทยาลัย

บัณฑิตวิทยาลัย

วิทยาลัยศาสนศาสตร์เฉลิมพระเกียรติกาฬสินธุ์

โทรศัพท์ ๐-๔๓๘๑-๕๓๖๓, โทรสาร ๐-๔๓๘๑-๕๘๕๕

ที่ ศธ ๖๐๒๐ (๓.๖)/๖๖๓๓

วิทยาลัยศาสนศาสตร์เฉลิมพระเกียรติกาฬสินธุ์
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาราชวิทยาลัย
๘๔/๑ ตำบลกาฬสินธุ์ อำเภอเมืองกาฬสินธุ์
จังหวัดกาฬสินธุ์ ๔๖๐๐๐

๑๗ ธันวาคม ๒๕๕๗

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เก็บรวบรวมข้อมูล

เจริญพร **พระองค์เจ้าพรชัยวรราชโกศล ๖๐๒**

ด้วยนางวาสนา ชารีรัมย์ นักศึกษาการบริหารการศึกษา วิทยาลัยศาสนศาสตร์เฉลิมพระเกียรติกาฬสินธุ์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาราชวิทยาลัย ได้ทำสารนิพนธ์ เรื่อง “การใช้หลักสราณียธรรม ในการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก อำเภอยางตลาด จังหวัดกาฬสินธุ์” เพื่อเสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาคณะหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต (ศษ.ม.)

ดังนั้น เพื่อให้การศึกษาสำเร็จลุล่วงด้วยดี วิทยาลัยศาสนศาสตร์เฉลิมพระเกียรติกาฬสินธุ์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาราชวิทยาลัย จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์ให้บุคคลดังกล่าว ได้เข้าเก็บรวบรวมข้อมูลในหน่วยงานของท่าน ส่วนวันเวลานั้น นักศึกษาจะมาติดต่อประสานงานกับท่าน โดยตรงในภายหลัง

จึงเจริญพรมาเพื่อโปรดทราบและพิจารณา หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์ จากท่านด้วยดี ขออนุโมทนาขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

เจริญพร

(พระครูสุวรรณสาร ดร.)

รักษาการในตำแหน่งผู้อำนวยการ
วิทยาลัยศาสนศาสตร์เฉลิมพระเกียรติกาฬสินธุ์
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาราชวิทยาลัย

บัณฑิตวิทยาลัย

วิทยาลัยศาสนศาสตร์เฉลิมพระเกียรติกาฬสินธุ์

โทรศัพท์ ๐-๔๓๘๑-๕๑๖๓, โทรสาร ๐-๔๓๘๑-๕๘๕๕

ที่ ศษ ๖๐๒๐ (๓.๖)/๖๖๓๓

วิทยาลัยศาสนศาสตร์เฉลิมพระเกียรติกาฬสินธุ์
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาราชวิทยาลัย
๘๔/๑ ตำบลกาฬสินธุ์ อำเภอเมืองกาฬสินธุ์
จังหวัดกาฬสินธุ์ ๔๖๐๐๐

๑๗ ธันวาคม ๒๕๕๗

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เก็บรวบรวมข้อมูล

เจริญพร **พญกณิศจิตการปริตตวร ๐๐๖๓๑๖๑๖๓๑๖๑๖**

ด้วยนางวาสนา ชารีรักษ์ นักศึกษาการบริหารการศึกษา วิทยาลัยศาสนศาสตร์เฉลิมพระเกียรติกาฬสินธุ์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาราชวิทยาลัย ได้ทำสารนิพนธ์ เรื่อง “การใช้หลักสาราณียธรรม ในการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก อำเภอยางตลาด จังหวัดกาฬสินธุ์” เพื่อเสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาคณะหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต (ศษ.ม.)

ดังนั้น เพื่อให้การศึกษาสำเร็จลุล่วงด้วยดี วิทยาลัยศาสนศาสตร์เฉลิมพระเกียรติกาฬสินธุ์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาราชวิทยาลัย จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์ให้บุคคลดังกล่าว ได้เข้าเก็บรวบรวมข้อมูลในหน่วยงานของท่าน ส่วนวันเวลานั้น นักศึกษาจะมาติดต่อประสานงานกับท่าน โดยตรงในภายหลัง

จึงเจริญพรมาเพื่อโปรดทราบและพิจารณา หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์ จากท่านด้วยดี ขออนุโมทนาขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

เจริญพร

(พระครูสุธีวรสาร ดร.)

รักษาการในตำแหน่งผู้อำนวยการ
วิทยาลัยศาสนศาสตร์เฉลิมพระเกียรติกาฬสินธุ์
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาราชวิทยาลัย

บัณฑิตวิทยาลัย

วิทยาลัยศาสนศาสตร์เฉลิมพระเกียรติกาฬสินธุ์

โทรศัพท์ ๐-๔๓๘๑-๕๓๕๓, โทรสาร ๐-๔๓๘๑-๕๘๕๕

ที่ ศบ ๖๐๒๐ (๓.๖)/๖๖๓๓

วิทยาลัยศาสนศาสตร์เฉลิมพระเกียรติกาฬสินธุ์
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาราชวิทยาลัย
๘๔/๑ ตำบลกาฬสินธุ์ อำเภอเมืองกาฬสินธุ์
จังหวัดกาฬสินธุ์ ๔๖๐๐๐

๑๗ ธันวาคม ๒๕๕๗

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เก็บรวบรวมข้อมูล

เจริญพร พระราชโอรสองค์ที่ ๓๖ สมเด็จพระเจ้าอยู่หัวมหาวชิราลงกรณ บดินทรเทพยวรางกูร

ด้วยนางวาสนา ชารีรักษ์ นักศึกษาการบริหารการศึกษา วิทยาลัยศาสนศาสตร์เฉลิมพระเกียรติกาฬสินธุ์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาราชวิทยาลัย ได้ทำสารนิพนธ์ เรื่อง “การใช้หลักสราณียธรรม ในการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก อำเภอยางตลาด จังหวัดกาฬสินธุ์” เพื่อเสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาคณะหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต (ศษ.ม.)

ดังนั้น เพื่อให้การศึกษาสำเร็จลุล่วงด้วยดี วิทยาลัยศาสนศาสตร์เฉลิมพระเกียรติกาฬสินธุ์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาราชวิทยาลัย จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์ให้บุคคลดังกล่าว ได้เข้าเก็บรวบรวมข้อมูลในหน่วยงานของท่าน ส่วนวันเวลานั้น นักศึกษาจะมาติดต่อประสานงานกับท่าน โดยตรงในภายหลัง

จึงเจริญพรมาเพื่อโปรดทราบและพิจารณา หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์ จากท่านด้วยดี ขออนุโมทนาขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

เจริญพร

(พระครูสุริยสาร ดร.)

รักษากรในตำแหน่งผู้อำนวยการ
วิทยาลัยศาสนศาสตร์เฉลิมพระเกียรติกาฬสินธุ์
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาราชวิทยาลัย

บัณฑิตวิทยาลัย

วิทยาลัยศาสนศาสตร์เฉลิมพระเกียรติกาฬสินธุ์

โทรศัพท์ ๐-๔๓๘๑-๕๓๖๓, โทรสาร ๐-๔๓๘๑-๕๘๕๕

ที่ ศษ ๖๐๒๐ (๓.๖)/๖๖๓๓

วิทยาลัยศาสนศาสตร์เฉลิมพระเกียรติกาฬสินธุ์
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาราชวิทยาลัย
๘๔/๑ ตำบลกาฬสินธุ์ อำเภอเมืองกาฬสินธุ์
จังหวัดกาฬสินธุ์ ๔๖๐๐๐

๑๖ ธันวาคม ๒๕๕๖

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เก็บรวบรวมข้อมูล

เจริญพร *พระครูสุธรรมสาร ดร.*

ด้วยนางวาสนา ชารีรัมย์ นักศึกษาการบริหารการศึกษา วิทยาลัยศาสนศาสตร์เฉลิมพระเกียรติกาฬสินธุ์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาราชวิทยาลัย ได้ทำสารนิพนธ์ เรื่อง “การใช้หลักสาราณียธรรม ในการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก อำเภอขามเฒ่า จังหวัดกาฬสินธุ์” เพื่อเสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาคามหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต (ศษ.ม.)

ดังนั้น เพื่อให้การศึกษาสำเร็จลุล่วงด้วยดี วิทยาลัยศาสนศาสตร์เฉลิมพระเกียรติกาฬสินธุ์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาราชวิทยาลัย จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์ให้บุคคลดังกล่าว ได้เข้าเก็บรวบรวมข้อมูลในหน่วยงานของท่าน ส่วนวันเวลานั้น นักศึกษาจะมาติดต่อประสานงานกับท่าน โดยตรงในภายหลัง

จึงเจริญพรมาเพื่อโปรดทราบและพิจารณา หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์ จากท่านด้วยดี ขออนุโมทนาขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

เจริญพร

พระครูสุธรรมสาร ดร.

รักษาการในตำแหน่งผู้อำนวยการ
วิทยาลัยศาสนศาสตร์เฉลิมพระเกียรติกาฬสินธุ์
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาราชวิทยาลัย

บัณฑิตวิทยาลัย

วิทยาลัยศาสนศาสตร์เฉลิมพระเกียรติกาฬสินธุ์

โทรศัพท์ ๐-๔๓๘๑-๕๓๘๓, โทรสาร ๐-๔๓๘๑-๕๘๕๕

ที่ ศษ ๖๐๒๐ (๓.๖)/๖๖๓๓

วิทยาลัยศาสนศาสตร์เฉลิมพระเกียรติกาฬสินธุ์
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาราชวิทยาลัย
๘๔/๑ ตำบลกาฬสินธุ์ อำเภอเมืองกาฬสินธุ์
จังหวัดกาฬสินธุ์ ๔๖๐๐๐

๑๖ ธันวาคม ๒๕๕๖

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เก็บรวบรวมข้อมูล

เจริญพร **องค์การบริหารส่วนตำบลกุดหว้านใหญ่**

ด้วยนางวาสนา ชารีรักษ์ นักศึกษาการบริหารการศึกษา วิทยาลัยศาสนศาสตร์เฉลิมพระเกียรติกาฬสินธุ์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาราชวิทยาลัย ได้ทำสารนิพนธ์ เรื่อง “การใช้หลักสาราณียธรรม ในการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก อำเภอขามเฒ่า จังหวัดกาฬสินธุ์” เพื่อเสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาค้นคว้าหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต (ศษ.ม.)

ดังนั้น เพื่อให้การศึกษาสำเร็จลุล่วงด้วยดี วิทยาลัยศาสนศาสตร์เฉลิมพระเกียรติกาฬสินธุ์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาราชวิทยาลัย จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์ให้บุคคลดังกล่าว ได้เข้าเก็บรวบรวมข้อมูลในหน่วยงานของท่าน ส่วนวันเวลานั้น นักศึกษาจะมาติดต่อประสานงานกับท่าน โดยตรงในภายหลัง

จึงเจริญพรมาเพื่อโปรดทราบและพิจารณา หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์ จากท่านด้วยดี ขออนุโมทนาขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

เจริญพร

(พระครูสุวรรณสาร ดร.)

รักษาราชการในตำแหน่งผู้อำนวยการ
วิทยาลัยศาสนศาสตร์เฉลิมพระเกียรติกาฬสินธุ์
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาราชวิทยาลัย

บัณฑิตวิทยาลัย

วิทยาลัยศาสนศาสตร์เฉลิมพระเกียรติกาฬสินธุ์

โทรศัพท์ ๐-๔๓๘๑-๕๓๖๓, โทรสาร ๐-๔๓๘๑-๕๘๕๕

ที่ ศธ ๖๐๒๐ (๓.๖)/๖๖๓๓

วิทยาลัยศาสนศาสตร์เฉลิมพระเกียรติกาฬสินธุ์
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาราชวิทยาลัย
๘๔/๑ ตำบลกาฬสินธุ์ อำเภอเมืองกาฬสินธุ์
จังหวัดกาฬสินธุ์ ๔๖๐๐๐

๑๑ ธันวาคม ๒๕๕๑

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เก็บรวบรวมข้อมูล

เจริญพร *พระครูสุธีรรสาร ดร.*

ด้วยนางวาสนา ชารีรัมย์ นักศึกษาการบริหารการศึกษา วิทยาลัยศาสนศาสตร์เฉลิมพระเกียรติกาฬสินธุ์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาราชวิทยาลัย ได้ทำสารนิพนธ์เรื่อง "ใช้หลักสาราณียธรรม ในการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก อำเภอขามเฒ่า จังหวัดกาฬสินธุ์" เพื่อเสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาค้นคว้าหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต (ศษ.ม.)

ดังนั้น เพื่อให้การศึกษาสำเร็จลุล่วงด้วยดี วิทยาลัยศาสนศาสตร์เฉลิมพระเกียรติกาฬสินธุ์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาราชวิทยาลัย จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์ให้บุคคลดังกล่าว ได้เข้าเก็บรวบรวมข้อมูลในหน่วยงานของท่าน ส่วนวันเวลานั้น นักศึกษาจะมาติดต่อประสานงานกับท่าน โดยตรงในภายหลัง

จึงเจริญพรมาเพื่อโปรดทราบและพิจารณา หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์ จากท่านด้วยดี ขออนุโมทนาขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

เจริญพร

(พระครูสุธีรรสาร ดร.)

รักษาการในตำแหน่งผู้อำนวยการ
วิทยาลัยศาสนศาสตร์เฉลิมพระเกียรติกาฬสินธุ์
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาราชวิทยาลัย

บัณฑิตวิทยาลัย

วิทยาลัยศาสนศาสตร์เฉลิมพระเกียรติกาฬสินธุ์

โทรศัพท์ ๐-๔๓๘๑-๕๓๕๓, โทรสาร ๐-๔๓๘๑-๕๘๕๕

ภาคผนวก ค
แบบสอบถามที่ใช้ในการวิจัย

แบบสอบถามวิจัย
เรื่องการใช้หลักสารานุกรมในการบริหารงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก
อำเภอยางตลาด จังหวัดกาฬสินธุ์

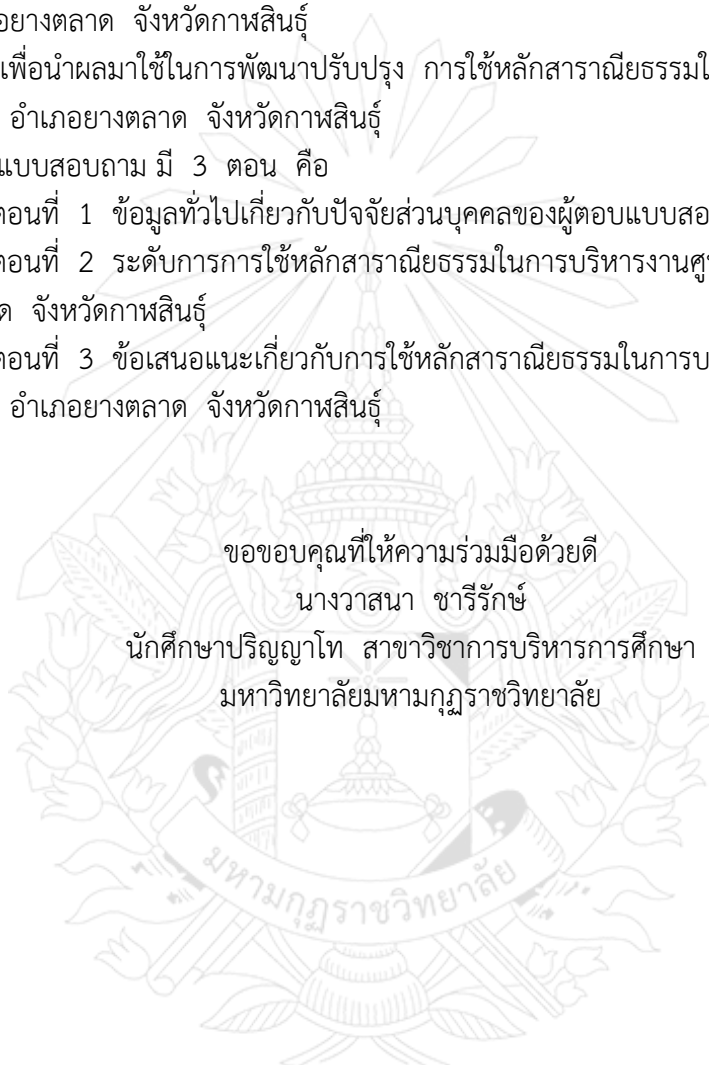
คำชี้แจง

1. แบบสอบถามชุดนี้เป็นการสำรวจการใช้หลักสารานุกรมในการบริหารงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก อำเภอยางตลาด จังหวัดกาฬสินธุ์
2. เพื่อนำผลมาใช้ในการพัฒนาปรับปรุง การใช้หลักสารานุกรมในการบริหาร งานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก อำเภอยางตลาด จังหวัดกาฬสินธุ์
3. แบบสอบถาม มี 3 ตอน คือ
  - ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม
  - ตอนที่ 2 ระดับการการใช้หลักสารานุกรมในการบริหารงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก อำเภอยางตลาด จังหวัดกาฬสินธุ์
  - ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการใช้หลักสารานุกรมในการบริหารงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก อำเภอยางตลาด จังหวัดกาฬสินธุ์

ขอขอบคุณที่ให้ความร่วมมือด้วยดี

นางวาสนา ชารีรักษ์

นักศึกษาปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารการศึกษา
มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

ตอนที่ 1 ปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม

โปรดทำเครื่องหมาย ลงใน หน้าข้อความที่ตรงกับความเป็นจริงของท่าน

1. เพศ

ชาย

หญิง

2. อายุ

20 - 35 ปี

36 - 45 ปี

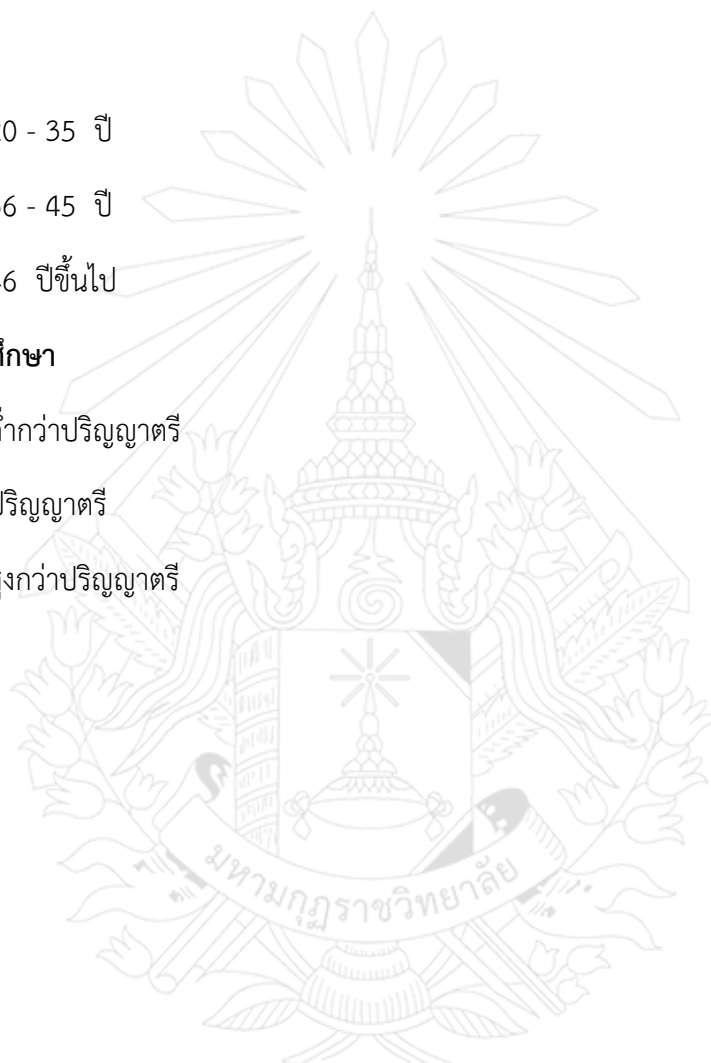
46 ปีขึ้นไป

3. ระดับการศึกษา

ต่ำกว่าปริญญาตรี

ปริญญาตรี

สูงกว่าปริญญาตรี

ตอนที่ 2 ข้อคำถามเกี่ยวกับการใช้หลักสารานุกรมในการบริหารงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก
อำเภอขามเฒ่า จังหวัดกาฬสินธุ์

การใช้หลักสารานุกรมในการบริหารงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก อำเภอขามเฒ่า จังหวัดกาฬสินธุ์	ระดับการใช้หลักสารานุกรม				
	มากที่สุด (5)	มาก (4)	ปานกลาง (3)	น้อย (2)	น้อยที่สุด (1)
1. ด้านเมตตากายกรรม (การสร้างความประทับใจทางกิริยาอาการ)					
1. มีการแสดงกิริยาอาการสุภาพในการปฏิบัติงานต่อผู้ร่วมงานทั้งต่อหน้าและลับหลัง					
2. มีน้ำใจช่วยเหลือและเอื้อเฟื้อต่อเพื่อนร่วมงานด้วยความเต็มใจ					
3. แสดงออกซึ่งความยินดีเมื่อผู้ร่วมงานประสบความสำเร็จในด้านต่างๆด้วยความจริงใจ					
4. มีอัธยาศัยอ่อนน้อมไม่แสดงอาการรังเกียจหรือดูหมิ่นเหยียดหยามต่อเพื่อนร่วมงาน					
2. ด้านเมตตาวาจากรรม (การสร้างความประทับใจทางวาจา)					
1. เป็นผู้ที่มีมนุษยสัมพันธ์พูดจาดีมีอัธยาศัยไมตรีดียิ้มแย้มแจ่มใสและมีความเป็นกันเอง					
2. ให้คำแนะนำหรือทักท้วงต่อเพื่อนร่วมงานอย่างสุภาพ					
3. ไม่พูดในสิ่งที่ฟังแล้วทำให้ผู้ร่วมงานรู้สึกสะเทือนใจน้อยใจหรือคับแค้นใจ					
4. สนทนากับเพื่อนร่วมงานด้วยความสุภาพและให้เกียรติซึ่งกันและกัน					

การใช้หลักสารณียธรรมในการบริหารงานศูนย์ พัฒนาเด็กเล็ก อำเภอยางตลาด จังหวัดกาฬสินธุ์	ระดับการใช้หลักสารณียธรรม				
	มากที่สุด (5)	มาก (4)	ปาน กลาง (3)	น้อย (2)	น้อย ที่สุด (1)
3. เมตตามโนกรรม (การสร้างความประทับใจด้วยไมตรีจิตมิตรภาพตั้งจิตปรารถนาดี)					
1. ปฏิบัติหน้าที่ด้วยความเสียสละเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่คำนึงถึง ประโยชน์ส่วนรวมอุทิศตนเพื่องาน					
2. ปฏิบัติหน้าที่ด้วยความเอาใจใส่ดูแลทุกข์สุขของผู้ร่วม งานเป็นอย่างดีคิดหาสิ่งที่เป็นประโยชน์					
3. ส่งเสริมสนับสนุนกิจกรรมวันสำคัญทางพระพุทธศาสนา กิจกรรมพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก					
4. ปฏิบัติหน้าที่ด้วยความมีจิตใจที่ซื่อสัตย์สุจริตโดยไม่มี ความโลภใช้หน้าที่แสวงหาผลประโยชน์ส่วนตน					
4. สาธารณโภคี (การจัดและใช้สอยสาธารณูปโภคร่วมกันฉันพี่น้อง)					
1. มีความเอื้อเฟื้อในการแนะนำความรู้แก่เพื่อนร่วมงาน ไม่รู้ เพื่อความสำเร็จต่อการปฏิบัติงาน					
2. ให้บริการด้วยความจริงใจโดยไม่หวังสิ่งตอบแทน					
3. มีน้ำใจเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่สงเคราะห์กันในหมู่ผู้ร่วมงาน ด้วยกันแบ่งปันลาภผลที่ได้มาโดยชอบธรรมแม้เป็นของ เล็กน้อย					
4. มีความเสียสละไม่ช่วงชิงของส่วนรวมมาเป็นของตน					
5. สีลสัมมัญญาตา (ความประพฤติสุจริตตั้งงามถูกต้องตามระเบียบวินัย)					
1. มีความประพฤติสุจริตตั้งงามถูกต้องตามระเบียบวินัย					
2. ปฏิบัติหน้าที่โดยรักษาระเบียบวินัยไม่ทำตนให้เป็นที่น่า รังเกียจหรือเสื่อมเสียแก่หมู่คณะ					
3. ปฏิบัติงานด้วยความเสมอภาคเท่าเทียมโดยปราศจาก อคติ					
4. หากถูกผู้ปกครองนักเรียนตำหนิในการปฏิบัติหน้าที่ก็ ยินดีจะปรับปรุงตนเองปฏิบัติหน้าที่อย่างเต็มกำลัง ความสามารถ					

การใช้หลักสารณิยธรรมในการบริหารงานศูนย์ พัฒนาเด็กเล็ก อำเภอยางตลาด จังหวัดกาฬสินธุ์	ระดับการใช้หลักสารณิยธรรม				
	มากที่สุด (5)	มาก (4)	ปาน กลาง (3)	น้อย (2)	น้อย ที่สุด (1)
6. ทิฏฐิสามัญญตา (ความสามัคคีปรองดองกันความเห็นชอบร่วมกัน)					
1. มีความเห็นชอบร่วมกันในข้อที่เป็นหลักการสำคัญที่จะ นำไปสู่การขจัดซึ่งปัญหา					
2. ครูผู้ดูแลเด็กยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่นที่ แตกต่างและยอมรับได้					
3. ปฏิบัติหน้าที่โดยยึดถืออุดมคติหลักแห่งความดีงามหรือ จุดหมายสูงสุดอันเดียวกัน					
4. ครูผู้ดูแลเด็กปฏิบัติหน้าที่โดยมีความยุติธรรมในการ พิจารณาและตัดสินเหตุการณ์ต่างๆที่เกิดขึ้นในศูนย์ พัฒนาเด็กเล็ก					

**ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการใช้หลักสารณิยธรรมในการบริหารงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก
อำเภอยางตลาด จังหวัดกาฬสินธุ์**

1. ด้านเมตตากายกรรม คือ การสร้างความประทับใจทางกิริยาอาการช่วยเหลือภาระงาน
ของผู้ร่วมหมู่คณะด้วยความเต็มใจแสดงกิริยาอาการสุภาพเคารพนับถือกัน

ข้อเสนอแนะ.....
.....
.....

2. ด้านเมตตาวจีกรรม คือ การสร้างความประทับใจทางวาจาช่วยบอกสิ่งที่เป็นประโยชน์
สั่งสอนแนะนำตักเตือนด้วยความหวังดีกล่าววาจาสุภาพแสดงความเคารพนับถือกัน

ข้อเสนอแนะ.....
.....
.....

3. ด้านเมตตาโมกกรรม คือ การสร้างความประทับใจด้วยไมตรีจิตมิตรภาพตั้งใจ
ปรารถนาดีคิดทำสิ่งที่เป็นประโยชน์แก่กันมองเห็นในแง่ดี

ข้อเสนอแนะ.....
.....
.....

4. **ด้านสาธารณโภคี** คือ การจัดและใช้สอยสาธารณูปโภคร่วมกันฉันพี่น้องเมื่อได้สิ่งใดมา โดยชอบธรรมแม้เป็นของเล็กน้อยก็ไม่หวงไว้แต่ผู้เดียวมาแบ่งปันเฉลี่ยแจกจ่ายให้ได้ใช้สอยร่วมกันแก่กันมองกันในแง่ดี

ข้อเสนอแนะ.....
 .....
 .....

5. **ด้านศีลสามัญญตา** คือ ความเป็นคนมีจริยธรรมคุณธรรมศีลธรรมอันดีงามเสมอภาคมีความประพฤติสุจริตดีงามถูกต้องตามระเบียบวินัยไม่ทาดนให้เป็นที่รังเกียจของหมู่คณะ

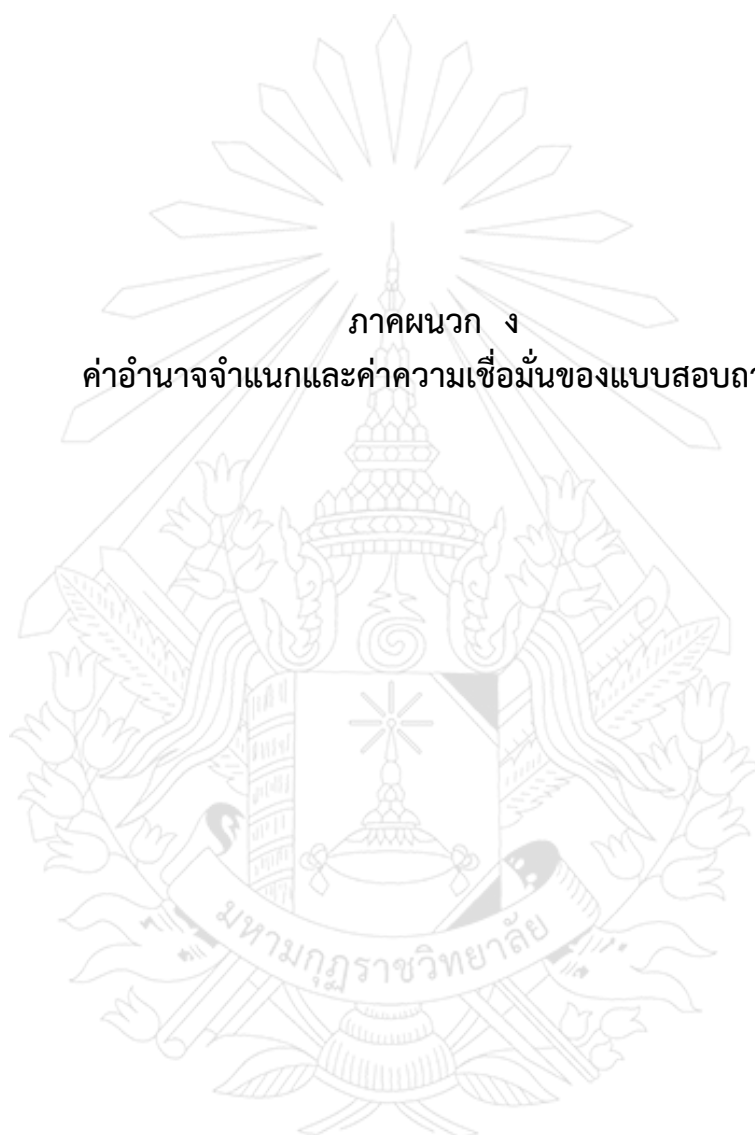
ข้อเสนอแนะ.....
 .....
 .....

6. **ด้านทฎฐิสามัญญตา** คือ มีทัศนคติมีความชอบธรรมมีความเห็นคล้อยตามกันไม่ขัดแย้งกัน มีความสามัคคีปรองดองกันมีความเห็นชอบร่วมกันในข้อที่เป็นหลักการสำคัญที่จะนำไปสู่ทางจัดซึ่งปัญหา

ข้อเสนอแนะ.....
 .....
 .....

ขอบคุณที่ให้ความอนุเคราะห์อย่างยิ่ง

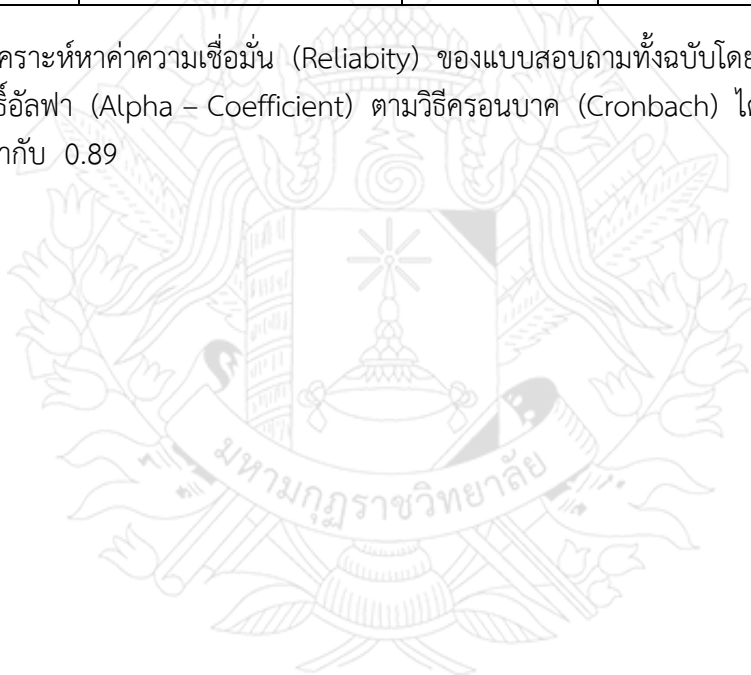

ภาคผนวก ง
คำอำนาจจำแนกและค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม

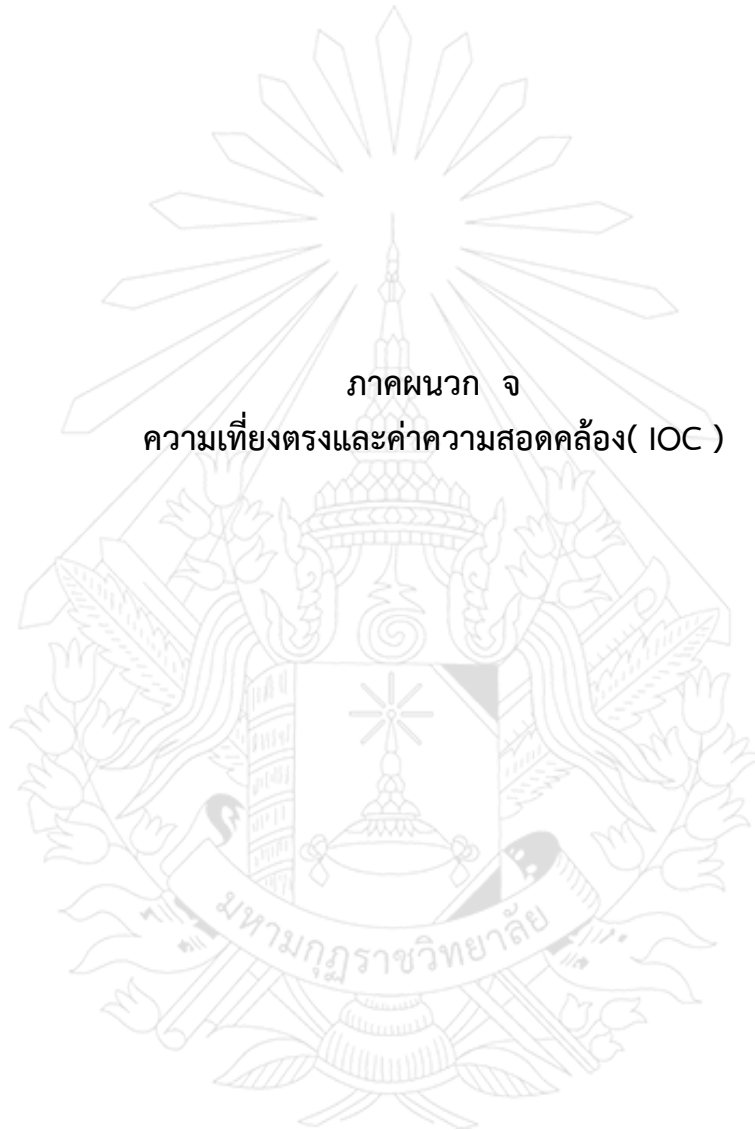
ตาราง แสดงค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถาม

ข้อที่	ค่าอำนาจจำแนก	ข้อที่	ค่าอำนาจจำแนก
1	0.58	13	0.42
2	0.52	14	0.44
3	0.32	15	0.25
4	0.42	16	0.50
5	0.76	17	0.44
6	0.61	18	0.36
7	0.42	19	0.56
8	0.70	20	0.26
9	0.39	21	0.69
10	0.54	22	0.64
11	0.68	23	0.63
12	0.32	24	0.38

วิเคราะห์หาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถามทั้งฉบับโดยคำนวณหาค่าสัมประสิทธิ์อัลฟา (Alpha - Coefficient) ตามวิธีครอนบาค (Cronbach) ได้ค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับ เท่ากับ 0.89

ภาคผนวก จ
ความเที่ยงตรงและค่าความสอดคล้อง(IOC)

ตาราง แสดงผลการวิเคราะห์ความเที่ยงตรงและค่าความสอดคล้อง (IOC) วิจัยเรื่องการใช้หลัก
 สาราณียธรรมในการบริหารงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก อำเภอขามเฒ่า จังหวัดกาฬสินธุ์

ข้อ	การใช้หลักสาราณียธรรมในการบริหารงานศูนย์ พัฒนาเด็กเล็ก อำเภอขามเฒ่า จังหวัดกาฬสินธุ์	คะแนนความคิดเห็น ของผู้เชี่ยวชาญ			Σ^R	IOC
		คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3		
1. ด้านเมตตากายกรรม (การสร้างความประทับใจทางกิริยาอาการ)						
1.	มีการแสดงกิริยาอาการสุภาพในการปฏิบัติงานต่อ ผู้ร่วมงานทั้งต่อหน้าและลับหลัง	+1	+1	+1	+3	1
2.	มีน้ำใจช่วยเหลือและเอื้อเฟื้อต่อเพื่อนร่วมงานด้วยความ เต็มใจ	+1	+1	+1	+3	1
3.	แสดงออกซึ่งความยินดีเมื่อผู้ร่วมงานประสบความสำเร็จ ในด้านต่างๆด้วยความจริงใจ	+1	+1	+1	+3	1
4.	มีอหยาศัยอ่อนน้อมไม่แสดงอาการรังเกียจหรือดูหมิ่น เหยียดหยามต่อเพื่อนร่วมงาน	+1	+1	+1	+3	1
2. ด้านเมตตาวจีกรรม (การสร้างความประทับใจทางวาจา)						
5.	เป็นผู้มีมนุษยสัมพันธ์พูดจาดีมีอหยาศัยไมตรีดียิ้มแย้ม แจ่มใสและมีความเป็นกันเอง	+1	+1	+1	+3	1
6.	ให้คำแนะนำหรือทักท้วงต่อเพื่อนร่วมงานอย่างสุภาพ	+1	+1	+1	+3	1
7.	ไม่พูดในสิ่งที่ฟังแล้วทำให้ผู้ร่วมงานรู้สึกสะเทือนใจ น้อยใจหรือคับแค้นใจ	+1	+1	+1	+3	1
8.	สนทนากับเพื่อนร่วมงานด้วยความสุภาพและให้เกียรติ ซึ่งกันและกัน	+1	+1	+1	+3	1

ข้อ	การใช้หลักสารานุกรมในการบริหารงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก อำเภอยางตลาด จังหวัดกาฬสินธุ์	คะแนนความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ			ΣR	IOC
		คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3		
3. เมตตามโนกรรม (การสร้างความประทับใจด้วยไมตรีจิตมิตรภาพตั้งจิตปรารถนาดี)						
9.	ปฏิบัติหน้าที่ด้วยความเสียสละเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่คำนึงถึงประโยชน์ส่วนรวมอุทิศตนเพื่องาน	+1	+1	+1	+3	1
10.	ปฏิบัติหน้าที่ด้วยความเอาใจใส่ดูแลทุกข์สุขของผู้ร่วมงานเป็นอย่างดีคิดหาสิ่งที่เป็นประโยชน์	+1	+1	+1	+3	1
11.	ส่งเสริมสนับสนุนกิจกรรมวันสำคัญทางพระพุทธศาสนา กิจกรรมพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก	+1	+1	+1	+3	1
12.	ปฏิบัติหน้าที่ด้วยความมีจิตใจที่ซื่อสัตย์สุจริตโดยไม่มี ความโลภใช้หน้าที่แสวงหาผลประโยชน์ส่วนตน	+1	+1	+1	+3	1
4. สาธารณโภคี (การจัดและใช้สอยสาธารณูปโภคร่วมกันฉันทันหนึ่ง)						
13.	มีความเอื้อเฟื้อในการแนะนำความรู้แก่เพื่อนร่วมงาน ไม่รู้ เพื่อความสำเร็จต่อการปฏิบัติงาน	+1	+1	+1	+3	1
14.	บริการด้วยความจริงใจโดยไม่หวังสิ่งตอบแทน	+1	+1	+1	+3	1
15.	มีน้ำใจเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่สงเคราะห์กันในหมู่ผู้ร่วมงานด้วยกันแบ่งปันลาภผลที่ได้มาโดยชอบธรรมแม้เป็นของเล็กน้อย	+1	+1	+1	+3	1
16.	ความเสียสละไม่ช่วงชิงของส่วนรวมมาเป็นของตน	+1	+1	+1	+3	1
5. สีสสามัญญตา (ความประพฤติสุจริตตั้งามถูกต้องตามระเบียบวินัย)						
17.	มีความประพฤติสุจริตตั้งามถูกต้องตามระเบียบวินัย	+1	+1	+1	+3	1
18.	ปฏิบัติหน้าที่โดยรักษาระเบียบวินัยไม่ทำตนให้เป็นที่น่ารังเกียจหรือเสื่อมเสียแก่หมู่คณะ	+1	+1	+1	+3	1
19.	ปฏิบัติงานด้วยความเสมอภาคเท่าเทียมโดยปราศจากอคติ	+1	+1	+1	+3	1
20.	หากถูกผู้ปกครองนักเรียนตำหนิในการปฏิบัติหน้าที่ก็ ยินดีจะปรับปรุงตนเองปฏิบัติหน้าที่อย่างเต็มกำลัง ความสามารถ	+1	+1	+1	+3	1

ข้อ	การใช้หลักสารานุกรมในการบริหารงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก อำเภอยางตลาด จังหวัดกาฬสินธุ์	คะแนนความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ			ΣR	IOC
		คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3		
6. ทฤษฎีสัมมูลฎา (ความสามัคคีปรองดองกันความเห็นชอบร่วมกัน)						
21.	มีความเห็นชอบร่วมกันในข้อที่เป็นหลักการสำคัญที่จะนำไปสู่การจัดตั้งปัญหา	+1	+1	+1	+3	1
22.	ครูผู้ดูแลเด็กยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่นที่แตกต่าง และยอมรับได้	+1	+1	+1	+3	1
23.	ปฏิบัติหน้าที่โดยยึดถืออุดมคติหลักแห่งความดีงามหรือจุดหมายสูงสุดอันเดียวกัน	+1	+1	+1	+3	1
24.	ครูผู้ดูแลเด็กปฏิบัติหน้าที่โดยมีความยุติธรรมในการพิจารณาและตัดสินเหตุการณ์ต่างๆที่เกิดขึ้นในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก	+1	+1	+1	+3	1

ผลการวิเคราะห์ความเที่ยงตรงและค่าความสอดคล้อง (IOC) วิจัยเรื่องการใช้หลักสารานุกรมในการบริหารงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก อำเภอยางตลาด จังหวัดกาฬสินธุ์ทั้งฉบับเท่ากับ 1.00

ประวัติผู้วิจัย

- ชื่อ - สกุล : นางวาสนา ชาริรักษ์
- วัน เดือน ปีเกิด : 29 เมษายน พ.ศ. 2522
- ชาติภูมิ : 183 หมู่ที่ 3 ตำบลห้วยวัง อำเภอยางตลาด
จังหวัดกาฬสินธุ์
- ที่อยู่ปัจจุบัน : 183 หมู่ที่ 3 ตำบลห้วยวัง อำเภอยางตลาด
จังหวัดกาฬสินธุ์
- ตำแหน่ง : ครูผู้ดูแลเด็กอนุบาลและปฐมวัย
- สถานที่ทำงาน : ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กบ้านเสี้ยว ตำบลห้วยวัง
อำเภอยางตลาด จังหวัดกาฬสินธุ์
- การศึกษา
- พ.ศ. 2540 : มัธยมศึกษาปีที่ 6 ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนอำเภอยางตลาด
จังหวัดกาฬสินธุ์
- พ.ศ. 2553 : ศาสตราจารย์บัณฑิต สาขาวิชาการศึกษาศึกษาปฐมวัย
มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
- พ.ศ. 2558 : ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา
มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

